

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

Eläkeliitto ry

Eläkeläiset ry

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

Kansallinen senioriliitto ry

Kristillinen Eläkeläisliitto ry

Svenska pensionärsförbundet rf

HUOMISEN KYNNYKSELLÄ 2019:

Kysely 55–84-vuotiaiden tulevaisuudennäkymistä

KANTAR

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Pensionärsförbundens intresseorganisation rf

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry

Yhteystiedot

EETU ry:n sähköpostiosoite on eetu@eetury.fi.

Pyydämme lähettämään Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:lle osoitetut lausuntopyynnöt yms. viestit sähköpostiosoitteeseen.

EETU ry:n puhelinnumero on **050 330 9270**.

EETU:n puheenjohtajuus vaihtuu vuosittain.

Vuonna 2019 EETU:n puheenjohtajajärjestönä toimii Kansallinen senioriliitto ry, jonka puheenjohtaja Anneli Taina on EETU:n puheenjohtajana. EETU:n sihteerinä ja työvaliokunnan puheenjohtajana vuonna 2019 toimii Kansallinen senioriliitto ry:n toiminnanjohtaja Matti Niiranen.

Vuonna 2020 EETU:n puheenjohtajajärjestö on Svenska pensionärsförbundet rf ja vuonna 2021 Eläkeläiset ry. Seuraava Huomisen kynnyksellä –tutkimus toteutetaan vuonna 2022, jolloin puheenjohtajajärjestönä on Eläkkeensaajien keskusliitto EKL ry.

EETU ry:n jäsenliitot

Eläkeliitto ry

Kalevankatu 61, 00180 Helsinki
09 7257 1100, info@elakeliitto.fi
www.elakeliitto.fi

Eläkeläiset ry

Mechelininkatu 20 A 1, 00100 Helsinki
020 743 3610, elakelaiset@elakelaiset.fi
www.elakelaiset.fi

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

Haapaniemenkatu 14, 2krs,
PL 168, 00531 Helsinki
09 612 6840, ekl@elakkeensaajat.fi
www.elakkeensaajat.fi

Kansallinen senioriliitto ry

Kansakoulukatu 5 A 6, 00100 Helsinki
050 564 2656, toimisto@senioriliitto.fi
www.senioriliitto.fi

Kristillinen Eläkeliitto ry

Arttolantie 1, 00750 Helsinki
045 609 3551, www.krell.fi

Svenska pensionärsförbundet rf

Annankatu 25 A, PL 129, 00101 Helsinki
040 578 0415, kansliet@spfpension.fi
www.spfpension.fi

HUOMISEN KYNNYKSELLÄ 2019:
Kysely 55–84-vuotiaiden tulevaisuudennäkymistä

**HUOMISEN KYNNYKSELLÄ 2019:
Kysely 55–84-vuotiaiden tulevaisuudennäkymistä**

1.	JOHDANTO.....	3
2.	KOKEMUKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖISTÄ JA KIINNOSTUS OSALLISTUA.....	3
3.	MIELIPITEET PARHAASTA IÄSTÄ LIITTYÄ ELÄKELÄISJÄRJESTÖÖN.....	5
4.	SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖIHIN JA IKÄÄNTYNEITÄ KOSKEVIIN ASIOIHIN.....	7
5.	LUOTTAMUS ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA.....	13
6.	SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT NYT JA 10 VUODEN KULUTTUA.....	15
7.	NÄKEMYKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TÄRKEISTÄ TEHTÄVÄALUEISTA JA JÄSENEIDUUSTA.....	19
8.	VIIMEISET TOIVEET: HALUKKUUS TOTEUTTAA ERILAISIA ASIOITA LOPPUELÄMÄN AIKANA.....	24
9.	IKÄÄNTYMISEN PELOT.....	26
10.	SIJOITTUMINEN OMAA ELÄMÄÄ KUVAAVILLE ASTEIKOILLE.....	28
11.	MISTÄ ONNELLISUUS KOOSTUU?.....	31
12.	MINKÄ TAHOJEN TOIMINNALLISTA JA TALOUDELLISTA VASTUUTA IÄKKÄISTÄ IHMISTÄ TULISI VASTAISUUDESSA LISÄTÄ?.....	34
13.	ANSIOTYÖSSÄ KÄYMINEN VANHUUSELÄKKEELLÄ.....	36
14.	ARVIOT ELÄKEJÄRJESTELMÄMME TULEVAISUUDESTA.....	37
15.	IKÄIHMISET ÄLYLAITTEIDEN KÄYTTÄJINÄ.....	38
16.	ARVIOT SUHTAUTUMISESTA IKÄIMISIIN JA IKÄÄNTYMISEEN NYT JA TULEVAISUUDESSA.....	42
	LIITEKUVIOT.....	43

1. JOHDANTO

Tässä raportissa esitetään keskeiset tulokset tutkimuksesta, jolla on selvitetty suomalaisten 55-84 -vuotiaiden käsityksiä ikääntyvien ja iäkkäiden ihmisten ongelmista maassamme, suhtautumista eläkeläisjärjestöihin, luottamusta eläkejärjestelmään ja siihen vaikuttaviin tahoihin.

Kysymyksenasettelu on laaja ja kattaa useita teemakokonaisuuksia. Eläkeläisjärjestöjen toiminnan kehittämistarpeita hahmotetaan järjestöihin kohdistettujen odotusten, osallistumishalukkuuden ja onnellisuuteen vaikuttavien tekijöiden kautta.

Tutkimuksen perusaineistona on maamme 55–84 vuotta täyttänyttä väestöä edustava 996 henkilön aineisto. Se kerättiin kirjekyselynä maaliskuussa (vastausaktiivisuus 38 %). Tutkimus toteutettiin kaksikielisenä. Vaikka vastausprosentti oli nyt hieman heikompi kuin edellisellä kerralla 2016 (42 %), sitä on voi edelleen pitää varsin kohtuullisena, ottaen huomioon kyselyn laajuus ja aineistonkeruutapa.

Vuosina 2007, 2010, 2013 tutkimukset toteutettiin 55–79-vuotiaiden keskuudessa. Tuoreessa ja sitä edeltäneessä työssä yläikäraja oli korkeampi, 84 vuotta.

Tutkimusaineisto on edustava ja sisäiseltä rakenteeltaan solidi. Keskeiset väestöä koskevat tekijät vastaavat hyvin perusjoukkoa eli maamme 55–84 vuotta täyttänyttä väestöä.

Tilastollisten päätelmien luotettavuuden edelleen parantamiseksi haastattelu- ja kyselyaineistot yleensä painotetaan, jotta eri väestöryhmien vastaamisalttiuden vaikutus tuloksiin pienenee. Tässä tutkimuksessa aineistoa on painotettu sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan vastaamaan paremmin perusjoukkoa.

Tutkimuksen raportointi on jaettu kahteen osaan. Käsillä oleva raportti on tutkimuksen perusraportti, jossa verbalisoidaan ja visualisoidaan tutkimuksen päätuloksia.

Graafisten kuvien osuus raportissa on suuri, koska tutkittavat asiat ovat konkreettisia ja kuvat pitkälti itseselitteisiä. Aineiston laajuudesta ja jo lähtökohtaisesta moniulotteisuudesta johtuen kaikkia tuloksia ei ole mahdollista eikä järkevää kirjoittaa systemaattisesti auki.

Raportin tehtävänä on lähinnä jäsentää aineistoa ja johdattaa lukijaa diagrammien tarkasteluun ja omien havaintojen ja tulkintojen tekoon. Erillisessä tilastoraportissa esitetään kaikki tutkimustulokset yksityiskohtaisessa taulukkomuodossa. Se sisältää myös informaation tutkimusaineiston rakenteesta ja vastaajaryhmien koosta.

Kantar TNS Oy on toteuttanut tutkimuksen Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n toimeksiantosta. Hankkeen rahoittajina ovat toimineet EETU ry:n jäsenjärjestöt.

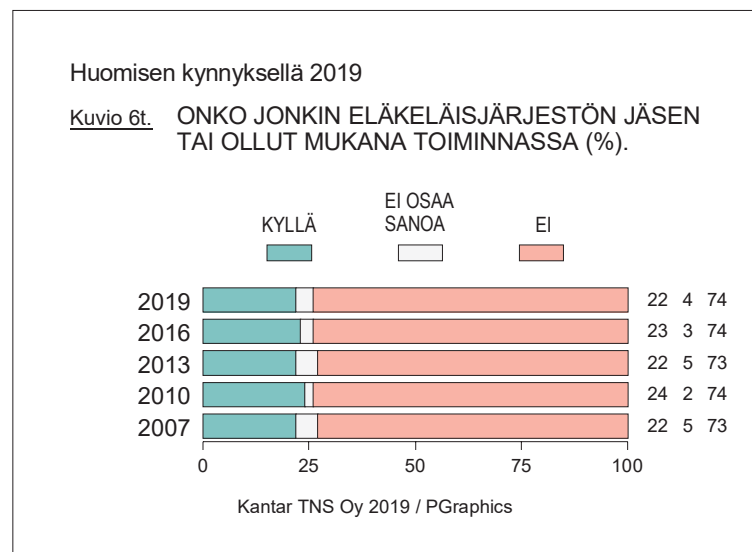
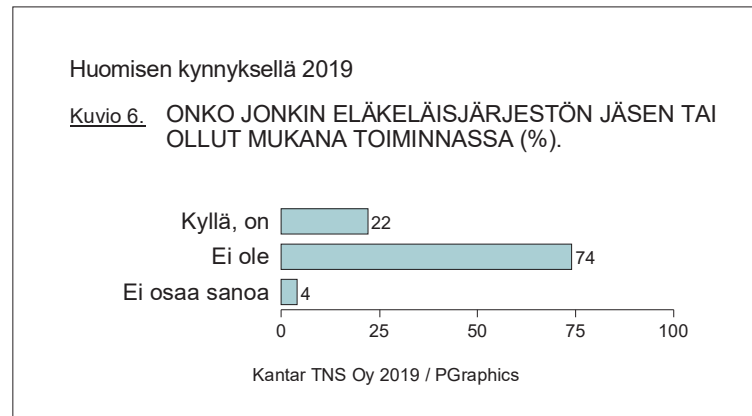
2. KOKEMUKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖISTÄ JA KIINNOSTUS OSALLISTUA

Runasas viidennes 55-84-vuotiaista on ollut mukana eläkeläisjärjestöissä

Aluksi tarkastellaan, millaisia kokemuksia ikääntyvillä ja varttuneilla kansalaisilla on eläkeläisjärjestöistä. Tulosten mukaan 55–84-vuotiaista suomalaisista vain runsas viidennes (22 %) on ollut mukana jonkin eläkeläisjärjestön jäsen tai sellaisen toiminnassa jossain elämänsä vaiheessa.

Eläkkeellä olevista vajaa kolmannes (31 %) ilmoittaa olevansa jonkin eläkeläisjärjestön jäsen tai, että on ollut mukana toiminnassa. Eri ikäluokista eniten kokemuksia on 75-79-vuotiailla (47 %).

Tulos on käytännössä sama kuin kolme vuotta sitten. Myös aiemmissa tutkimuksissa eläkeläisjärjestöjen toimintaan osallistuneiden osuudet ovat olleet samaa kokoluokkaa, kulloisenkin prosenttiluvun osuttua neljänneksen – viidenneksen välimaastoon.

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

Kun muutoksia tarkastelee ikäluokittain, käy ilmi, että tuoreista eläkeläisistä (65-69-vuotiaat) pienempi osa kertoo osallistuvansa kuin niistä, jotka kolme vuotta sitten kuuluivat vastaavaan ikäryhmään.

Vastaavasti kahdessa vanhimmassa ikäkohortissa jäsenyys tai mukanaolo eläkeläisjärjestöissä osoittautui nyt yleisemmäksi kuin 2016.

Joka kolmas saattaisi osallistua eläkeläisjärjestöjen toimintaan

Kiinnostusta eläkeläisjärjestöistä selvitettiin omassa kysymyksessään. Siinä vastaajien tehtävänä oli kertoa arvionsa osallistumisesta eläkeläisjärjestöjen toimintaan tulevaisuudessa.

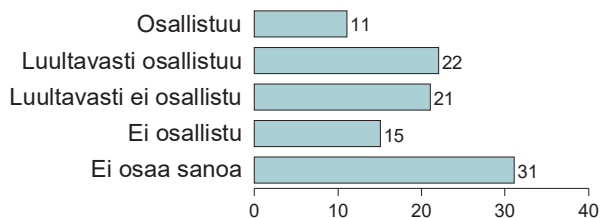
Kaikista tutkimukseen osallistuneista 11 prosenttia kertoi osallistuvansa varmasti. Mikäli edelliseen liittää mukaan ne, jotka sanovat luultavasti osallistuvansa (22 %), muodostuu kokonaispotentiaaliksi 33 prosenttia. Tulokset kielivät siitä, että eläkeläisjärjestöillä on jonkinlaisia mahdollisuuksia saada lisää ikäihmisiä mukaan toimintaansa.

Toisaalta kun tarkastelee tuloksia pitemmällä aikavälillä, havaitsee, kuinka osallistumisaikheet ovat tendenssinomaisesti olleet hiipumaan päin. Varmasti osallistuvien osuus on vähentynyt vuodesta 2007 kuudella prosenttiyksiköllä ja luultavasti osallistuvien viidellä.

Ei ole väärin sanoa, että eläkeläisjärjestöjen toimintaan ollaan aikaisempaa vähemmän innokkaita osallistumaan.

Huomisen kynnyksellä 2019

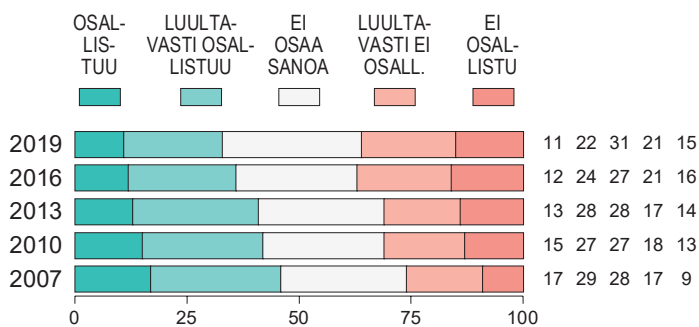
Kuvio 7. AIKOOKO TULEVAISUUDESSA OSALLISTUA JONKIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖN TOIMINTAAN (%).

Kantar TNS Oy 2019 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 7t. AIKOOKO TULEVAISUUDESSA OSALLISTUA JONKIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖN TOIMINTAAN (%).

Kantar TNS Oy 2019 / PGraphics

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

Muutokset ovat aiemmin selittyneet pitkälti sillä, että kohderyhmään on noussut mukaan uusia ikäluokkia, joiden kiinnostus järjestöosallistumista kohtaan on ollut vähäisempää kuin heitä iäkkäämpien.

Nyt vain joukon nuorimmat empivät selvemmin. Heistä 26 prosentilla on jonkinlaisia liittymisasikeita. 60-64-vuotiaista sama ajatus on 32 prosentilla. 65-79-vuotiaista runsas kolmannes aikoo osallistua jollain tavoin, 80-84-vuotiaista tasan joka kolmas (33 %).

Periaatteessa ikäryhmien väliset erot eivät ole kovin suuret. Tätä voisi tulkita niin, että periaatteellista kiinnostusta löytyy kaikenikäisistä.

Tilanne kuitenkin muuttuu, kun tarkastelee vain niitä, joilla on varmempia osallistumisasikeita. Kun vertaa vanhimpia ja nuorimpia eli yli 80 ja alle 60-vuotiaita, huomaa ensin mainituista kymmenen kertaa useamman aikovan osallistua eläkeläisjärjestöjen toimintaan. Muutenkin pätee nyrkkisääntö: mitä iäkkäämpi, sitä enemmän on aikeita osallistua.

3. MIELIPITEET PARHAASTA IÄSTÄ LIITTYÄ ELÄKELÄISJÄRJESTÖÖN

Paras ikä liittyä olisi 60-64 tai 65-69 vuotta

Kun ikäluokkaan kuuluvilta kysyy, minkä ikäisenä olisi parasta liittyä eläkeläisjärjestöön, kovin selkeää vastausta ei välttämättä saa. Yleisimmin mainitaan, että paras ikä on 65-69-vuotta (30 %), mutta käytännössä yhtä moni (29 %) pitää 60-64-vuotta parhaana..

Näkemykset sopivasta liittymisiästä ovat muuttuneet. Nyt aiempaa selvästi harvempi kuin aiemmin ajattelee, että olisi hyvä liittyä jo ennen varsinaista eläkeikää.

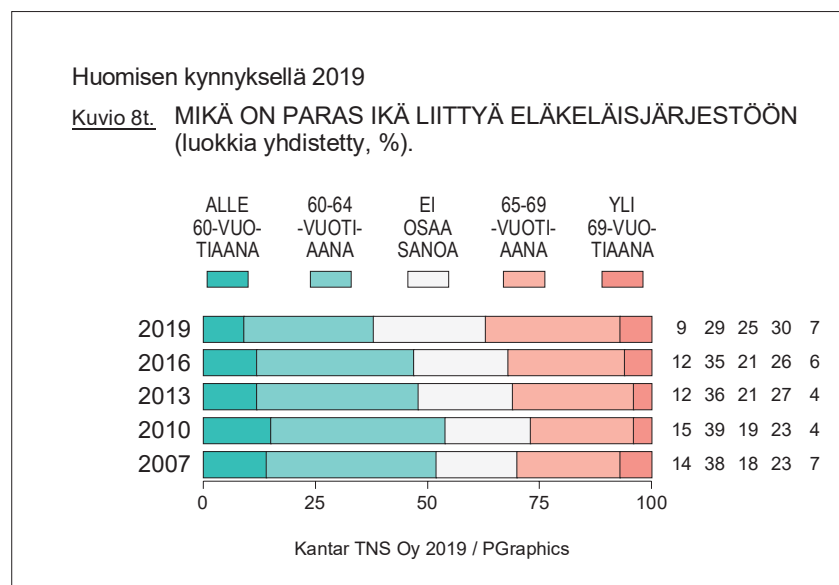
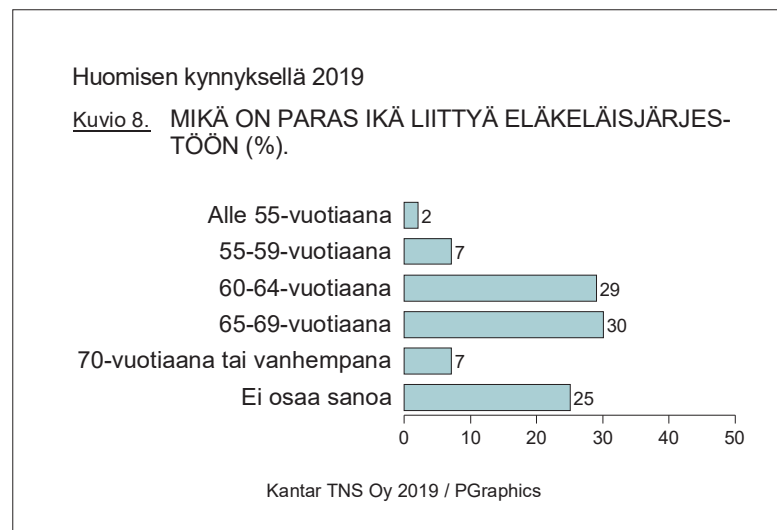
Esimerkiksi vuonna 2007 jopa enemmistö (54 %) kertoi, että jäseneksi olisi hyvä ryhtyä ennen 65-vuotispäivää. Nyt tätä mieltä on 16 prosenttiyksikköä harvempi eli 38 prosenttia.

Ikä on vain vähän yhteydessä käsityksiin. Melkein joka toinen (48 %) 75–79-vuotias katsoo, että parasta olisi liittyä jäseneksi jo alle 65-vuotiaana. 80-84-vuotiaistakin 44 prosenttia on samaa mieltä.

Hiukan nuoremmista eli 65-75-vuotiaista noin joka kolmas on tätä mieltä. Jonkin verran useampi eli runsas 40 prosenttia ajattelee, että liittymisen kanssa kannattaa jonkin verran odottaa ja lähteä mukaan vasta 65 vuoden rajapyykin jälkeen.

Alle 65-vuotiaat jakaantuvat asiassa kahtia. Niitä, joiden mielestä mukaan kannattaa lähteä yli 65-vuotiaana on osapuilleen yhtä paljon kuin sellaisia, joiden mielestä jäsenyys on hyvä solmia jo tätä aikaisemmin.

Eläkeläisjärjestöissä mukana olleista valtaosa osa katsoo parhaaksi iäksi tulla mukaan alle 65-vuotiaana. Tämä kieli toiveista saada järjestöjen jäsenkuntaan nuorennusleikausta.

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

4. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖIHIN JA IKÄÄNTYNEITÄ KOSKEVIIN ASIOIHIN

Eläkeläisjärjestöt ovat tarpeellisia tulevaisuudessa, mutta voisivat olla ärhäkämpiä

Pelkistävä vastaus luvun laveaan otsikkokysymykseen saadaan laajasta eläkeläisjärjestöjen ”kokovartalokuvaa” hahmottavasta kysymyssarjasta. Siinä vastaajien tuli ottaa kantaa erilaisiin järjestöjä koskeviin luonnehdintoihin ja uudistusehdotuksiin.

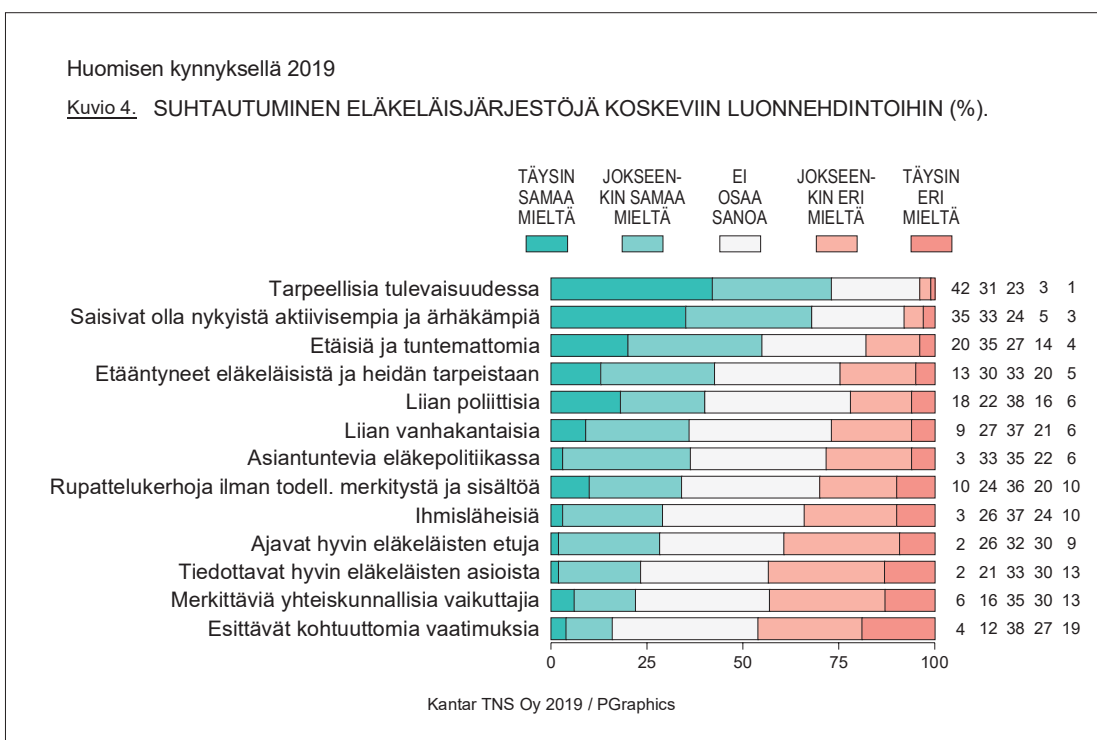
Yleiskuva tuloksista muodostuu eläkeläisjärjestöjen toimintaa arvostavaksi, samalla eräiltä osin kriittiseksi.

Eläkeläisjärjestöt nähdään ennen muuta ”tarpeellisiksi myös tulevaisuudessa” iäkkäiden ihmisten hyvinvoinnin kannalta. Niiden ei ajatella esittävän kohtuuttomia vaatimuksia yhteiskunnassa.

Samaan hengenvetoon kuitenkin valtaosa vaatii järjestöiltä nykyistä enemmän aktiivisuutta ja ärhäkkyyttä edunvalvonnassa. Myös niiden kyky ajaa eläkeläisten etuja voisi monen mielestä olla parempi.

Jossain määrin eläkeläisjärjestöt siis koetaan kuitenkin liian ”hampaattomiksi”. Tämä näkyy myös siinä, että aika pieni osa arvioi järjestöjen olevan merkittäviä yhteiskunnallisia vaikuttajia tai ihmisläheisiä.

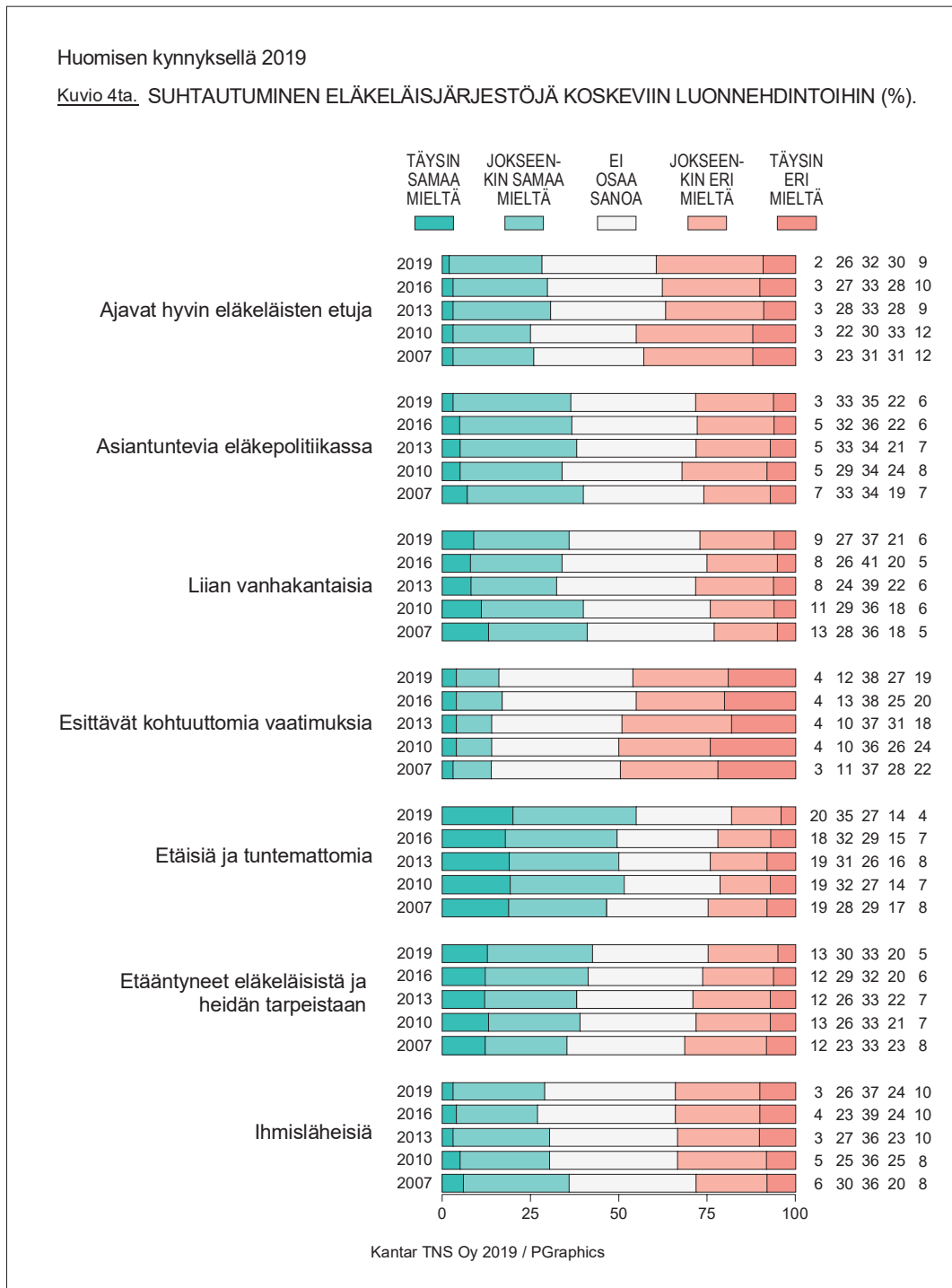
Merkillepantavaa tuloksissa on myös se, että ”pahimmillaan” melkein kaksi viidestä ei osaa arvioida eläkeläisjärjestöjä. Tämä vahvistaa sitä tulosta, jonka mukaan ikääntyvät ja iäkkäät pitävät järjestöjä etäisinä ja tuntemattomina.

Muutokset mielikuvissa vuodesta 2016 ovat hyvin vähäisiä, eikä niiden perusteella voi vetää kovinkaan suoraviivaisia johtopäätöksiä. Näkemyseroista aikaisempaan voi puhua enintään oireellisina. Toisaalta siellä, missä muutoksen havaitsee, se on johdonmukaisesti negatiivinen.

Nyt aiempaa hieman harvempi pitää eläkeläisjärjestöjä merkittävinä yhteiskunnallisina vaikuttajia tai ajattelee niiden tiedottavan hyvin eläkeläisten asioista. Toisaalta aiempaa aavistuksen verran useampi kokee eläkeläisjärjestöjen olevan etäisiä ja tuntemattomia.

Edellisestä huolimatta on todennäköistä, ettei suhtautuminen eläkeläisjärjestöihin ole suuremmin muuttunut. Niiden tarpeellisuus, ehdottomat vahvuudet ja niihin liittyvät kehittymisen kohteet ovat koko lailla entiset.

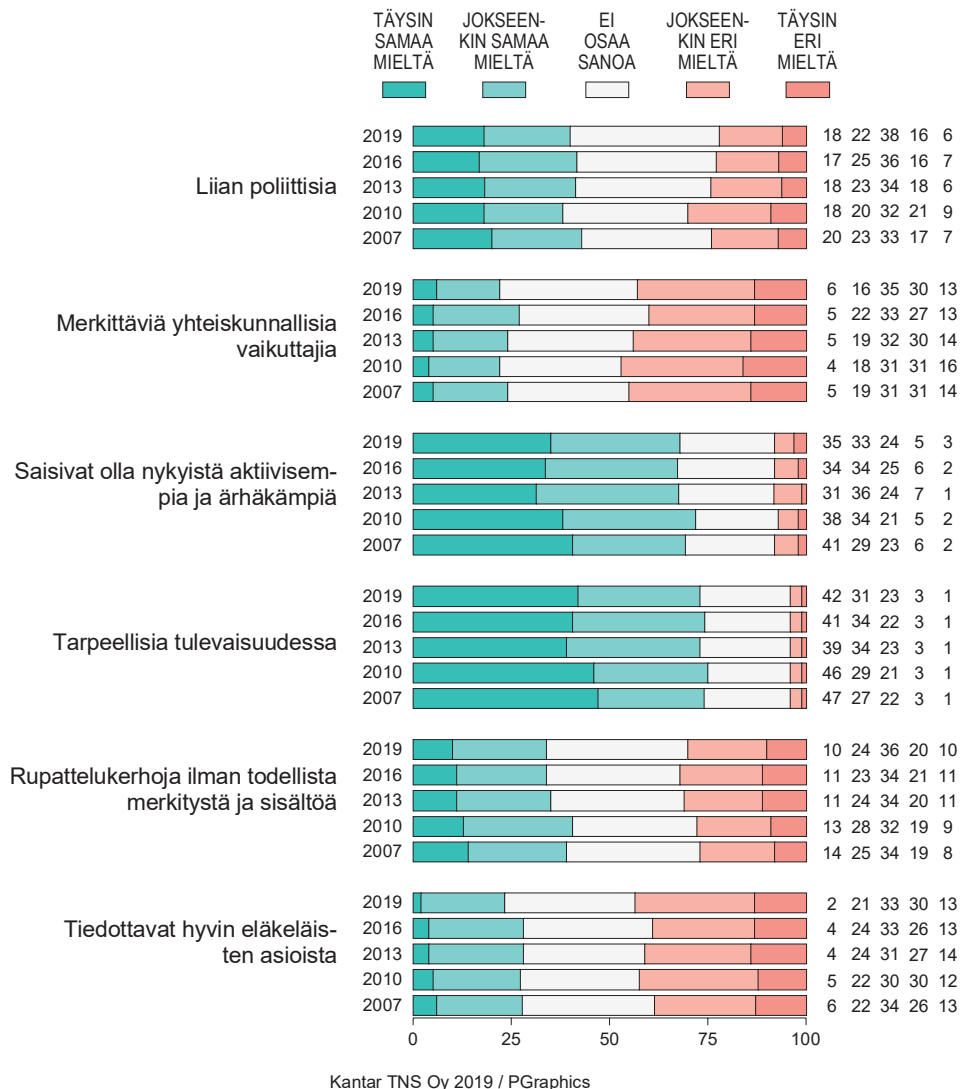

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

Kovin suuriksi muutokset eivät nouse, vaikka vertailua tekisi kauemmas taaksepäin. Tosin havaitut oireelliset erot saavat empiiristä vahvistusta.

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 4tb. SUHTAUTUMINEN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJÄ KOSKEVIIN LUONNEHDINTOIHIN (%).

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

Kun vertaa nykytilaa vuonna 2007 esitettyihin näkemyksiin, nyt kahdeksan prosenttiyksikköä useampi kuin silloin kokee eläkeläisjärjestöjen olevan etäisiä ja tuntemattomia sekä etäännyneen eläkeläisistä ja heidän tarpeistaan.

Eläkeläisjärjestöjen jäsenten kuva järjestöistä keskimääräistä myönteisempi

Varsinkin 70-79-vuotiaat kokevat järjestöjen etäännyneen eläkeläisistä ja heidän tarpeistaan. Saman ajatuksen jakaa useampi vähemmän muodollista koulutusta saanut.

Eri puolueiden kannattajista etenkin sosialidemokraatit ja perussuomalaiset syyttävät eläkeläisjärjestöjä etäännyttämisestä. Ruotsalaisen kansanpuolueen kannattajista löytää keskimääräistä selvästi enemmän niitä, jotka torjuvat ajatuksen järjestöjen etäännyttämisestä kohderyhmästään.

Eläkeläisjärjestöjen jäsenistä yhtä suuri osa kuin koko joukosta keskimäärin on havainnut etäännyttämisen. Toisaalta järjestöjen jäsenistä keskimääräistä selvästi useampi kieltää, että niin olisi tapahtunut.

Vähiten koulutetut ja iäkkäimmät ovat keskimääräistä useammin sitäkin mieltä, että eläkeläisjärjestöt ovat liian poliittisia. Esim. 70-75-vuotiaiden enemmistö on tätä mieltä.

Myös monet sosialidemokraatit ja perussuomalaiset osoittavat sormellaan eläkeläisjärjestöjä liiallisesta poliittisuudesta. Vasemmistoliiton kannattajat sekä RKP:läiset ja kristillisdemokraatit tapaavat olla asiasta toista mieltä.

Eläkeläisjärjestöjen jäsenistä löytää molempia näkemyksiä. Hieman enemmän on kuitenkin mukana niitä, joiden mielestä politiikkaa on toiminnassa liikaa.

Järjestöjen toimintaan osallistuvat jäsenet ovat keskimääräistä vakuuttuneempia siitä, että ne ajavat hyvin eläkeläisten etuja.

Jäsenistönkin mielipiteet kuitenkin jakaantuvat kahtia puolesta ja vastaan. Niitä, joiden mielestä eläkeläisten etuja ajetaan hyvin, on osapuilleen yhtä paljon kuin sellaisia, jotka ovat omaksuneet asiasta päinvastaisen mielipiteen.

Kun vertaa eläkeläisjärjestöissä mukana olleiden ja muiden vastaajien näkemyksiä yleensä, ilmenee mielikuvissa tasoero. Eläkeläisjärjestöissä mukana olleet näkevät niiden asiat usein myönteisemmässä valossa.

Järjestöjen ulkopuolella olevat ovat varovaisempia lausunnoissaan, etenkin myönteisissä. Negatiivisiin luonnehdintoihin he suhtautuvat kutakuinkin samalla tavoin kuin ne, joilla on kokemusta eläkeläisjärjestöistä.

Tuloksista käy ilmi myös se, että monet eläkejärjestöjen toiminnassa mukana olleet toivoivat tiettyjä parannuksia yhtä usein kuin muutkin. Hyvä esimerkki sellaisesta on vaikkapa se, kuinka sekä jäsenet että järjestöjen ulkopuolella olevat jakavat yhtä vahvasti toiveen siitä, että järjestöt olisivat nykyistä aktiivisempia ja ärhäkämpiä.

Tätä toivoo myös keskimääräistä useampi sosialidemokraatti, vasemmistoliittolainen ja perussuomalainen.

Jo edellä oli havaittavissa, että RKP:n kannattajat suhtautuivat käsitelyihin eläkejärjestöjä koskeneisiin yksityiskohtiin keskimääräistä selvästi positiivisemmin.

Heistä suurempi osa kuin muiden puolueiden kannattajista uskoo myös eläkeläisjärjestöjen ajavan hyvin eläkeläisten etuja. Sama ajatus on myös erällä keskustalaisilla.

Silti on todettava, että näkemykset järjestöjen kyvystä ajaa eläkeläisten etuja vaihtelevat suuresti, eikä sosioekonomisilla tekijöillä näytä olevan suurempaa yhteyttä ajattelutapaan.

Suomen- ja ruotsinkielisten väliltä löytyy eroja. Ruotsinkieliset tuntuvat suhtautuvan eläkeläisjärjestöihin myönteisemmin kuin suomenkieliset.

Ruotsinkielisistä harvempi kuin suomenkielisistä esim. pitää järjestöjä liian poliittisina, etäisinä tai vanhakantaisina.

Niitä, jotka ovat täysin sitä mieltä, että ärhäkyyttä pitäisi olla nykyistä enemmän, löytää yhtä paljon sekä ruotsin- että suomenkielisistä.

Enemmistö useamman eläkeläisjärjestön kannalla

Enemmistön mielestä useampi eläkeläisjärjestö on hyvä asia, koska eläkeläisten tarpeet ovat erilaisia. Kaikkiaan 60 prosenttia tutkimukseen osallistuneista on tätä mieltä. Joka neljäs ajattelee tästä toisella tavalla.

Hieman useampi kuin kaksi viidestä (42 %) sanoi suoraan, että eläkeläisten asioiden hoitamiseen riittäisi yksi eläkeläisjärjestö. Tässä mielipiteet jakaantuvat, sillä käytännössä yhtä moni (47 %) on asiasta toista mieltä.

Kuluneen kolmen vuoden aikana ajatukset ovat hieman muuttuneet. Nyt aiempaa suurempi osa on sitä mieltä, että useampi järjestö on hyvästä. Vastaavasti niiden osuus, joiden mielestä yhdelläkin järjestöllä hyvin pärjättäisiin, on pienentynyt jonkin verran.

Kysymyksenasettelu ei tarjoa vastausta sille, mikä olisi sopiva eläkeläisjärjestöjen määrä. Se kuitenkin antaa oikeutuksen sille, että niitä on useampia.

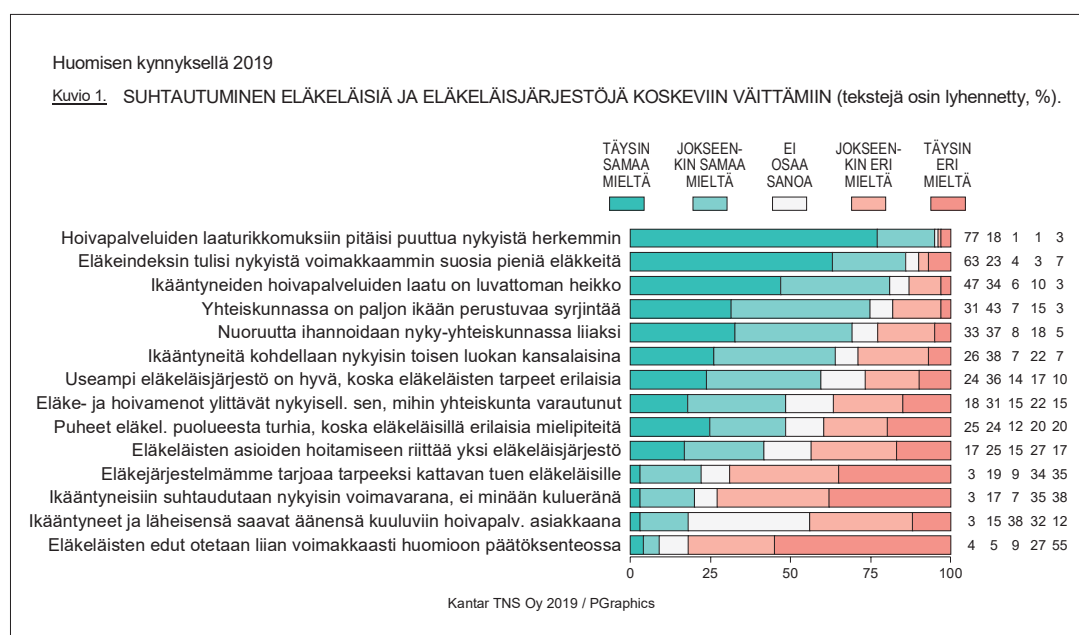
Eläkeläisjärjestön jäsenyys ei vaikuta käsityksiin, koulutetuimmat useamman järjestön kannalla

Tulosten tarkasteleminen taustamuuttujien suhteen paljastaa, että eläkeläisjärjestöjen jäsenten ja niiden ulkopuolella olevien käsitykset järjestöjen sopivasta määrästä ovat hyvin samankaltaiset. Eroja niistä ei juurikaan löydy.

Saman voi todeta naisten ja miesten mielipiteistä. Eri ikäryhmiin kuuluvien arvioitkaan eivät käytännössä poikkea toisistaan.

Koulutustausta sen sijaan jakaa hieman käsityksiä. Eniten koulutetut ovat muusta joukosta poikkeava ryhmä. Heistä keskimääräistä useampi nimittäin pitää hyvänä ajatuksena sitä, että järjestöjä on enemmän.

Vastaavasti keskimääräistä harvempi korkeakoulutettu arvelee, ettei eläkeläisten asioiden hoitamiseen tarvittaisi enempää kuin yksi järjestö.

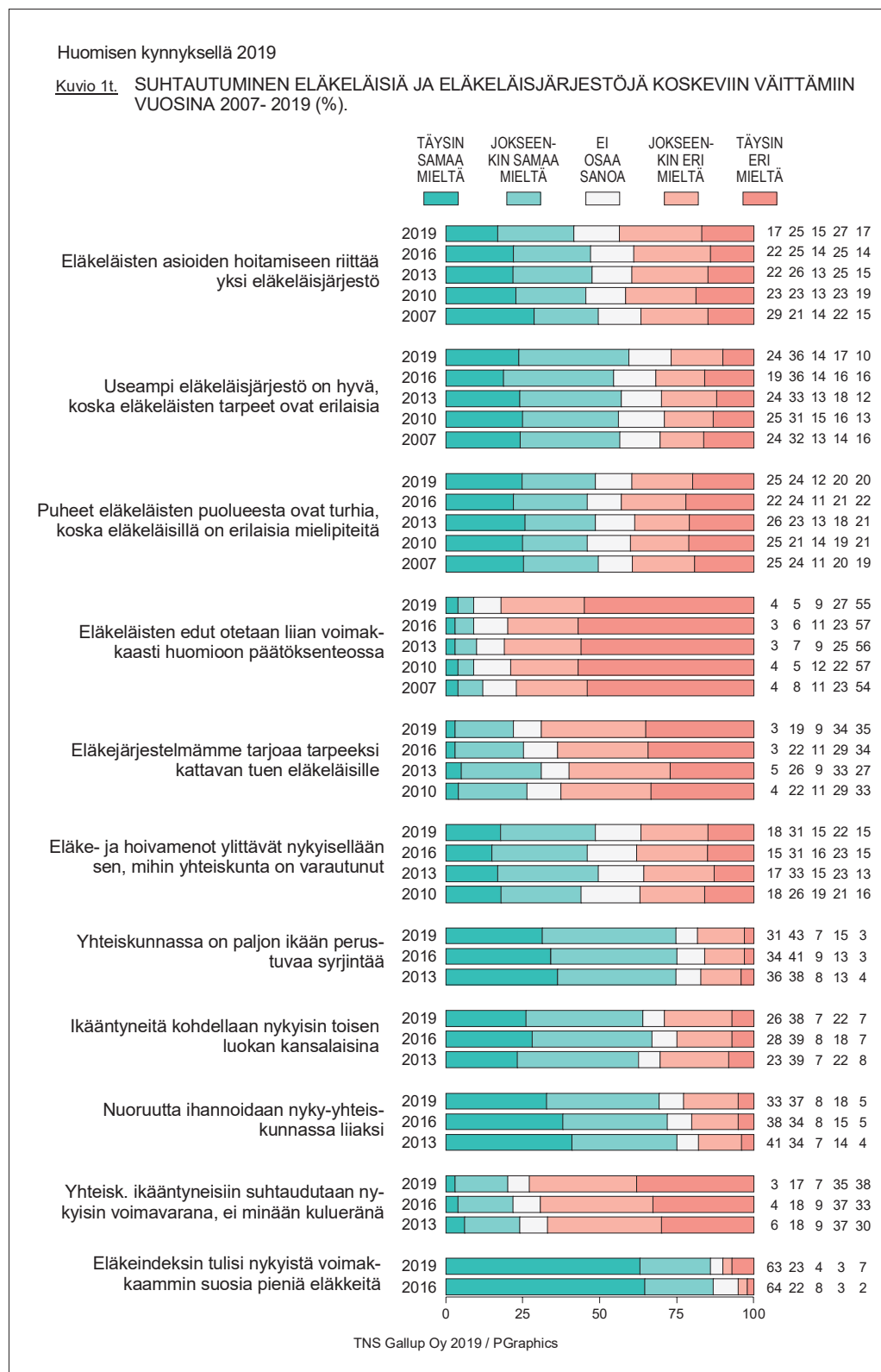
Ikääntyneet kokevat olevansa toisen luokan kansalaisia

Valtaosa (82 %) ikääntyvistä ja ikääntyneistä torjuu ajatuksen, että eläkeläisten edut otettaisiin liian voimakkaasti huomioon päätöksenteossa.

Tämä tulos kertoo osaltaan siitä, että ikääntyvien äänen pitäisi kuulua voimakkaammin yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Sama asia nousi esiin jo aiemmin, kun 55-84-vuotiaiden havaittiin odottavan eläkeläisjärjestöiltä hieman ärhäkkäämpää otetta edunvalvonnassa.

Selkeä enemmistö (64 %) arvioi, että ikääntyneitä kohdellaan nykyisin toisen luokan kansalaisina. Vieläkin useampi (74 %) uskoo, että yhteiskunnassamme on paljon ikään perustuvaa syrjintää.

70 prosenttia on lisäksi sitä mieltä, että nuoruutta ihannoidaan nyky-yhteiskunnassa liiaksi. Käytännössä yhtä moni (73 %) ei voi yhtyä ajatukseen, että ikääntyneisiin suhtaudutaan nykyisin enemmän voimavarana, ei minään kulueränä.

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

Tyytyväisyys eläkeläisten taloudelliseen tilanteeseen ei ole kohentunut. Vain joka viides (22 %) uskoo, että eläkejärjestelmämme tarjoaa tarpeeksi kattavan tuen eläkeläisille. Luku on nyt pienempi kuin kertaakaan aiemmin.

Vaikuttaa myös siltä, että aiempaa useampi on valmis toteamaan, että eläke- ja hoivamenot ylittävät nykyisellään sen, mihin yhteiskunta on varautunut. Mittausajankohtien väliset muutokset ovat tässä vähäiset, mutta suunta antaa viitteitä tendenssin synnystä.

Hyvää lienee se, että vaikka enemmistö edelleen uskoo, että nyky-yhteiskunta ihannoii liaksi nuoruutta, tätä mieltä olevien määrä näyttäisi ainakin tällä hetkellä olevan laskussa.

Vanhusten hoivapalvelut puhuttavat ja huolestuttavat

Tutkimuksen tiedonkeräyksen alkuvaiheessa julkisuudessa puhuttiin paljon vanhusten yksityisten hoivapalveluiden puutteista ja havaituista väärinkäytöksistä.

Kolme välttämää mittaa aiheeseen liittyviä käsityksiä. Ne ovat myös väittämiä, joissa tutkimukseen osallistuneiden yksimielisyys oli mittavaa.

Valtaenemmistö, 95 prosenttia, oli sitä mieltä, että hoivapalveluiden laaturikkomuksiin pitäisi puuttua nykyistä herkemmin. Peräti 77 prosenttia oli täysin tätä mieltä. 81 prosenttia puolestaan totesi, että ikääntyneiden hoivapalveluiden laatu on luvattoman heikko.

Vain 18 prosenttia uskoo ikääntyneiden ja heidän läheistensä saavat äänensä kuuluviin hoivapalveluiden asiakkaana. Melkein joka toinen (48 %) ei pidä sitä todennäköisenä.

Eläkeindeksin pitäisi suosia voimakkaammin pieniä eläkkeitä

Yksimielisyys oli vahva myös silloin, kun esitettiin väite, että eläkeindeksin tulisi nykyistä voimakkaammin suosia pieniä eläkkeitä.

Täysin samaa mieltä olevia löytyi 63 prosenttia ja 23 prosenttia kertoi olevansa väitetyin kanssa jokseenkin samaa mieltä.

Kun nämä yhdistää, havaitsee useamman kuin neljä 55-84-vuotiaan viidestä antavan vahvan suosituksensa sille, että pienet eläkkeet saisivat suuremman sijan indeksissä.

Mielipide-eroja syntyi lähinnä vain siinä, oltiinoko asiasta täysin vai jokseenkin samaa mieltä.

Jokseenkin samaa mieltä olevien osuus oli keskimääräistä suurempi silloin, kun vastajana oli työelämässä johtajana tai ylempänä toimihenkilönä työskennellyt, yliopisto- tai korkeakoulututkinnon suorittanut, kokoomuslainen tai RKP:n kannattaja.

Muissa vastaajaryhmissä valittiin useammin vaihtoehto täysin samaa mieltä.

5. LUOTTAMUS ERI TAHOIHIIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA

Kansaneläkelaitokseen luotetaan eniten eläkeasioissa

Tutkimukseen osallistuneet saivat arvioida kaikkiaan kahdeksaa eri instituutiota ja kertoa, missä määrin he tuntevat luottamusta niitä kohtaan eläkeasioissa.

Suurin osa kertoi luottavansa kansaneläkelaitokseen eli Kelaan. 14 prosenttia luottaa siihen paljon ja 49 prosenttia melko paljon. Yhteensä Kelaan luottaa siten eläkeasioissa 63 prosenttia.

Tulos on Kelan kannalta hyvä myös vertailevasta näkökulmasta, sillä siihen kohdistuu edelleen selvästi enemmän luottamusta kuin muihin tahoihin.

Muista instituutioista enemmistö luottaa Eläketurvakeskukseen (51 %). Myös työeläkevakuutusyhtiöt ja eläkeläisjärjestöt nauttivat keskimääräistä suurempaa luottamusta.

Eläkeläisjärjestöihin luottaa runsas kolmannes (35 %), työeläkevakuutusyhtiöihin jonkin verran useampi (43 %). 36 prosenttia kertoi, ettei luota eläkeasioissa eläkeläisjärjestöihin. 37 prosenttia ajattelee samalla tavoin työeläkeyhtiöistä.

Työnantajajärjestöt, maan hallitus ja eduskunta ovat eläkeasioissa vähiten luottamusta herättävät instituutiot.

Myös palkansaajajärjestöihin kohdentuu runsaasti epäluottamusta. Enemmistö 55-84-vuotiaista ei näytä luottavan niihin eläkeasioissa. Niihin luotetaan kuitenkin hieman enemmän kuin työnantajajärjestöihin.

Kelaan luotetaan nyt aiempaa vähemmän, työeläkelaitoksiin enemmän

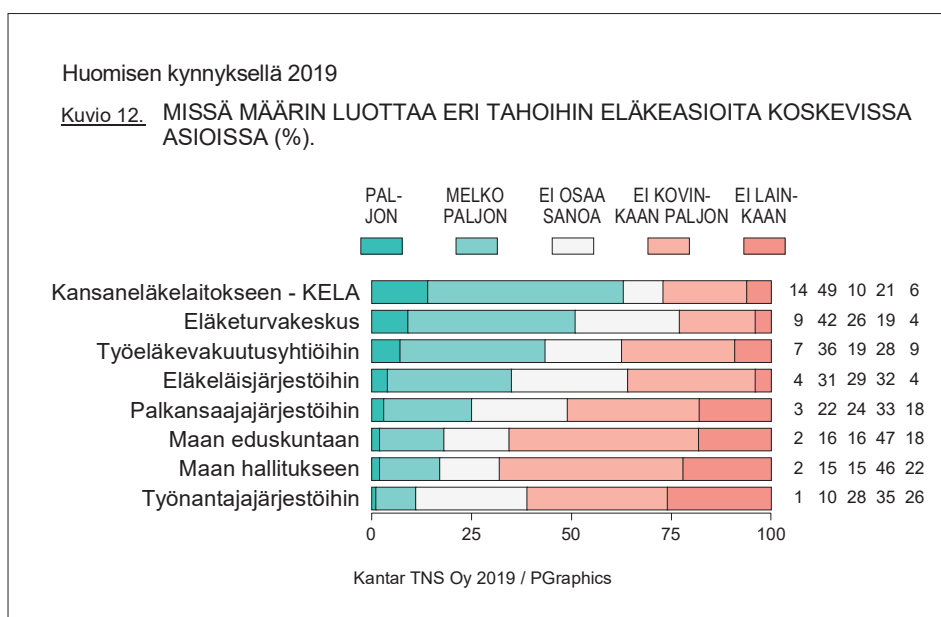
Instituutioihin kohdistettu luottamus on muuttunut vain hiukan. Esim. eläkeläisjärjestöistä ajatellaan käytännössä samalla tavalla kuin kolme vuotta sitten.

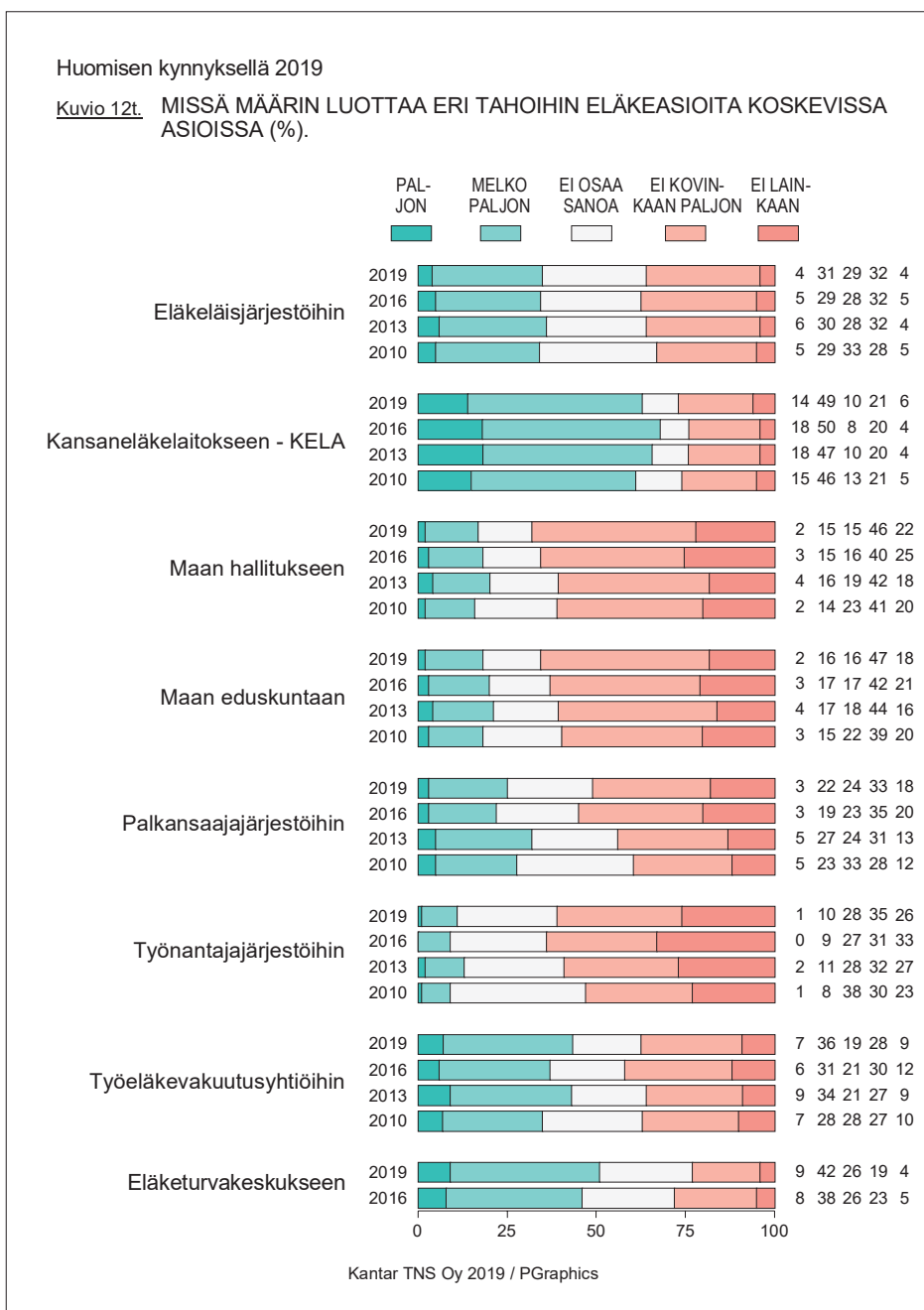
Muutkin muutokset ovat vähäisiä. Luottamus kansaneläkelaitokseen on heikentynyt eniten. Siinäkin puhutaan vain viidestä prosenttiyksiköstä eli korkeintaan oireellisesta muutoksesta.

Työeläkelaitoksiin kohdistuva luottamus on kasvanut käytännössä saman verran. Nyt kuusi prosenttiyksikköä useampi kuin 2016 kertoi luottavansa siihen. Eläketurvakeskusta koskeva muutos on puolestaan viisi prosenttiyksikköä positiiviseen suuntaan.

Luottamus eläkeläisjärjestöihin eläkkeitä koskevissa asioissa on keskimäärää suurempaa 60–64-vuotiaiden (41 %) sekä itä- ja pohjoissuomalaisten (43 %) keskuudessa. Myös sosialidemokraattien kannattajat (46 %) luottavat niihin keskimääräistä enemmän.

Kriittisimmin eläkeläisjärjestöihin suhtautuvat ne, jotka työelämässä mukana ollessaan olivat johtavassa asemassa. Heidän enemmistönsä (51 %) totesi, ettei luota eläkeläisjärjestöihin kovinkaan paljoa.

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

Useampi kuin joka toinen (53 %) eläkeläisjärjestöissä mukana oleva tai ollut luottaa niihin. Luottamus järjestöihin on jäsenistön keskuudessa hieman vahvistunut kolmessa vuodessa. Eläkeläisjärjestöjen toiminnassa mukana olleet tai olevat luottavat tällä hetkellä eläkeasioissa enemmän ainoastaan kansaneläkelaitokseen.

6. SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT NYT JA 10 VUODEN KULUTTUA

Eläkkeiden pienuus ja sitä seuraavat taloudelliset ongelmat ovat suurimmaksi koettut ongelmat

Omassa kysymyksessään selvitettiin vastaajien näkemyksiä iäkkäiden ihmisten suurimmista ongelmista tämän päivän Suomessa. Heitä pyydettiin valitsemaan kaksi suurinta ongelmaa kymmenen asiaa sisältävältä listalta.

Eläkkeiden pienuus nousee selvästi suurimmaksi tämän päivän harmin aiheeksi. Tämä asia tällä hetkellä eläkkeellä olevien enemmistöä. Se on heille selvästi suurin yksittäinen ongelma.

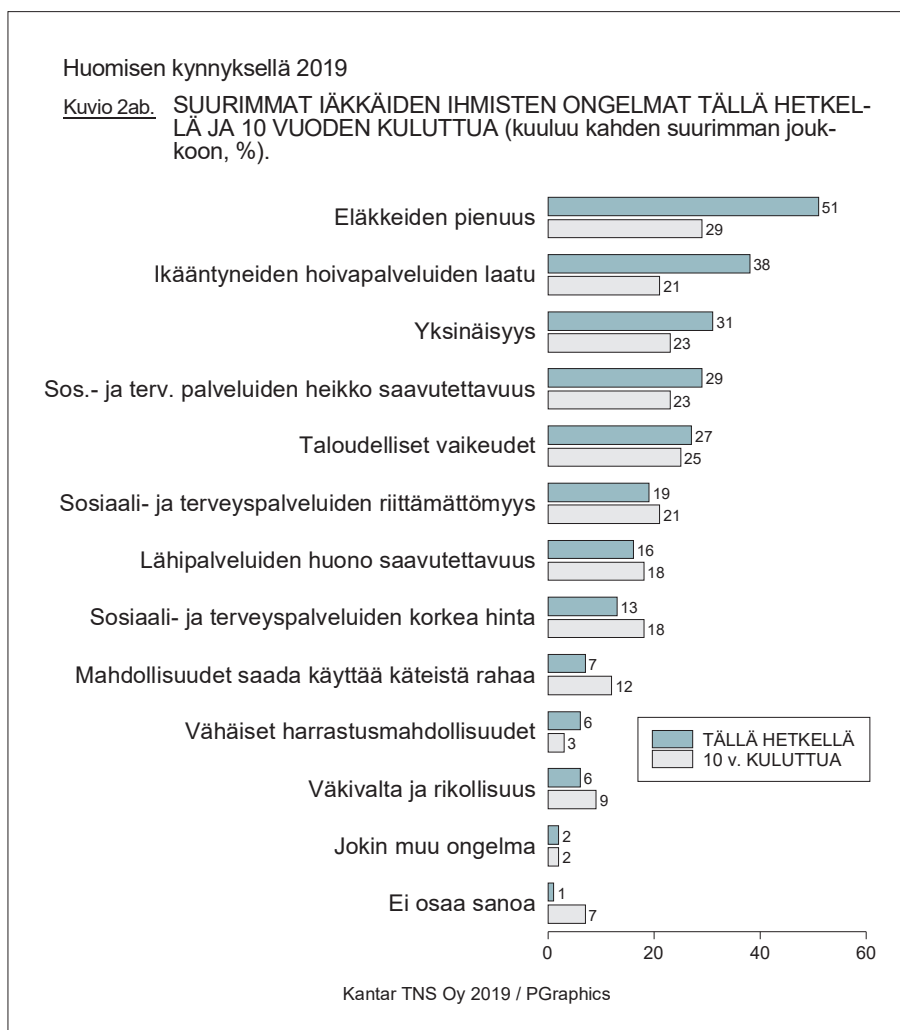
Myös ne, jotka ovat työelämässä, tunnustavat eläkkeiden pienuuden ongelmallisuuden. Heidän vastauksissaan yksinäisyys kuitenkin saa lähes yhtä suuren painoarvon (43 %).

Yksinäisyys lukeutuu ylipäänsäkin ikäihmisten ongelmallisimpiin asioihin. Eläkkeellä olevista sen mainitsi kuitenkin vain 27 prosenttia.

Ikääntyneiden hoivapalveluiden laatu sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen heikko saataavuus ovat muut suurimmat pulmat. Myös näiden palveluiden riittämättömyys huolestuttaa eräitä.

Huolimatta siitä, että eläkkeiden pienuus on 55-84-vuotiaiden mielestä selvä ongelma, se koetaan sellaiseksi vähäisemmässä määrin kuin vielä runsas kymmenen vuotta sitten. Esim. 2007 toteutetussa tutkimuksessa 11 prosenttiyksikköä useampi kuin nyt nosti sen esiin merkittävänä ongelmana.

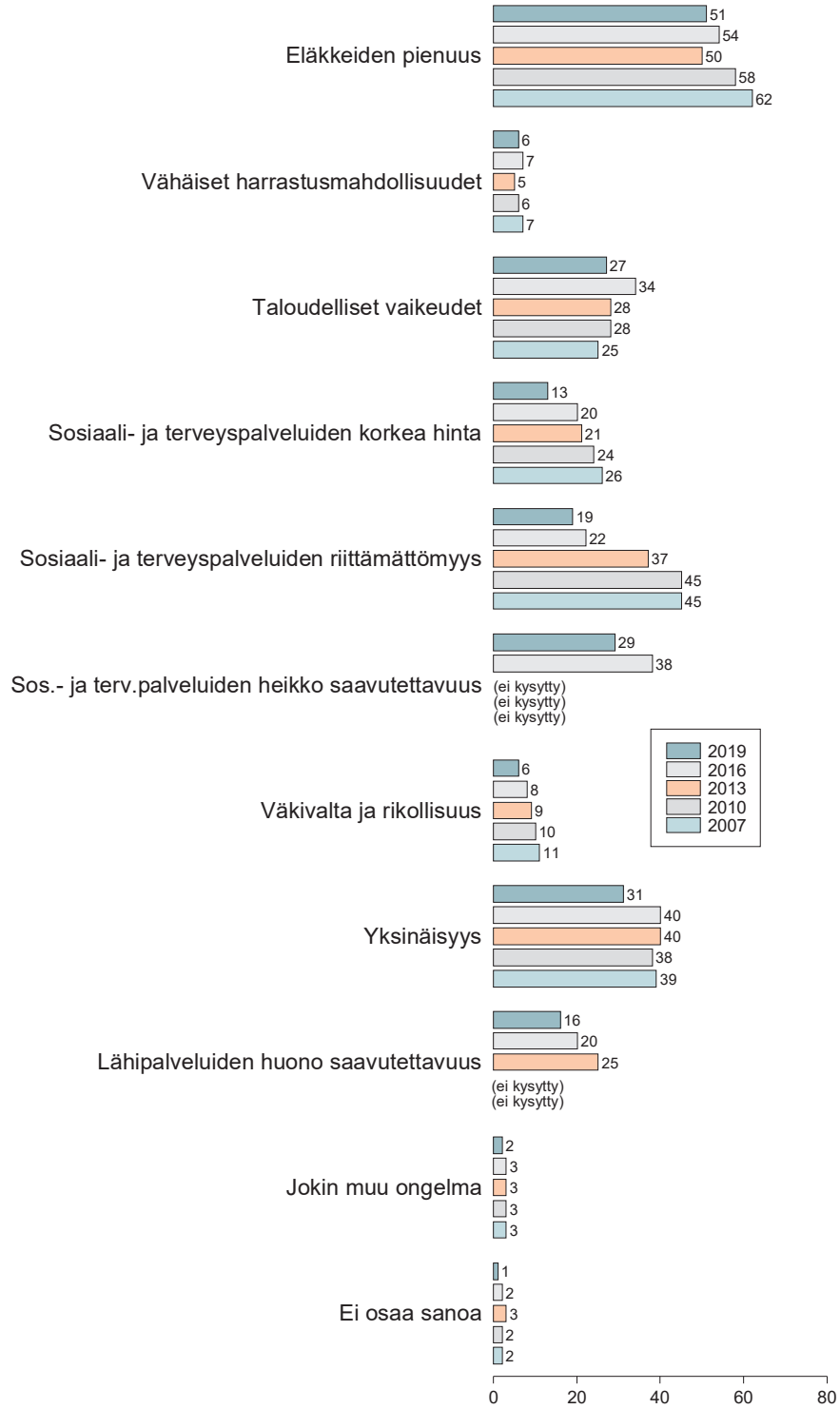
Taloudelliset vaikeudetkaan eivät nousseet nyt aivan yhtä vahvasti esiin kuin vuoden 2016 tutkimuksessa. Myös yksinäisyys näyttäytyy nyt jonkin verran pienempänä ongelmana kuin vielä kolme vuotta sitten.

Muutama asia mainittiin vain harvoin. Väkivalta ja rikollisuus, vähäiset harrastusmahdollisuudet tai mahdollisuudet saada käyttää käteistä rahaa huolestuttavat alle kymmentä prosenttia.

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 2at. SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT TÄMÄN PÄIVÄN SUOMESSA (kuuluu kahden suurimman joukkoon; tutkimuksille yhteiset mittarit, %).

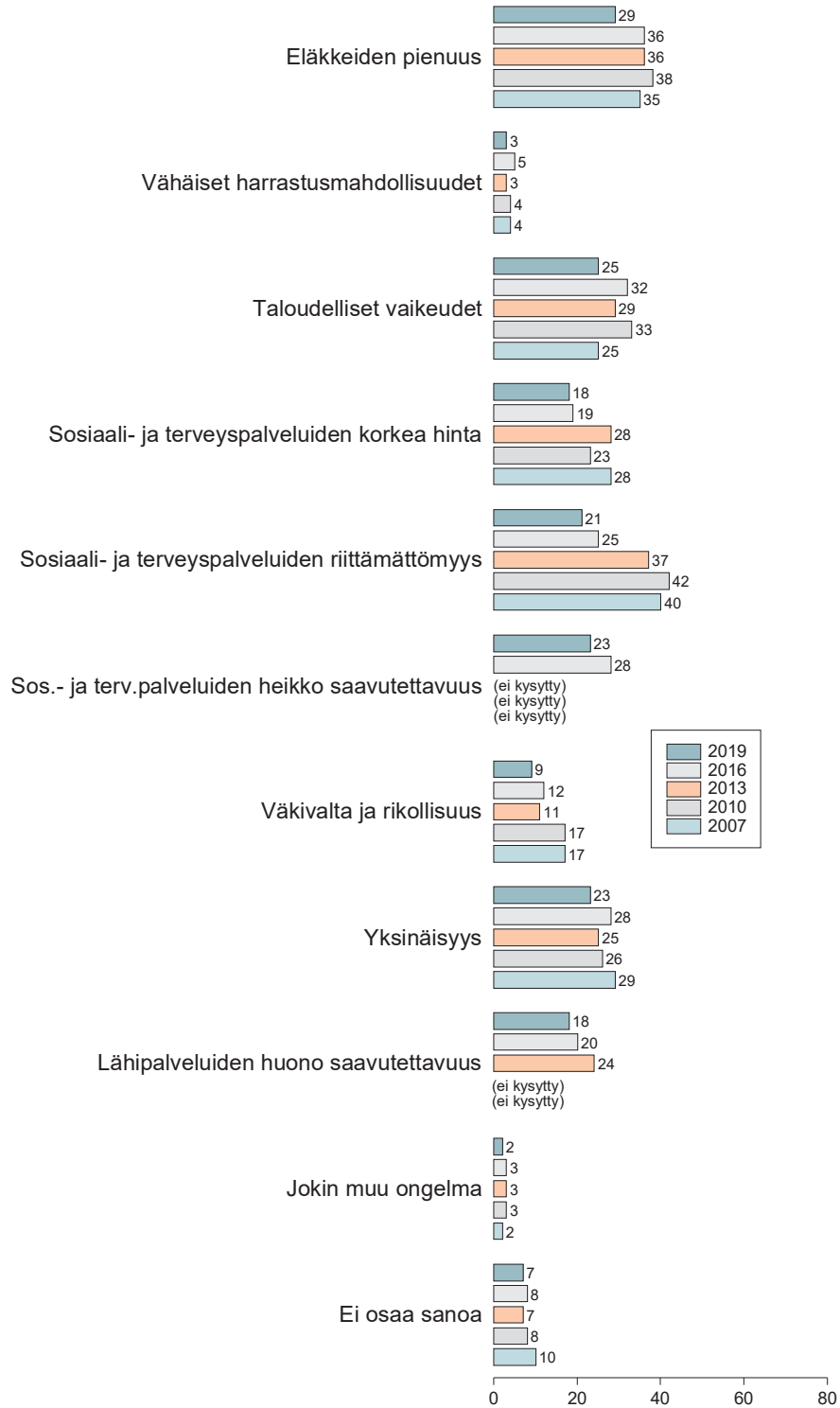

Kantar TNS Oy 2019 / PGraphics

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 2bt. SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT 10 VUODEN KULUTTUA (kuuluu kahden suurimman joukkoon; tutkimuksille yhteiset mittarit, %).

Kantar TNS Oy 2019 / PGraphics

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

Eläkkeiden pienuus on ongelmallinen asia varsinkin vähemmän koulutettujen, maatalousyrittäjien, työntekijöiden ja työttömien mielestä.

Esim. korkeakoulututkinnon suorittaneista vain 27 prosenttia ajattelee asiasta samalla tavalla, johtavassa asemassa työskentelevistä tai työskennelleistä 31 ja ylemmistä toimihenkilöstä 30 prosenttia.

Suurimpien puolueiden kannattajista, perussuomalaiset, sosialidemokraatit, vasemmistoliittolaiset sekä RKP:läiset murehtivat eniten eläkkeiden pienuutta, Vihreän liiton kannattajat kaikkein vähiten.

Vihreistä suurempi osa kuin muista (48 %) näkee hoivapalveluiden laadussa ongelmia. RKP:n kannattajista samaa mieltä on vain vajaa kolmannes (30 %).

Taloudelliset ongelmat ja yksinäisyys koetaan aiempaa suuremmaksi uhkaksi tulevaisuudessa

Kun vastaajilta pyydettiin näkemystä suurimmista ongelmista 10 vuoden kuluttua, selkeästi ylivertaista pulmaa ei noussut esiin. Tätä voi ajatella niin, että ikääntyvät arvioivat tulevaisuudessa olevan monia kipeitä asioita, joista pitäisi selviytyä.

Silti voi todeta, että eläkkeiden pienuuden ja taloudellisten vaikeuksien arvellaan olevan suurimmat ongelmat kymmenenkin vuoden kuluttua. Pienet eläkkeet johtavat taloudellisiin ongelmiin. Tulos kertookin siitä, että osa ikääntyvistä on huolissaan siitä, että eläkkeet eivät riitä säälliseen elämiseen kymmenen vuoden kuluttua.

Yksinäisyyden lisäksi sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvät uhkat mietityttävät joitakuita. Murheena ovat yhtä lailla niiden riittävyys kuin laatuun liittyvät epäilykset.

Ajatukset ja arviot tulevaisuuden mukanaan tuomista ongelmista ovat muuttuneet varsin vähän vuosien varrella.

Nähtävissä on häivähdys optimismin noususta. Vaikka samat asiat kuin aiemminkin mietityttävät edelleen, mikään niistä ei kuitenkaan huolestuta aiempaa selvästi useampaa.

7. NÄKEMYKSET ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TÄRKEISTÄ TEHTÄVÄALUEISTA JA JÄSENEUUISTA

lääkäiden sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaaminen tärkein tehtävä

Vastaajat ottivat myös kantaa siihen, mitkä ovat ne kaikkein tärkeimmät asiat, joihin eläkeläisjärjestöjen tulisi erityisesti keskittyä toiminnassaan.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen osoittautui jälleen sellaiseksi. Kaikkiaan 59 prosenttia tutkimukseen osallistuneista nosti sen kolmen keskeisimmän tehtäväalueen joukkoon.

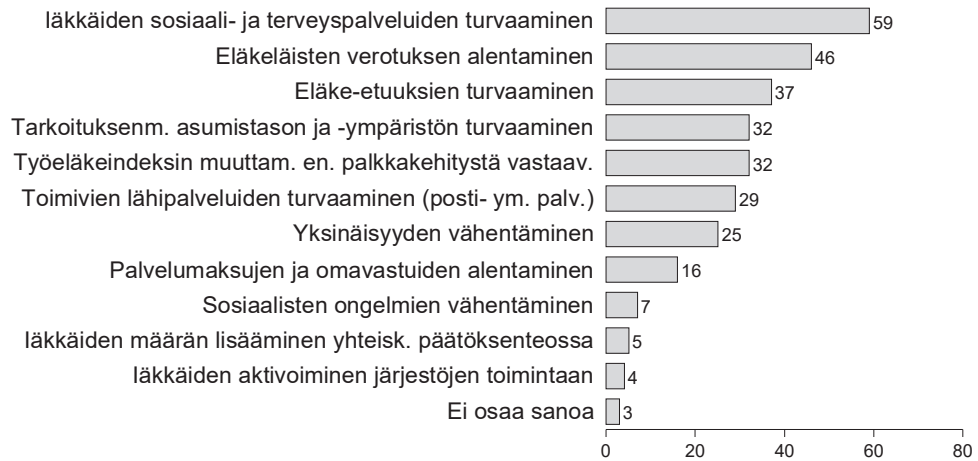
Eläkeläisten verotuksen alentaminen (46 %) ja heidän eläke-etuksiensa turvaaminen (37 %) ovat 55-84-vuotiaiden mielestä toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmät eläkeläisjärjestöjen tehtävät jatkossa.

Kolme vuotta sitten järjestöissä mukana olleet korostivat työeläkeindeksin muuttamista enemmän palkkakehitystä vastaavaksi. Nyt heidän näkemyksensä eivät tässä suhteessa eronneet koko vastaajajoukon keskimääräisestä käsityksestä.

Mielipiteiden muutos kolmen vuoden takaisesta on käytännössä olematon. Vain kerran päästään edes viiden prosenttiyksikön oireelliseen eroon. Tämä tapahtui, kun arviointien kohteena oli eläke-etuksien turvaaminen. Nyt hieman harvempi kuin 2016 mainitsi kyseisen asian.

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 3. TÄRKEIMMÄT ASIAT, JOIHIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TULISI ERITYISESTI KESKITTYÄ (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

Kantar TNS Oy 2019 / PGraphics

Ikääntyneimmät odottavat sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaamista sekä toimivia lähipalveluita

Kun tuloksia tarkastellaan iän mukaan käy ilmi, että sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen on ykkösasia kaikille ikäluokille.

Nuorimmat, eläkeikää lähestyvät vastaajat painottavat yksinäisyyden vähentämistä enemmän kuin ikääntyneemmät, yli 60-vuotiaat.

Tulos tukee sitä aiemmin havaittua johtopäätöstä, että eläkeikää lähestyvät otaksuvat yksinäisyyden ikääntyneiden keskuudessa suuremmaksi ongelmaksi, kuin mitä se ehkä todellisuudessa onkaan.

lääkäimpien (80-84-vuotiaat) toiveet kohdentuvat keskimääräistä useammin sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä toimivien lähipalveluiden turvaamiseen (posti-, pankki-, kauppa-palvelut, kirjasto jne.).

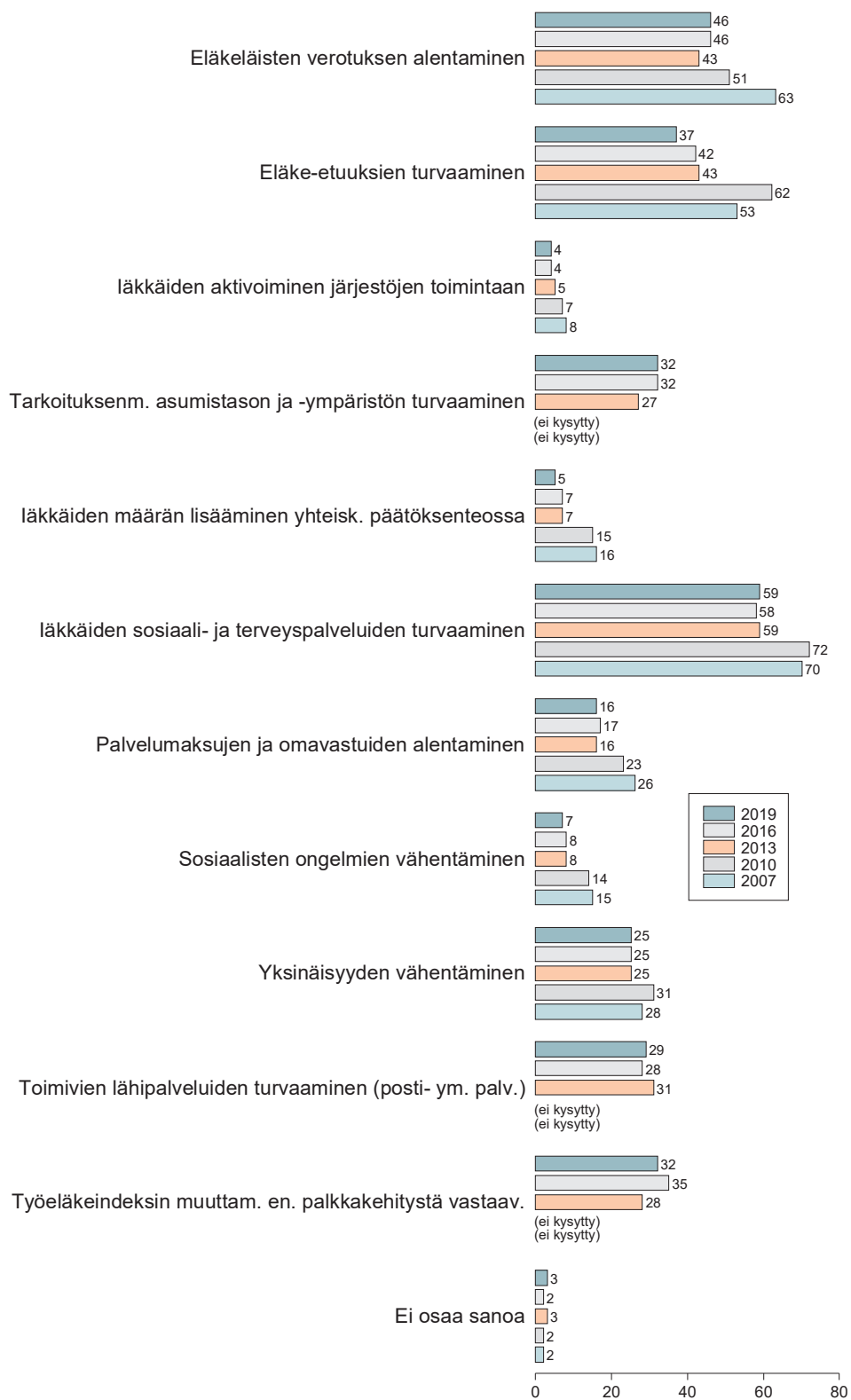
Kun eläkeläisjärjestöissä mukana olleiden mielipiteitä vertaa 55-84-vuotiaiden vastauksiin yleensä, huomaa niiden olevan paljolti samankaltaiset.

Silti voi todeta, että järjestöissä mukana olevat/olleet korostavat enemmän toimivien lähipalveluiden sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaamista.

Eläkeläisten verotuksen alentaminen, iäkkäiden tarkoituksenmukaisen asumistason ja asuinympäristön turvaaminen sekä yksinäisyyden vähentäminen nousevat hieman voimakkaammin esiin eläkeläisjärjestöjen ulkopuolelle jättäytyneiden vastauksissa.

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 3t. TÄRKEIMMÄT ASIAT, JOIHIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TULISI ERITYISESTI KESKITTYÄ (kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

Kantar TNS Oy 2019 / PGraphics

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

Tiedon saaminen eläkeläisiä koskevissa asioissa tärkein eläkeläisjärjestöjen tarjoama jäsenetu

Kun vastaajilta tiedusteltiin sitä, mitkä ovat eläkeläisjärjestöjen jäsenilleen tarjoamista eduista tärkeimmät, kärkeen asettui tiedon saaminen eläkeläisiä koskevissa asioissa (46 %).

Toiseksi keskeisimpänä pidetään edunvalvontaa ja vaikuttamista eritasoiseen päätöksentekoon (37 %). Tulos on sopusuunnassa niiden näkemysten kanssa, joiden mukaan eläkeläisjärjestöjen tulisi vaikuttaa sosiaali- ja terveystalouden turvaamiseen.

Järjestöissä mukana olleet ja olevat nostivat niiden ulkopuolella olevia voimakkaammin esiin harrastus- ja matkailumahdollisuuksien tarjoamisen, yhdessäolon sekä jäsenlehdet.

Eri-ikäisistä alle 60-vuotiaat ja toisaalta 75-79-vuotiaat korostivat edunvalvontaa ja vaikuttamista päätöksentekoon. Keskimääräistä useampi 75-vuotias ja iäkkäämpi piti tärkeänä harrastusmahdollisuuksien tarjoamista, 70-vuotiaat ja vanhemmat matkailumahdollisuuksia. Eläkeläisjärjestöjen jäsenlehdet merkitsevät eniten 75-79-vuotiaille.

Tuloksista voi tehdä sen johtopäätöksen, että eläkeläisjärjestöt hahmottuvat nuoremmille paljolti edunvalvontaorganisaatioina ja vartuneemmille taas enemmänkin palveluorganisaatioina.

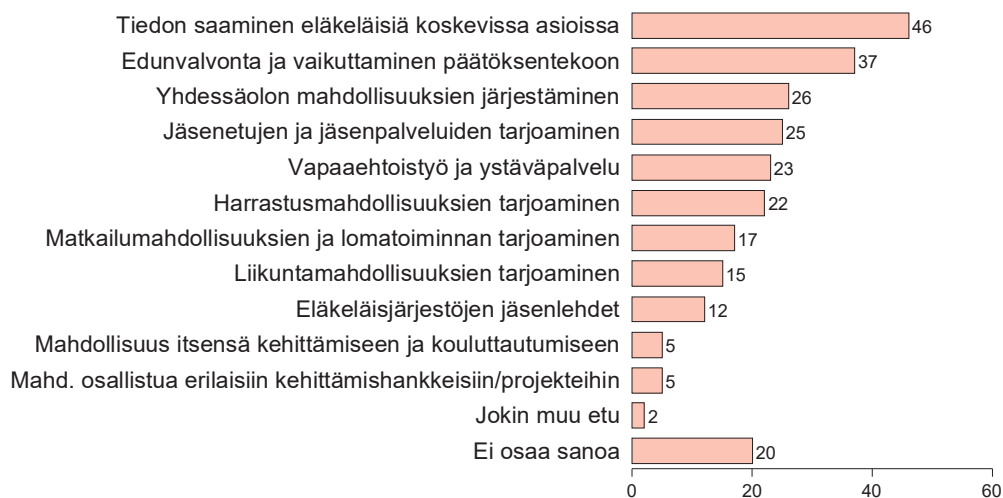
Ongelma on siinä, miten sovittaa yhteen näitä käsityksiä toiminnassa. Voi olla, että eläkekään tulossa olevat 55–59 -vuotiaat toivovat nyt järjestöjen vaikuttavan voimakkaasti eläkeläisten edunvalvojana ja haluavat neuvontaa eläkeasioissa. Viiden, kymmenen vuoden kuluttua tilanne voi olla jo toisin ja järjestöiltä toivotaan enemmän palveluja.

Yleiskuva tärkeimmistä jäseneduista ei ole käytännössä muuttunut kuluneen kolmen vuoden aikana.

Kun nykytilannetta vertaa siihen, mitä asiasta ajateltiin runsaat kymmenen vuotta sitten, havaitsee, kuinka harrastus- ja matkailumahdollisuuksien sekä lomatoiminnan järjestämisen merkitys on muuttunut pikkuhiljaa, mutta säännönmukaisesti aiempaa vähäisemmäksi.

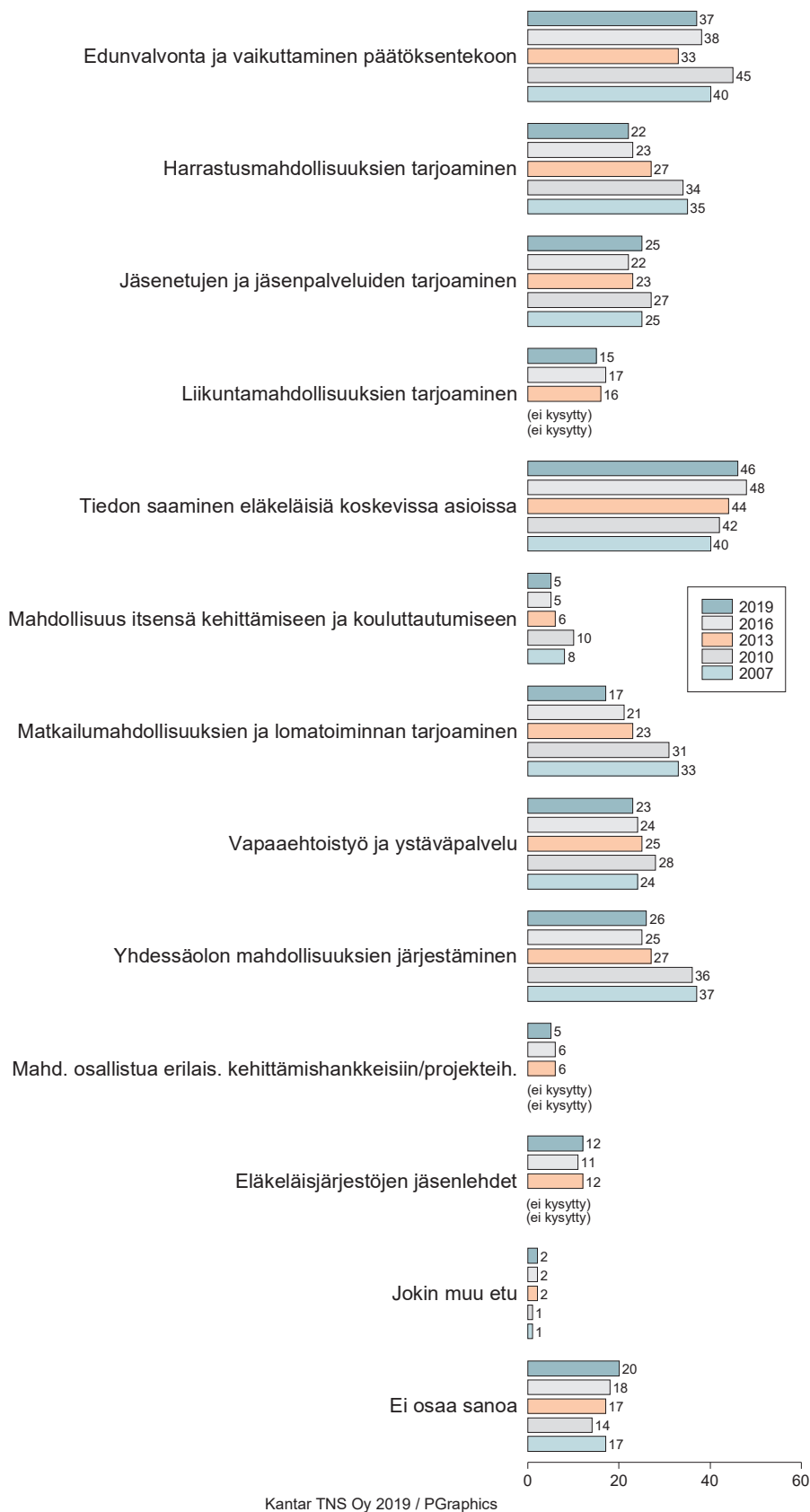
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 5. TÄRKEIMMÄT ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN JÄSENILLEEN TARJOAMAT EDUT
(kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 5t. TÄRKEIMMÄT ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN JÄSENILLEEN TARJOAMAT EDUT
(kuuluu kolmen tärkeimmän joukkoon, %).

Kantar TNS Oy 2019 / PGraphics

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

8. VIIMEISET TOIVEET: HALUKKUUS TOTEUTTAA ERILAISIA ASIOITA LOPPUELÄMÄN AIKANA

Valtaosa haluaisi loppuelämän aikana parantaa ihmissuhteitaan ja elämäntapojaan

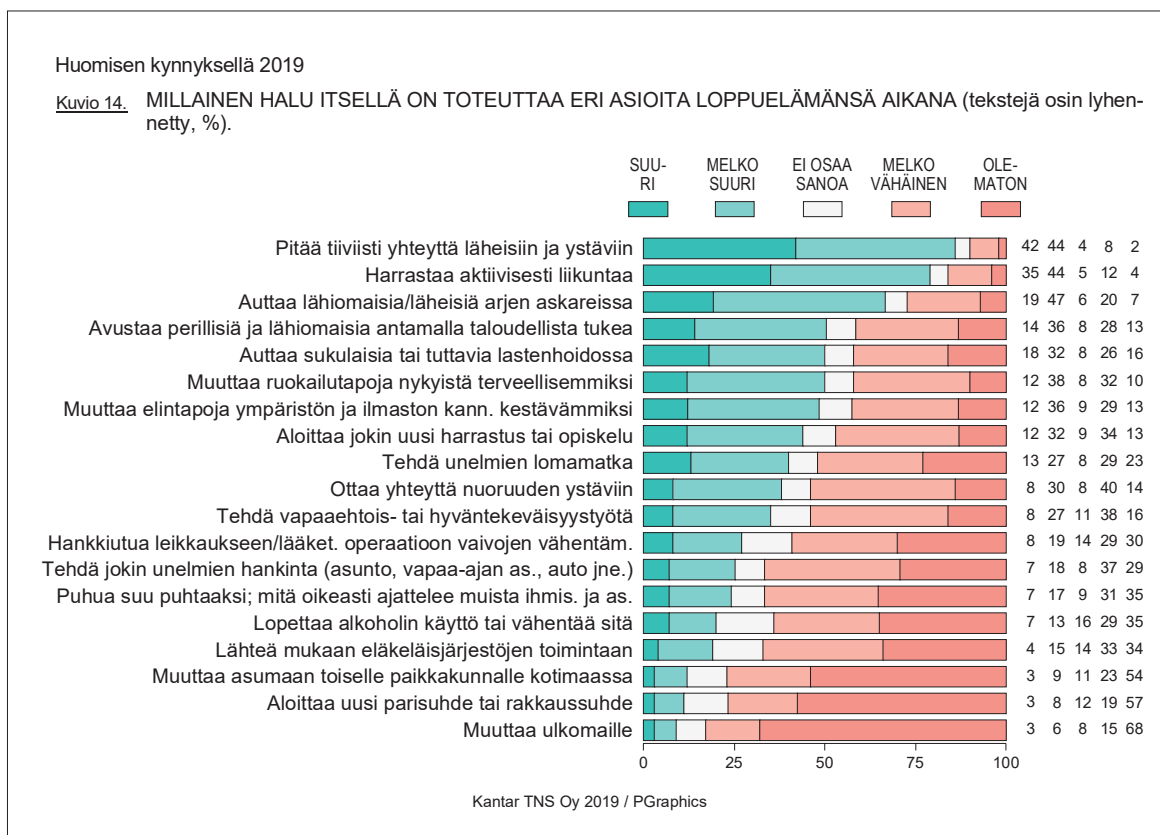
Aikeita toteuttaa erilaisia haaveita ja unelmia selvitettiin kysymyssarjalla, jossa oli lueteltu kaikkiaan 19 erilaista asiaa. Vastaajilta tiedusteltiin, kuinka voimakas halua heillä on toteuttaa kyseiset asiat loppuelämänsä aikana.

Kysymys kuului sanatarkasti seuraavasti: "Millainen halu Teillä on toteuttaa seuraavia asioita loppuelämäne aikana?"

Enemmistö 55-84-vuotiaista suomalaisista kokee voimakasta, lähes vastustamatonta tai melko suurta halua toteuttaa ennen kuolemaansa kuusi asiaa yhdeksästätoista. Nämä yleisimmin hyväksytyt haaveet tai toiveet ovat seuraavat:

- Pitää tiiviisti yhteyttä läheisiin tai ystäviin86 %
- Harrastaa aktiivisesti liikuntaa79 %
- Auttaa lähiomaisia/läheisiä arjen askareissa66 %
- Avustaa perillisiä ja lähiomaisia antamalla taloudellista tukea50 %
- Auttaa sukulaisia tai tuttavien lastenhoidossa50 %
- Muuttaa ruokailutapoja nykyistä terveellisemmiksi50 %

Lisäksi melkein joka toinen aikoo muuttaa omia elintapojaan ympäristön ja ilmaston kannalta kestävämmiksi (48 %). Suhteellisen moni haaveilee myös uuden harrastuksen tai opiskelun aloittamisesta, unelmien lomamatkan tekemisestä tai nuoruuden ystävien tapaamisesta.

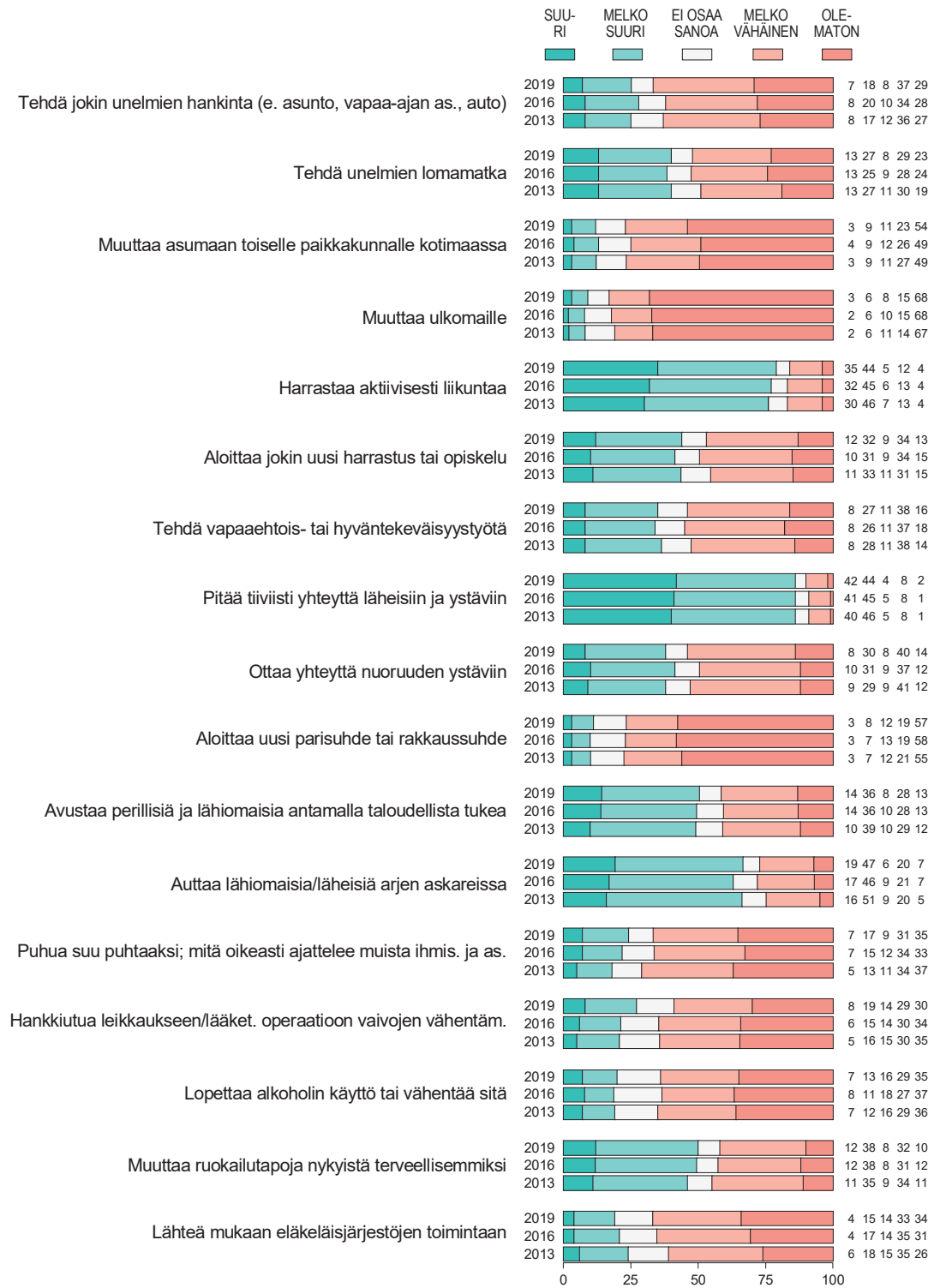

Haaveiden listan tyvipäähän asettuvat ulkomaille muuttaminen tai muuttaminen kotimaassa jollekin toiselle paikkakunnalle. Harvat havittelevat uuden pari- tai rakkaussuhteen aloittamista.

Vajaan neljäsosan toiveena on kerrankin puhua suunsa puhtaaksi, sanoa asioista ja ihmisistä, mitä oikeasti ajattelee. Viimemainittu seikka viittaa siihen, että huomattava osa ikääntyvistä ihmisistä ei tohdi kertoa muille ajatuksiaan, ei hyvässä eikä pahassa.

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 14t. MILLAINEN HALU ITSELLÄ ON TOTEUTTAA ERI ASIOITA OMAN LOPPUELÄMÄNSÄ AIKANA (tekstejä osin lyhennetty, %).

Kantar TNS Oy 2019 / PGraphics

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

Asiat, joita useimmat ihmiset haluavat tehdä loppuelämän aikana liittyvät pääasiassa ihmissuhteiden ja elämäntapojen parantamiseen (harvempi kuitenkin haluaa merkittävästi vähentää alkoholinkäyttöään). Erilaiset materiaaliin hankintoihin liittyvät unelmat eivät ole samassa määrin haluttuja asioita.

Käsitysten muuttumista voi vertailla 17 asiasta. Muutoksista ei ole paljon kerrottavaa, koska niitä ei juurikaan ole.

Lievää tendenssinomaista kasvua on siinä joukossa, joka aikoo harrastaa aktiivisesti liikuntaa. Saman voi sanoa niistä, jotka haluavat kerrankin puhua suunsa puhtaaksi. Myös sellaisia, jotka aikovat hankkiutua leikkaukseen tai lääketieteelliseen operaation vaivonsa vähentämiseksi, on nyt aiempaa aavistuksen verran enemmän.

Miehet unelmoivat hankinnoista, naiset yhteydestä läheisiin ja elämäntapojen muuttamisesta ekologisesti kestävämmäksi

Likimain samat asiat asettuvat tärkeimmiksi naisten ja miesten ajatuksissa. Molemmat haluavat panostaa ennen muuta ihmissuhteisiin ja elämäntapoihin. Silti joitakin painotuserojakin heidän väliltään löytää.

Naisten aielistalla nousee tärkeämmäksi kuin miehillä uuden harrastuksen aloittaminen, tiivis yhteydenpito läheisiin ja ystäviin sekä halu muuttaa elintapojaan ympäristön kannalta kestävämmiksi.

Miehistä suurempi osa kuin naisista haluaisi vähentää alkoholin käyttöä. Miehistä hieman useampi haaveilee myös unelmien hankinnasta (asunnosta, vapaa-ajan asunnosta, autosta, veneestä tms.).

Erot kielivät siitä, että osittain ikääntyvät miehet ja naiset unelmoivat erilaisista asioista, mikä saattaa yksitasolla aiheuttaa ristiriitoja.

Nuorimmat haluavat tehdä unelmien hankintoja ja matkoja

Työelämässä mukana olevien toiveena on eläkeläisiä useammin mm. unelmien hankinnan tai lomamatkan tekeminen, ulkomaille muuttaminen, liikunnan aktiivinen harrastaminen, uudet harrastukset ja opiskelu sekä vapaaehtoistyö.

län mukaisista eroista voi todeta sen, että monissa asioissa nuorempien halut ovat suurempia kuin iäkkäämpien. Niin on etenkin silloin, kun kyseessä ovat hankintoihin, matkailuun, muuttoihin sekä liikuntaan ja harrastuksiin liittyvät aiheet.

Ikääntyneiden toiveet kohdentuvat keskimääräistä useammin ihmissuhteiden parantamiseen ja ikääntymisen vaivojen helpottamiseen.

9. IKÄÄNTYMISEN PELOT

Sairastuminen ja liikuntakyvyn menettäminen pelottavat useimpia

Tutkimuksessa selvitettiin myös ikääntyvien ja iäkkäiden henkilökohtaisia pelkoja. Tehtävänä oli valita kymmenen asiaa sisältäneeltä listalta kaikki ne, jotka pelottavat ikääntyessä.

Ikääntymisen peloista yleisimmät ovat oma sairastuminen (79 %) ja liikuntakyvyn menettäminen (75 %). Enemmistö kertoi pelkäävänsä myös sitä, että lähiomainen sairastuu. Yleinen epävarmuuden ja turvattomuuden lisääntyminen on 45 prosentin murhe.

Läheisen kuolema (45 %) huolestuttaa selvästi useampaa kuin oma kuolema (15 %), taloudelliset murheet (40 %) enemmän kuin yksinäisyys (30 %). Avioeroa, parisuhdeongelmia tai psyykkisiä ongelmia ei pelätä kovin yleisesti. Sellaisia ihmisiä, jotka eivät pelkää yhtään mitään on silti aika vähän, vain yksi kahdestakymmenestä.

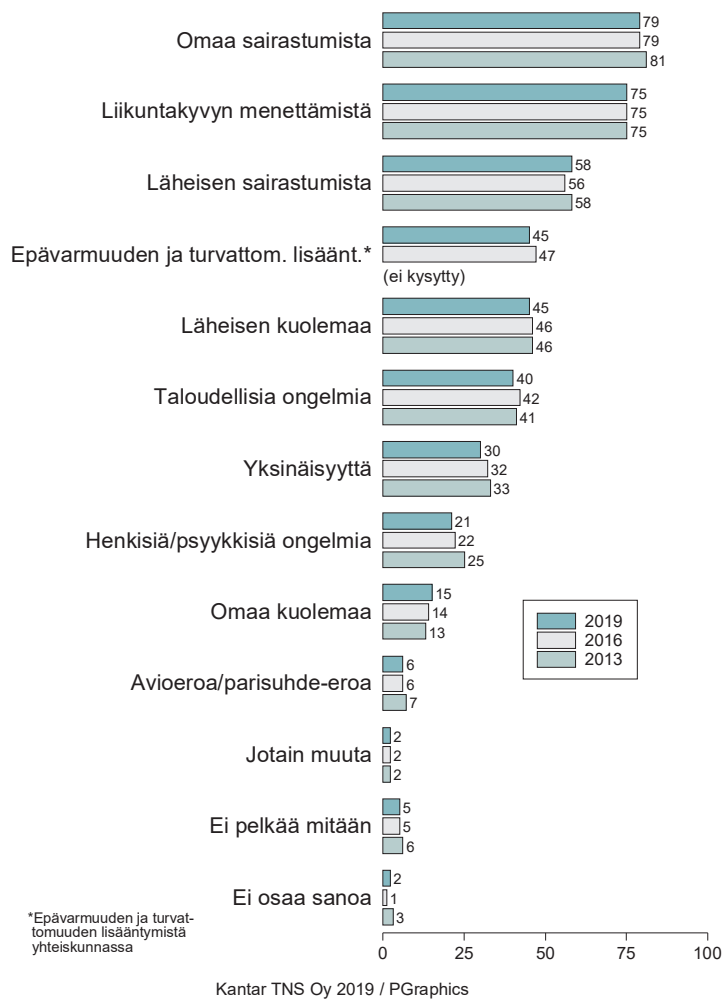
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 16. MITÄ PELKÄÄ IKÄÄNTYESSÄÄN (kaikki ne asiat, jotka pelottavat, %).

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 16t. MITÄ PELKÄÄ IKÄÄNTYESSÄÄN (kaikki ne asiat, jotka pelottavat, %).

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

Pelot eivät ole muuttuneet vuodesta 2016 käytännössä lainkaan. Muutaman prosenttiyksikön siirtymät voivat hyvin selittyä sattumalla. Tilanne ei muutu, vaikka uusimpia tuloksia vertaisi kuuden vuoden takaisiin. Silloinkin suurin yksittäinen muutos jää neljään prosenttiyksikköön.

Psyykkiset ongelmat ja yksinäisyys pelottavat ikäihmisiä

Naisista useampi kuin miehistä pelkää mitä tahansa kysymyksen sisältänyttä ongelmaa. Poikkeuksen sääntöön muodostaa ainoastaan avioero. Miehet pelkäävät sitä hieman enemmän kuin naiset.

Elämäntilanne on yhteydessä pelon aiheisiin. Yksin asuvat pelkäävät muita useammin yksinäisyyttä, omaa sairautta sekä liikuntakyvyn menettämistä. Puolison kanssa asuvia askarruttaa läheisen ihmisen (puolison) kuolema tai sairastuminen.

län mukanaan tuomista eroista voi todeta sen, että ikääntyneimpiä pelottaa keskimääräistä hieman useammin yksinäisyys. Liikuntakyvyn menettäminen on toinen asia, joka aiheuttaa pelkoja etenkin ikääntyneiden keskuudessa.

Sosiaalinen hyväosaisuus heijastuu tuloksiin. Vähemmän koulutettuja pelottavat useat asiat enemmän kuin korkeasti koulutettuja.

Kieliryhmien välisistä eroista voisi todeta sen, että ruotsinkielisten ikääntymistä koskevat pelot ovat lähes kauttaaltaan jonkin verran vähäisempiä kuin suomenkielisen väestön.

10. SIOJITTUMINEN OMAA ELÄMÄÄ KUVAAVILLE ASTEIKOILLE

Eläkeläisten tyytyväisyys on hieman kohentunut

Tutkimuksessa haettiin tietoa myös siitä, missä määrin 55-84-vuotiaat suomalaiset kokevat hallitsevansa omaa elämäänsä.

Vastaajia pyydettiin ottamaan kantaa omaan elämäänsä yleensä, omaan taloudelliseen tilanteeseensa, vaikutusmahdollisuuksiin oman elämänsä kulkuun sekä kokemaansa onnellisuuden tunteeseen. Kutakin näistä tuli arvioida 10-portaisella asteikolla.

Valtaosa (87 %) ikääntyvistä ja ikääntyneistä kokee olevansa enemmän tai vähemmän tyytyväinen omaan elämäänsä nykyisin (arvosana vähintään seitsemän asteikolla 1-10).

Yleistyytyväisyys omaan elämään on suurempaa kuin onnellisuuden tunne, tyytyväisyys taloudellisiin olosuhteisiin tai vaikutusmahdollisuudet oman elämän kulkuun. Silti tyytyväisyys näihin kaikkiin on suurta. Arviot asettuvat selvästi enemmän asteikon myönteiseen kuin kielteiseen päähän.

Vähiten tyytyväisiä 55-84-vuotiaat ovat siihen, kuinka oikeudenmukaisuus toteutuu yhteiskunnassa sekä missä määrin he kokevat tulevaisuutensa kuulluksi siinä.

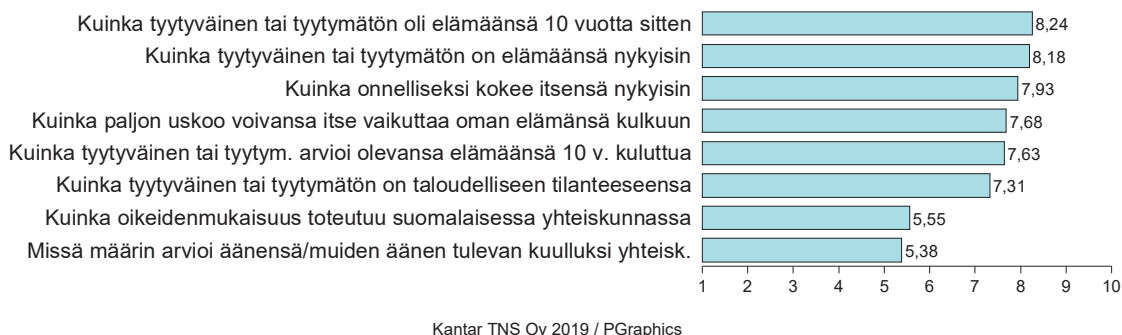
Vaikka vain marginaalinen osa uskoo oikeudenmukaisuuden toteutuvan erittäin hyvin (4 % valitsi arvosanan 9 tai 10), joka toisen mielestä oli syytä arvioida asiaa arvosanalla 6, 7 tai 8.

Vastaavasti vain kaksi prosenttia arvelee oman äänensä tulevan erinomaisesti kuulluksi (valinta kohdistui lukuarvoihin 9 tai 10). Melkein joka toinen (47 %) piti tässä yhteydessä sopivimpana vaihtoehtona numeroa 6, 7 tai 8.

Tämä ei tietenkään poista sitä tosiasiaa, että näiden kahden asian tilaa pidetään selvästi huonompana kuin muiden kysymyksessä käsiteltyjen. Lisäksi melko moni ei nähnyt aihetta kuin huonolle arvosanalle.

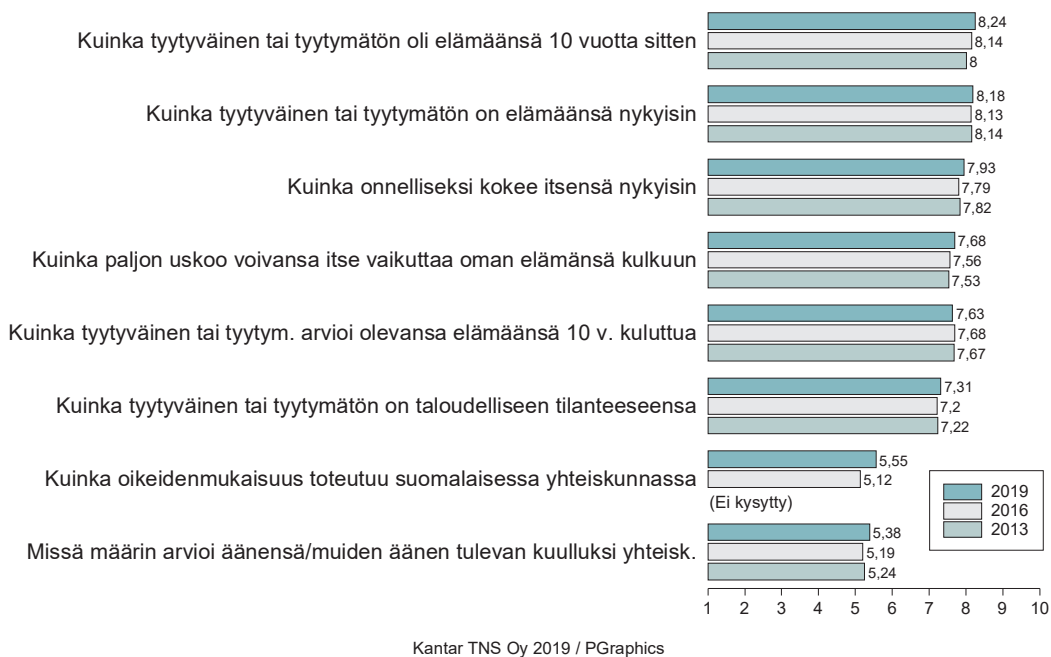
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 18a-22bx. SJOITTUMINEN OMAA ELÄMÄÄ KUVAAVILLE ASTEIKOILLE (keskiarvot).

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 18-22t3. SJOITTUMINEN OMAA ELÄMÄÄ KUVAAVILLE ASTEIKOILLE (keskiarvot).

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

Melkein joka viides (18 %) arvioi oikeudenmukaisuuden toteutuvan enintään kolmosen verran, käytännössä yhtä moni (17 %) ajatteli oman tai kaltaistensa ihmisten äänen kuulumisesta yhtä kielteisesti.

Tässäkään asiassa eivät kokonaisuudessaan ole aivan huonosti. Silti vaikuttaa siltä, että ikäryhmästä useat kokevat jäävänsä paitsioon.

Tulokset eivät kokonaisuudessaan ole suuresti muuttuneet, vertasipa niitä kolmen vuoden takaisin tai vielä vanhempiin. Ikäihmisten tyytyväisyys omaan elämäänsä ja tilanteeseensa on ollut jo pitempään kohtalaisen hyvä. Myös ongelmat ovat entiset.

Ainoa vähäinen muutos liittyy toiseen ongelmakohtaan. Suomalaisen yhteiskunnan oikeudenmukaiseksi kokevia saattaa olla nyt hieman enemmän kuin kolme vuotta sitten. Tätä asiaa koskevan kysymyksen asteikkokeskiarvo on noussut aavistuksen verran.

Eläkkeellä olevat ikäihmiset ovat nyt hieman tyytyväisempiä omaan taloudelliseen tilanteeseen kuin 2016. Työelämässä vielä mukana olevat taas ovat siihen enintään yhtä tyytyväisiä kuin silloin.

Työssäkäyvät (7,43) ovat hieman tyytyväisempiä taloudelliseen tilanteeseensa kuin eläkeläiset (7,34). Saman voi todeta tyytyväisyydestä elämään yleensä: työelämässä mukana olevat (8,46) ovat tyytyväisempiä kuin eläkeläiset (8,14).

Vaikka eläkeläisten suhtautuminen omaan elämäänsä yleensä onkin positiivista, on todettava, että kokevat olleensa 10 vuotta sitten tyytyväisempiä kuin ovat tällä hetkellä. Vastaavasti heidän odotuksensa seuraavalle kymmenvuotiskaudelle alittavat sen, mitä he tuntevat tällä hetkellä. Tulevaisuuden odotetaan tuovan mukanaan nykyistä hieman kielteisempää.

55-84-vuotiaat ovat tyytyväisempiä elämäänsä kuin väestö keskimäärin

Tulokset eivät kuitenkaan vielä sellaisenaan kerro ”paljonko on paljon”. Tämän takia tuloksia verrataan siihen, mitä suomalaiset täysikäiset ajattelevat tyytyväisyydestä omaan elämäänsä.

	55–84-vuotiaat	Koko väestö
Tyytyväisyys omaan elämään yleensä	8,18	7,32
Tyytyväisyys omaan elämään 10 vuoden kuluttua	7,63	7,40
Kuinka paljon voi vaikuttaa oman elämänsä kulkuun	7,68	7,46

Vertailu osoittaa, että 55–84-vuotiaat ovat yleisesti ottaen selvästi tyytyväisempiä omaan elämäänsä kuin koko väestö keskimäärin. Ero on, jos mahdollista, kasvanut entisestään vuodesta 2016. Tämä johtuu siitä, että etenkin alle 30- ja 40-49-vuotiaat ovat tällä hetkellä tyytymättömiä elämäänsä kuin aiemmin.

Ikääntyvät ja ikääntyneet, 55-84-vuotiaat, suhtautuvat aavistuksen optimistisemmin tulevaisuuteensa kuin maamme väestö keskimäärin.

Nuorempi osa heistä – varsinkin 30-39-vuotiaat - on taipuvainen ajattelemaan, että tyytyväisyys omaan elämään lisääntyy seuraavan kymmenen vuoden aikana. Ikääntyneet eivät ole yhtä vakuuttuneita asiasta.

Myös käsityksissä mahdollisuudesta vaikuttaa oman elämänsä kulkuun on vähäinen ero koko väestön ja 55-84-vuotiaiden välillä. Ikääntyvät ja ikääntyneet ovat hieman tyytyväisempiä kuin väestö keskimäärin.

Hyväosaiset ovat tyytyväisimpiä

Väestöryhmäkohtaisten tulosten perusteella syntyy käsitys, että tyytyväisyys eri asioihin on yhteydessä sosiaaliseen ja taloudelliseen asemaan.

Suhteellisen korkeasti koulutetut, aiemmin tai nykyisin johtavassa asemassa toimineet sekä ylemmät toimihenkilöt ovat keskimääräistä tyytyväisempiä elämäänsä, taloudelliseen asemaansa, vaikutusmahdollisuuksiinsa ja kuulluksi tulemiseen.

Heikommin koulutetut, työntekijät ja työttömät ovat järjestään vähemmän tyytyväisiä. Tyytymättömiä ja voimattomia ovat etenkin työttömät. Myös onnellisuuden tunne viimeaini-tussa ryhmässä on alhainen.

Keskimäärää tyytyväisempiä omaan elämäänsä yleensä (asteikkokeskiarvot):

Kaikki.....	8,18
Hallitsee älylaitteiden käytön erittäin hyvin	8,57
Nykyisin tai aiemmin ylempi toimihenkilö	8,54
Korkea-asteen tutkinto	8,52
Nykyisin tai aiemmin johtava asema	8,47
Mukana työelämässä	8,46
Ollut mukana eläkeläisjärjestössä	8,46
80-84-vuotias	8,42
Asuu puolison kanssa	8,35
Nainen	8,34

Kykenevät vaikuttamaan oman elämänsä kulkuun keskimäärää enemmän (asteikkokeskiarvot):

Kaikki.....	7,68
Mukana työelämässä	8,03
Hallitsee älylaitteiden käytön erittäin hyvin	8,00
Nykyisin tai aiemmin johtava asema	7,93
Nykyisin tai aiemmin ylempi toimihenkilö	7,94
Korkea-asteen tutkinto	7,86
65-69-vuotias	7,86
60-64-vuotias	7,85
Asuu yhdessä puolison kanssa	7,84
Asuu maaseutumaisessa kunnassa	7,83

Arvioivat äänensä tulevan kuulluksi yhteiskunnassa keskimäärää paremmin (asteikkokeskiarvot):

Kaikki.....	5,38
Nykyisin tai aiemmin johtava asema	5,94
Mukana työelämässä	5,82
Hallitsee älylaitteiden käytön erittäin hyvin	5,76
Nykyisin tai aiemmin ylempi toimihenkilö	5,75
Korkea-asteen tutkinto	5,73
Ollut mukana eläkeläisjärjestössä	5,71
Nainen	5,47
70-74-vuotias	5,52

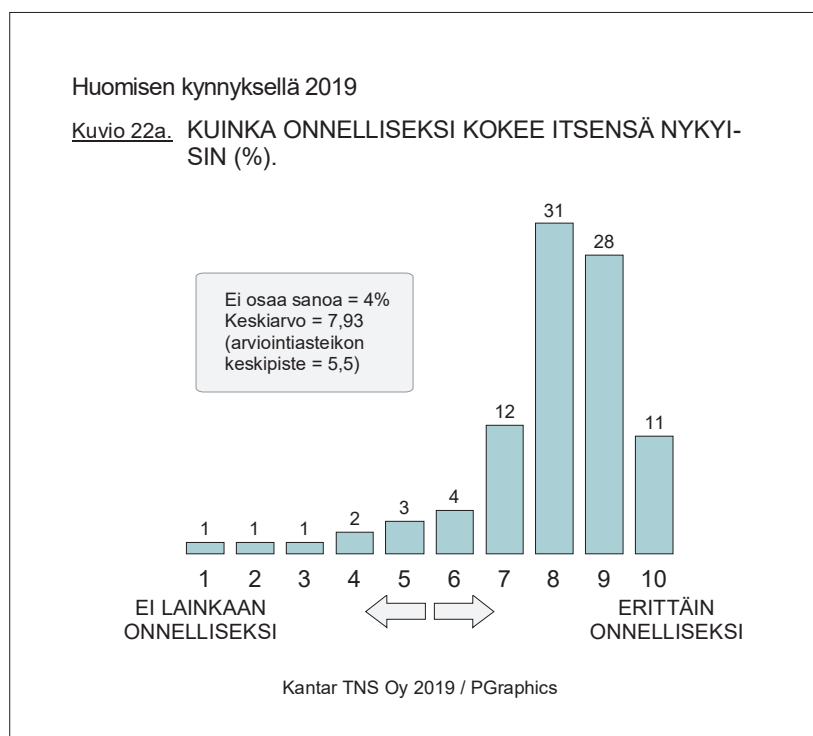
11. MISTÄ ONNELLISUUS KOOSTUU?

Hyvä terveys on onnellisuuden edellytys

Valtaenemmistö 55-84-vuotiaista kokee elämänsä suhteellisen onnelliseksi. Hyvin harva, vain muutama prosentti, tunnustaa olevansa lähes onneton. Täysin onnelliseksi kokee kuitenkin itsensä vain noin joka kymmenes ikääntyvä ja ikääntynyt.

Luonnollisesti on ymmärrettävää, että täysin onnellisia on varsin vähän. Terveydellisiä ongelmia esiintyy kaikilla ihmisillä ainakin ajoittain, lisäksi väestön vanhetessa kroonisemmin vajavainen terveys yleistyy. Työttömyyden iskiessä taloudellinen tilanne heikenee, eläkkeelle siirryttäessä tulotaso laskee.

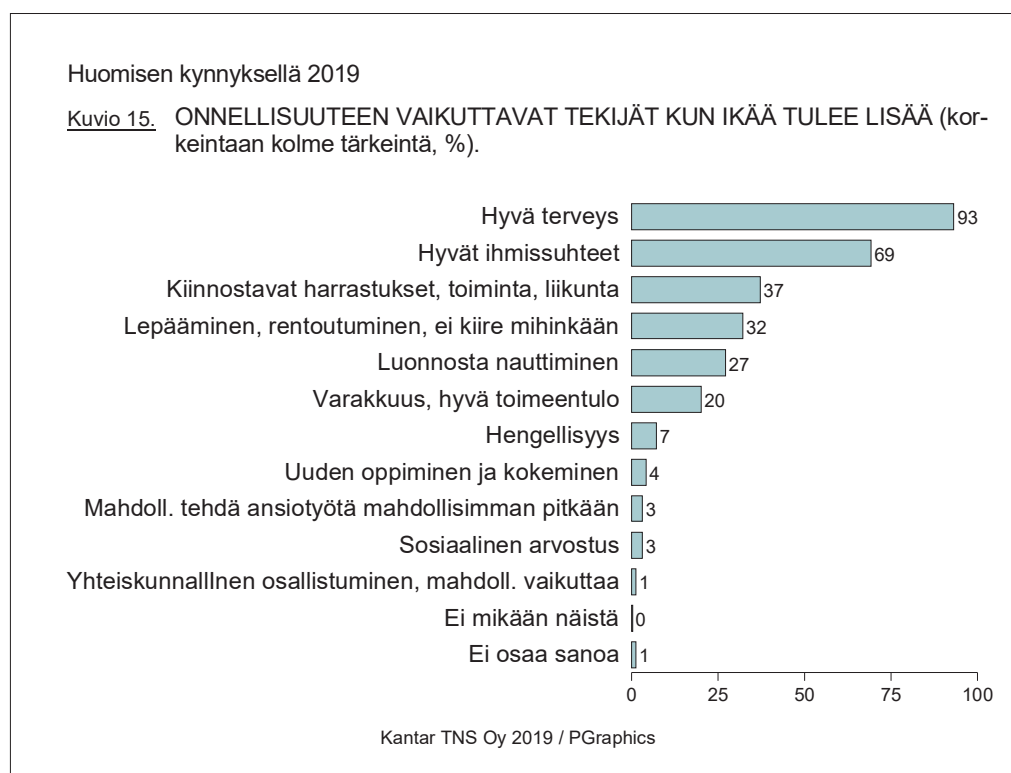
Silti onnellisuutta löytää käytännössä yhtä paljon kaikista ikäryhmistä. Sen sijaan koulutus, mahdollisuus asua yhdessä puolison kanssa, työnteko, hyvän ammattiaseman kautta tuleva korkeampi elintaso sekä taidot, joilla pärjätään ns. tiedon valtiolla näytettävät olevan asioita, jotka ovat yhteydessä aavistuksen verran suurempaan onnellisuudentunteeseen.

Omassa kysymyksessään vastaajat arvioivat erikseen yhdentoista mahdollisen osatekijän vaikutusta onnellisuuteen silloin, kun ikääntyy. Kunkin tuli poimia listalta kolme omasta mielestään tärkeintä asiaa.

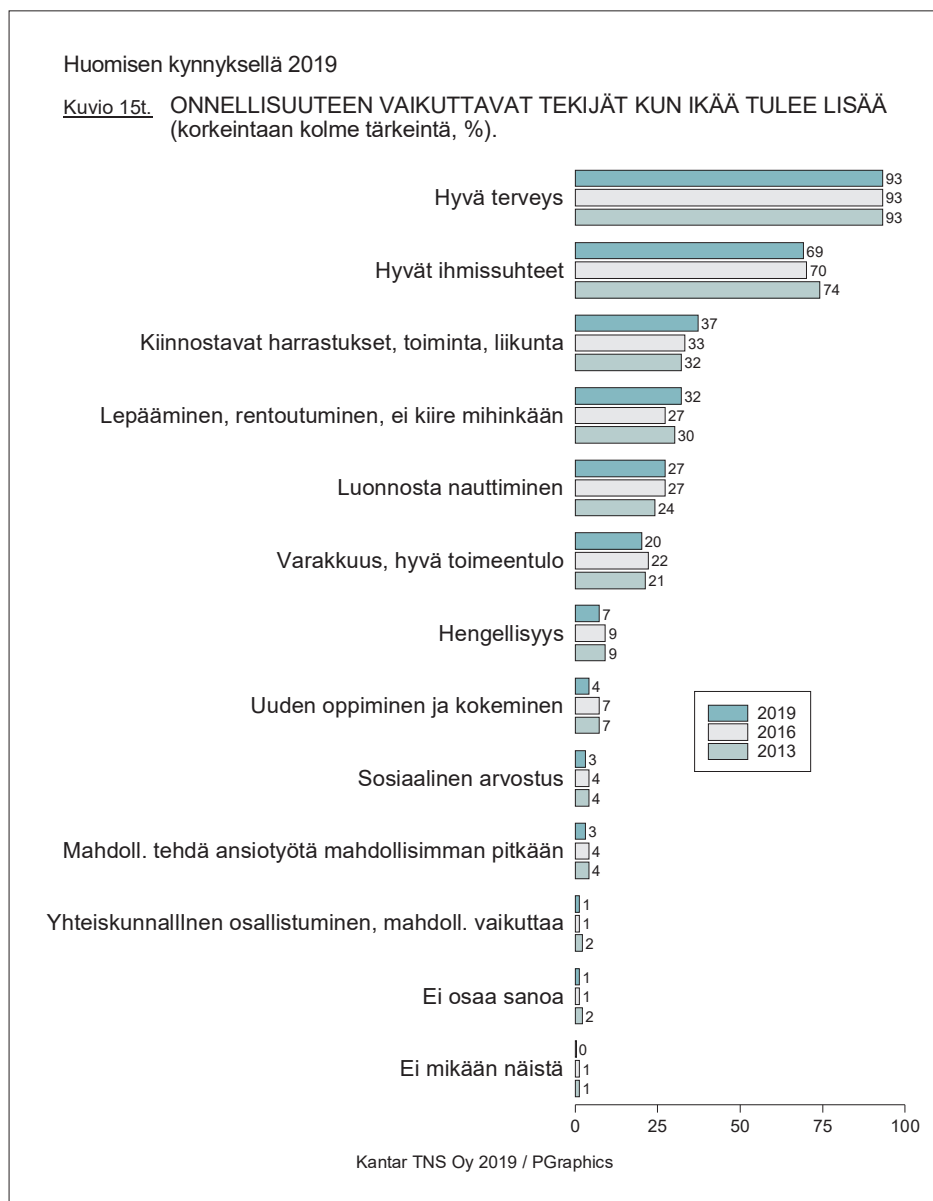
Tulokset muodostuvat melko yksiselitteisiksi. Vaikka onni rakentuu monista osatekijöistä, niin ne asettuvat selvään järjestykseen.

Ensisijaiset onnen lähteet ovat hyvä terveys ja hyvät, toimivat ihmissuhteet. On ymmärrettävää, että hyvä terveys on tärkein osatekijä, koska sitä voi pitää myös välttämättömänä onnen edellytyksenä. Sairaana on vaikea olla onnellinen, vaikka muut tekijät olisivat elämässä kuinka hyvin.

Varsin monella tärkeät onnen elementit liittyvät myös kiinnostaviin harrastuksiin, rentoutumiseen, lepäämiseen sekä luontoon. Hyvä toimeentulo kuuluu keskeisimpien onnen osatekijöiden joukkoon yli viidenneksellä ikääntyvistä ja iäkkäistä.

Tuloksia voi tarkastella myös siten, että kiinnittää huomiota tekijöihin, jotka eivät ole keskeisimpiä onnen rakennuspuita. Niihin kuuluvat yhteiskunnallinen osallistuminen, mahdollisuus tehdä ansiotyötä mahdollisimman pitkään sekä sosiaalinen arvostus.

*2013 55-79-vuotiaat

Näkemykset onnellisuuteen johdettavista asioista eivät ole paljon muuttuneet tutkimuksen kohderyhmän keskuudessa vuodesta 2013. Profili on säilynyt ennallaan. Kiinnostavia harrastuksia pidetään ehkä hieman aiempaa tärkeämpinä onnen osatekijöinä ja hyviä ihmissuhteita hieman aiempaa vähemmän merkittävinä kuin silloin.

Onnelliset ihmiset korostavat hyvien ihmissuhteiden merkitystä

Onnellisuuden tärkeimmät osatekijät nimetään eri väestöryhmissä melko yhdenmukaisesti. Siltä osin kuin eroja esiintyy, ne ovat pikemminkin painotus- ja sävyeroja kuin kertoisivat arvostusten vastakkaisuudesta. Ikääntyvien ja ikääntyneiden kesken vallitseekin pitkälle menevä yksimielisyys onnen keskeisimmistä rakennusaineksista.

Edes onnellisuuden kokeminen ei vaikuta kovin suuresti näkemyksiin onnellisuuden tärkeimmistä osatekijöistä.

Kuitenkin itsensä onnelliseksi kokevat korostavat keskimääräistä enemmän hyviä ihmis-suhteita tärkeänä onneen johdattavana tekijänä. Onnettomat tai pikemminkin vain vähän onnelliset ihmiset painottavat keskimääräistä useammin hyvää toimeentuloa, lepäämistä ja rentoutumista.

12. MINKÄ TAHOJEN TOIMINNALLISTA JA TALOUDELLISTA VASTUUTA IÄKKÄISTÄ IHMISSÄ TULISI VASTAISUUDESSA LISÄTÄ?

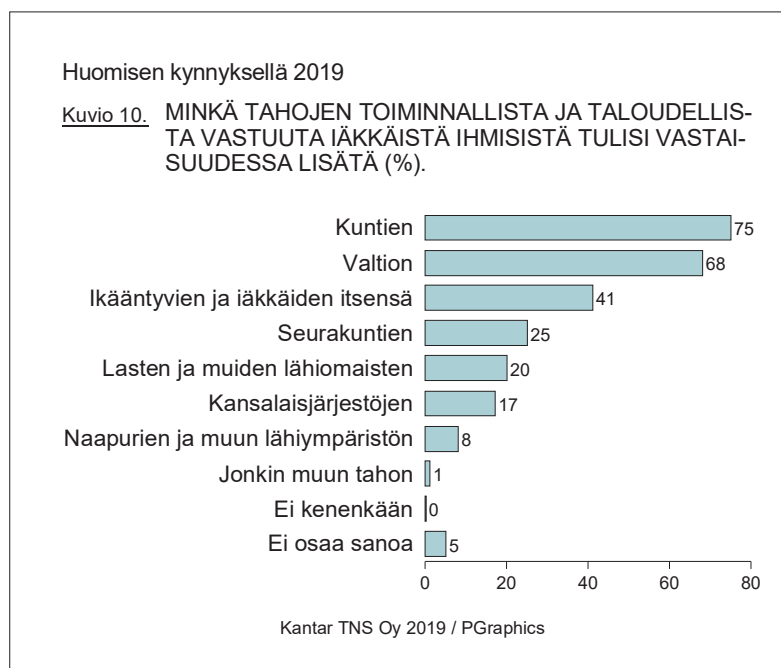
Katseet kohdistuvat aiempaa useammin valtioon

Omassa kysymyksessään selvitettiin, minkä kaikkien tahojen toiminnallista ja taloudellista vastuuta iäkkäistä ihmisistä tulisi vastaisuudessa lisätä. Arvioinnin kohteena oli kaikkiaan seitsemän eri tahoja.

Tulokset kertovat siitä, että valtaosa 55-84-vuotiaista odottaa sekä kuntien että valtion ottavan lisää vastuuta iäkkäistä ihmisistä. Selvästi pienempi osa asettaa lisävastuita ikääntyville itselleen, puhumattakaan heidän lapsistaan tai muista lähiomaisista. Kansalaisjärjestöille vastuuta vierittää vieläkin harvempi.

55-84-vuotiaat ovat iästä, sosiaalisesta asemasta ja puoluekannasta riippumatta jokseenkin yksimielisiä siitä, että julkisen vallan (kunnat ja valtio) tulisi kantaa enemmän vastuuta ikääntyvistä ihmisistä.

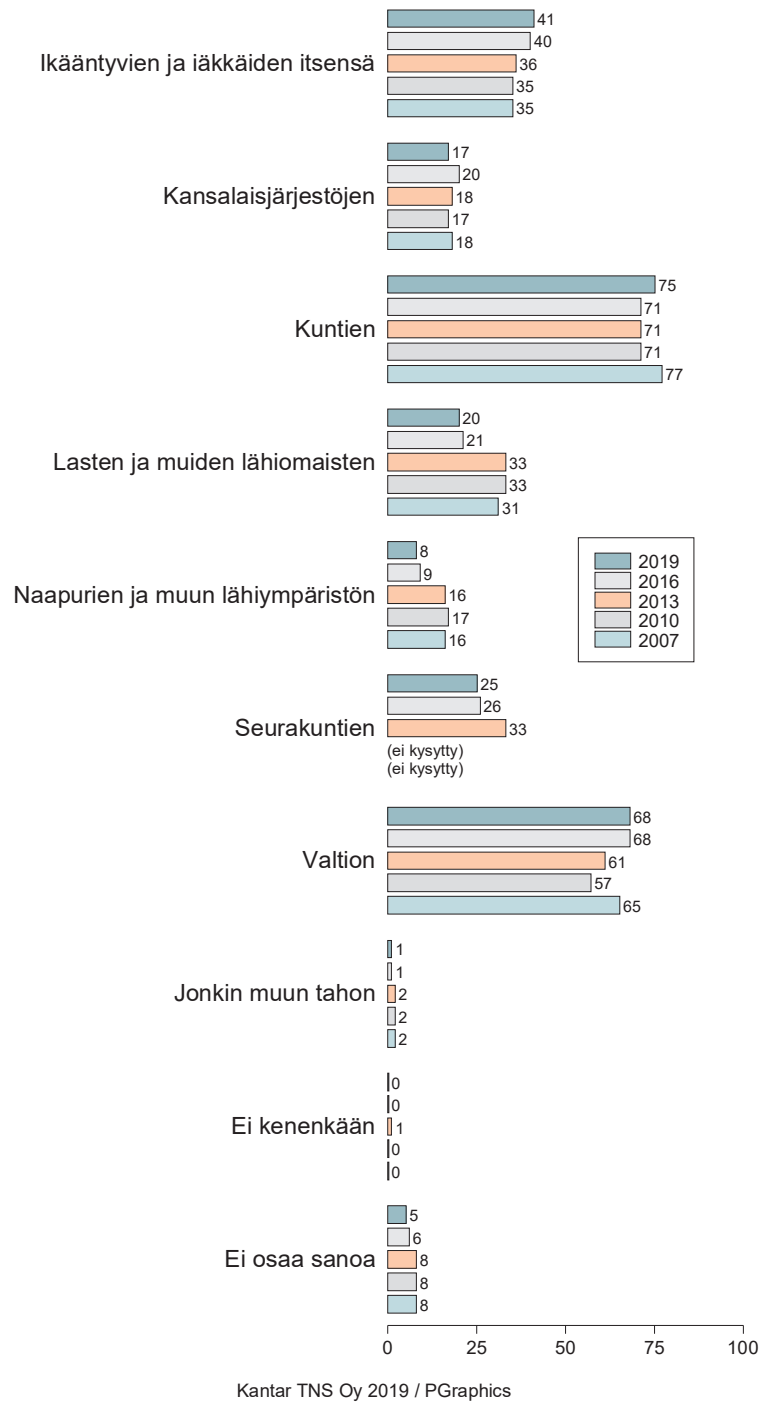
Sosiaalinen asema ja puoluekanta heijastuvat tuloksiin vasta, kun puhutaan ikääntyvien, heidän lähiomaistensa ja muun lähiympäristön vastuusta. Paremmassa sosiaalisessa asemassa olevat sekä kokoomuksen kannattajat painottavat keskimäärää useammin ikääntyvien itsensä ja lähiympäristön omavastuun lisäämistä.

Tulokset eivät ole suuresti muuttuneet. Lisävastuuta iäkkäistä säilytetään edelleen pääasiassa julkisille päätöksentekijöille. Kun tuloksia tarkastelee hieman pitemmällä aikavälillä, havaitsee, että aiempaa useammat muistuttavat ikääntyvien omasta vastuusta ja vierittävät sitä vähäisemmässä määrin lähiomaisille, naapureille tai seurakunnille.

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 10t. MINKÄ TAHOJEN TOIMINNALLISTA JA TALOUDELLISTA VASTUUTA IÄKKÄISTÄ IHMISSISTÄ TULISI VASTAISUUDESSA LISÄTÄ (%).

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

13. ANSIOTYÖSSÄ KÄYMINEN VANHUUSELÄKKEELLÄ

Kiinnostus ansiotyössä käymiseen vanhuuseläkkeellä on edelleen nousussa

Vain marginaalinen osa ikääntyvistä ja iäkkäistä voisi harkita kokopäivätyössä käymistä vanhuuseläkkeellä ollessaan. Tämä voisi tulla kyseeseen ainoastaan neljälle henkilölle sadasta.

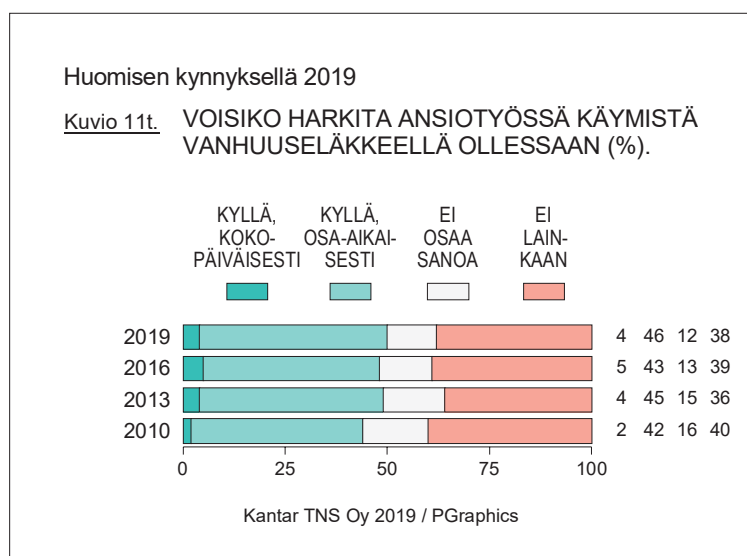
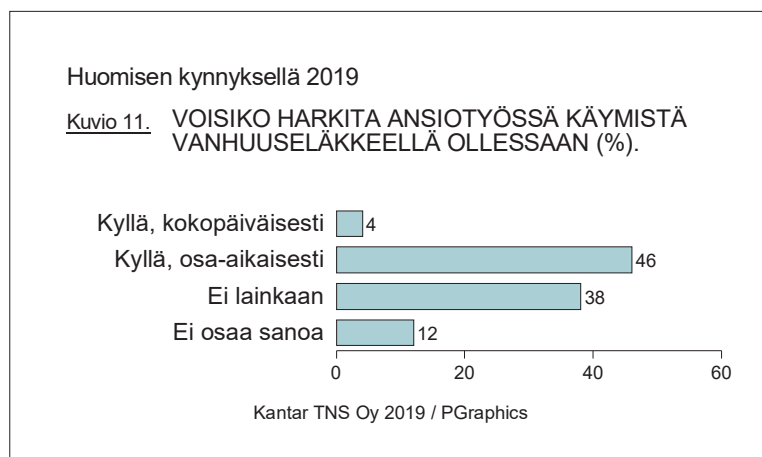
Kysymys osa-aikaista työssä käymisestä tuotti toisenlaisen tuloksen. Lähes joka toinen (46 %) voisi harkita sitä.

Ikä on yhteydessä kiinnostukseen käydä ansiotyössä vanhuuseläkkeellä. Nuorimpien (55–59-vuotiaat) selkeä enemmistö (59 %) voisi harkita osa-aikatyön tekemistä silloin.

Kiinnostus ansiotyötä kohtaan ymmärrettävästi vähentyy iän myötä. Kuitenkin 70-74-vuotiaistakin useampi kuin kaksi viidestä 75-79-vuotiaista joka kolmas ja 80-84-vuotiaista useampi kuin joka neljäs voisi ainakin harkita osapäivätyön tekemistä.

Nykyisistä eläkeläisistä kaksi viidestä (42 %) voisi olla kiinnostunut osa-aikatyöstä, kaksi prosenttia kokopäivätyöstä.

Houkutus käydä ansiotyössä eläkkeellä ollessa on lisääntynyt aiemmasta. Vuonna 2010 44 prosenttia kaikista tutkimukseen osallistuneista kertoi olevansa kiinnostunut työskentelystä. Nyt puhutaan niukasta sellaisesta, mutta kuitenkin enemmistöstä (50 %).

*2013 ja aiemmin 55-79-vuotiaat

14. ARVIOT ELÄKEJÄRJESTELMÄMME TULEVAISUUDESTA

Melkein joka toinen uskoo, että eläkkeitä tullaan olennaisesti leikkaamaan kymmenen vuoden sisällä

Kysymyksissä maamme eläkejärjestelmästä tähtäin oli asetettu noin kymmenen vuoden päähän. Niitä koskevat tulokset kertovat, missä määrin ikääntyvät ja iäkkäät luottavat eläkejärjestelmäämme ja kuinka huolissaan he ovat sen tulevaisuudesta.

Joka toinen (50 %) kohderyhmään kuuluva tyrmää ajatuksen, että eläkejärjestelmämme tarjoaisi kymmenen vuoden kuluttua tarpeeksi kattavan tuen eläkeläisille. Vain 17 prosenttia on tässä suhteessa luottavainen. Huomattava osa (32 %) ei kykene arvioimaan asiaa tai ei halua tehdä sitä.

Tutkimukseen osallistuneilla ei ollut selvää, yhtenäistä kantaa siihen, tuleeko eläkejärjestelmämme olemaan liian kallis yhteiskunnan kannalta.

Runsa neljäsosa (27 %) otaksuu, että niin tapahtuu, mutta useampi kuin joka kolmas (36 %) kiistää, että niin kävisi. Moni (37 %) on tästäkin asiasta vailla mielipidettä.

Keskimääräistä useampi ansiotyössä oleva sekä lähivuosina eläkkeelle siirtyvä on keskimääräistä taipuvaisempi ajattelemaan, että maamme eläkejärjestelmän kantokyky ylittyy tulevaisuudessa.

Eipä ihme, että melkein puolet (48 %) iäkkäistä suomalaisista arvioi, että eläkkeitä tullaan alentamaan olennaisesti nykyisestä tasostaan kymmenen vuoden kuluessa.

Samat ryhmät suhtautuvat keskimääräistä epäilevämmiin siihenkin, että eläkejärjestelmä voisi tarjota tarpeeksi kattavan tuen eläkeläisille tulevaisuudessa. Koko joukosta tasan puolet eli 50 prosenttia ajattelee niin.

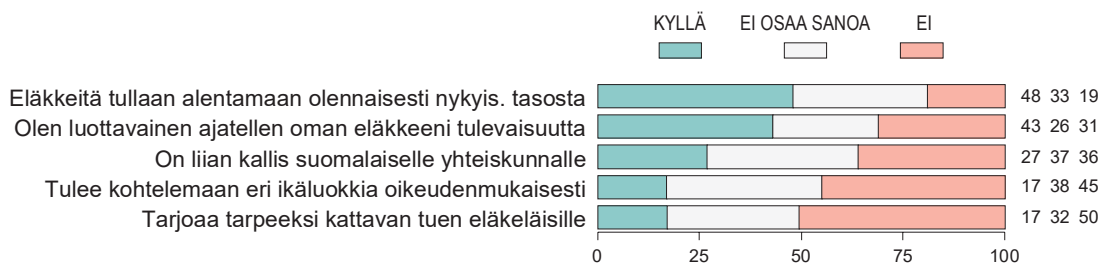
Kaikesta edellä mainitusta huolimatta varsin moni on optimistinen ajatellessaan oman eläkkeensä tulevaisuutta. Useampi kuin kaksi viidestä (43 %) kertoi olevansa luottavainen, kun vajaalla kolmannekselle (31 %) asia tuo mieleen kielteisiä tunteita. Tässäkään moni (26 %) ei osannut sanoa, mitä ajatella asiasta.

Hyväosaiset, johtavassa asemassa olevat, ylemmät toimihenkilöt ja hyvin koulutetut suhtautuvat muita useammin luottavaisesti oman eläkkeensä tulevaisuuteen.

Melkein joka toinen (45 %) ei usko, että eläkejärjestelmämme tulee kohtelemaan eri ikäluokkia oikeudenmukaisesti. Vain joka kuudes ikääntyvä ja ikäihminen on tässä suhteessa luottavainen.

Huomisen kynnyksellä 2019

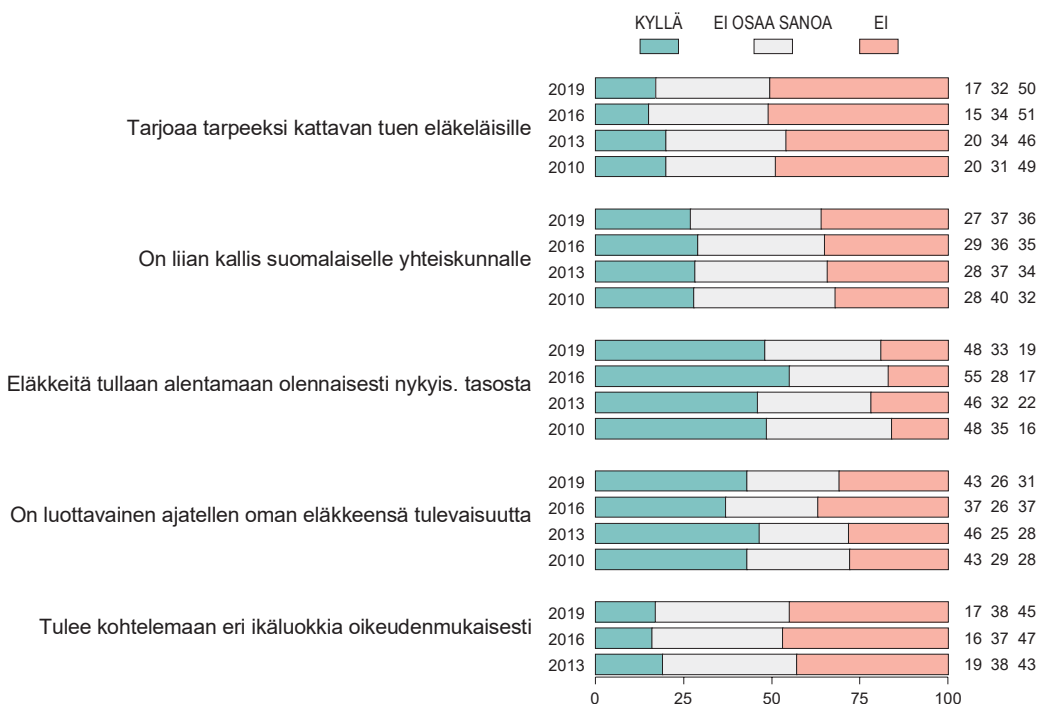
Kuvio 13. SUOMEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ NOIN KYMMENEN VUODEN KULUTTUA: USKOOKO ETÄ... (%).

Kantar TNS Oy 2019 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 13t. SUOMEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ NOIN KYMMENEN VUODEN KULUTTUA: USKOOKO ETTÄ... (%).

Kantar TNS Oy 2019 / PGraphics

*vertailu 55-79-vuotiaissa

Huolimatta eläkejärjestelmän tulevaisuuteen kohdistetusta epäilystä, luottamus sitä kohtaan on aavistuksen kohentunut kuluneen kolmen vuoden aikana.

Harvempi kuin kolme vuotta sitten uskoo nyt, että eläkkeiden nykytasoa tulnaisiin olennaisesti alentamaan. Vastaavasti hieman useampi kertoo suhtautuvansa luottavaisesti oman henkilökohtaisen eläkkeensä tulevaisuuteen.

15. IKÄIHMISET ÄLYLAITTEIDEN KÄYTTÄJINÄ

Älylaitteiden käyttöä tarkasteltiin neljän kokonaan uuden kysymyksen avulla. Kiinnostuksen kohteena oli 55-84-vuotiaiden käytössä olevat laitteet, niiden käyttötarkoitukset, toiminta sosiaalisessa mediassa sekä arviot omista kyvyistä älylaitteiden käyttäjänä.

Älypuhelin yleisimmin käytetty laite

Kaksi ikääntynyttä kolmesta käyttää älypuhelintaan päivittäin, useimmat tästä joukosta useita kertoja päivässä. Kyseinen laite on laskentatavasta riippuen 70-80 prosentilla koko joukosta.

Pöytätietokone, kannettava tietokone ja tabletti ovat myös suosittuja. Runsaalla neljäsosalla – vajaalla kolmasosalla niiden käyttö on päivittäistä. Kaksi viidestä käyttää näitä laitteita joka päivän useampaan otteeseen.

Laitteita ei pelkästään käytetä usein. Niitä käytetään moniin tarkoituksiin. Useimmat (78 %) kertoivat hoitavansa pankkiasioitaan älylaitteiden avulla, melkein yhtä moni (75 %) hyödyntää niitä tiedonhankinnassa.

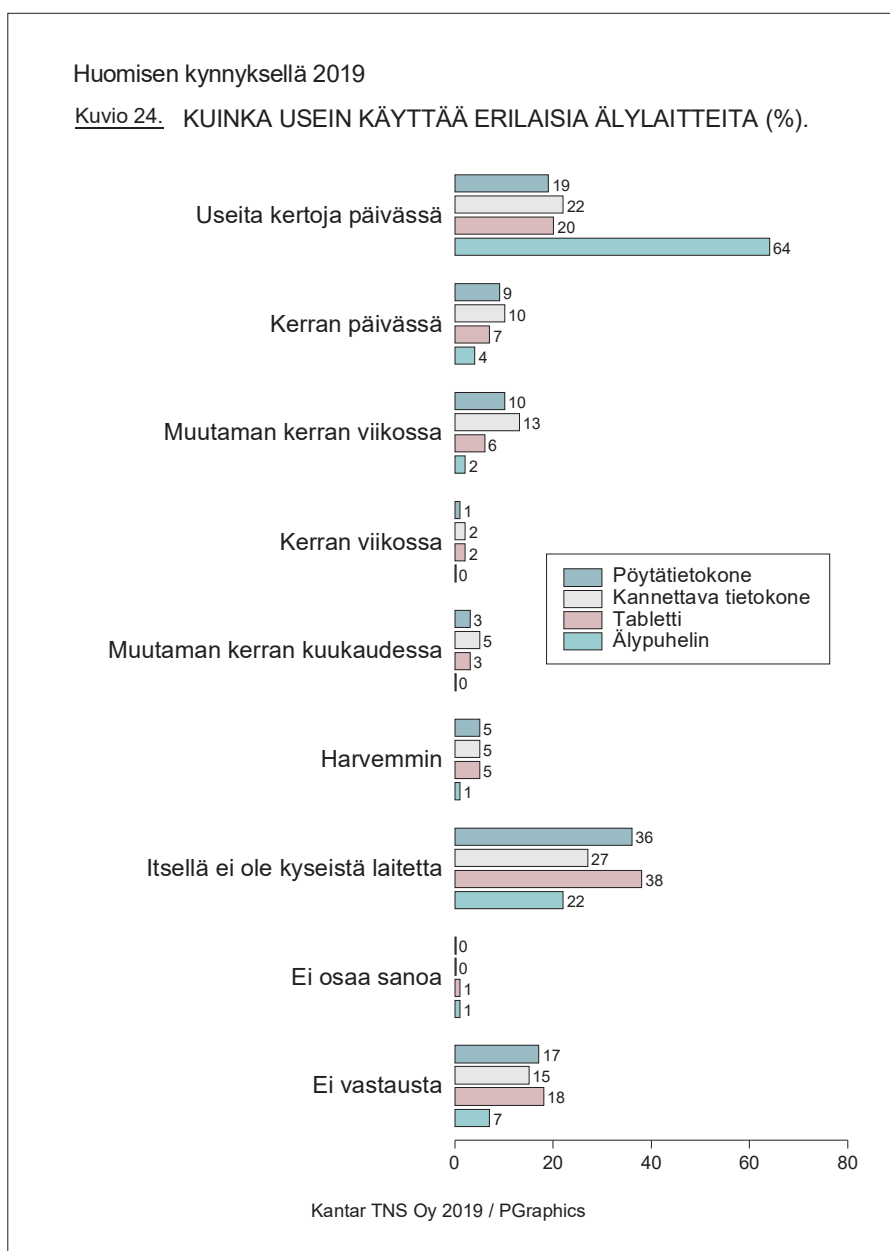
Median seuraaminen, yhteydenpito sekä terveystalvet ovat muut palvelut, joita enemmistö käyttää älylaitteensa avulla.

Kovinkaan paljon pienempi ei ole se joukko, joka hoitaa älylaitteellaan asioitaan viranomaisten verkkopalveluissa tai ostaa pääsy- tai matkalippuja verkossa. Joka kolmas ostaa verkosta muutakin.

Kaikkiaan 38 prosenttia hyödyntää omaa älylaitettaan sosiaalisen median vierailuissaan. Kun näin tapahtuu, kohteena on yleensä Facebook (37 %) tai Youtube (36 %). Rungas neljäsosa (28 %) käy hakemassa tietoa Wikipediasta. Muut sosiaalisen median palvelut tulevat kyseeseen selvästi harvemmalle.

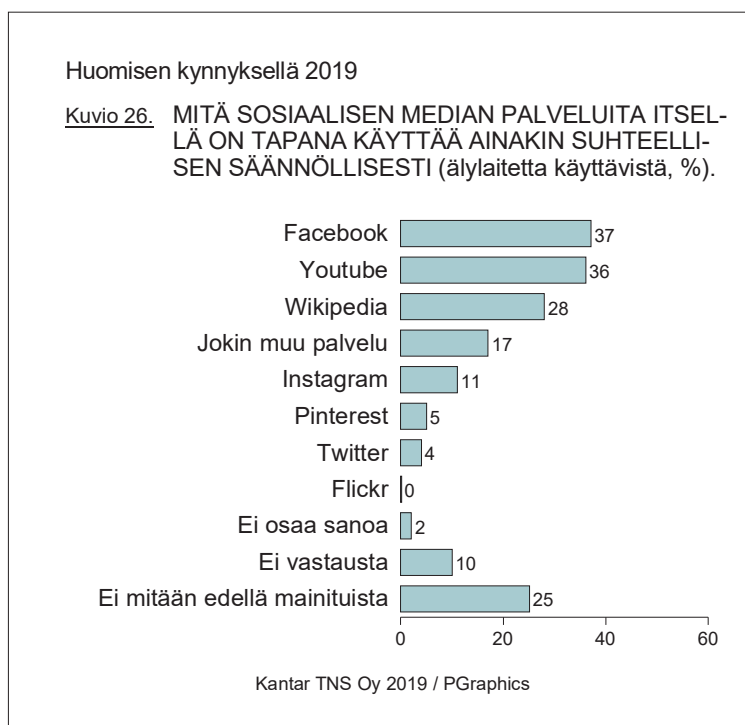
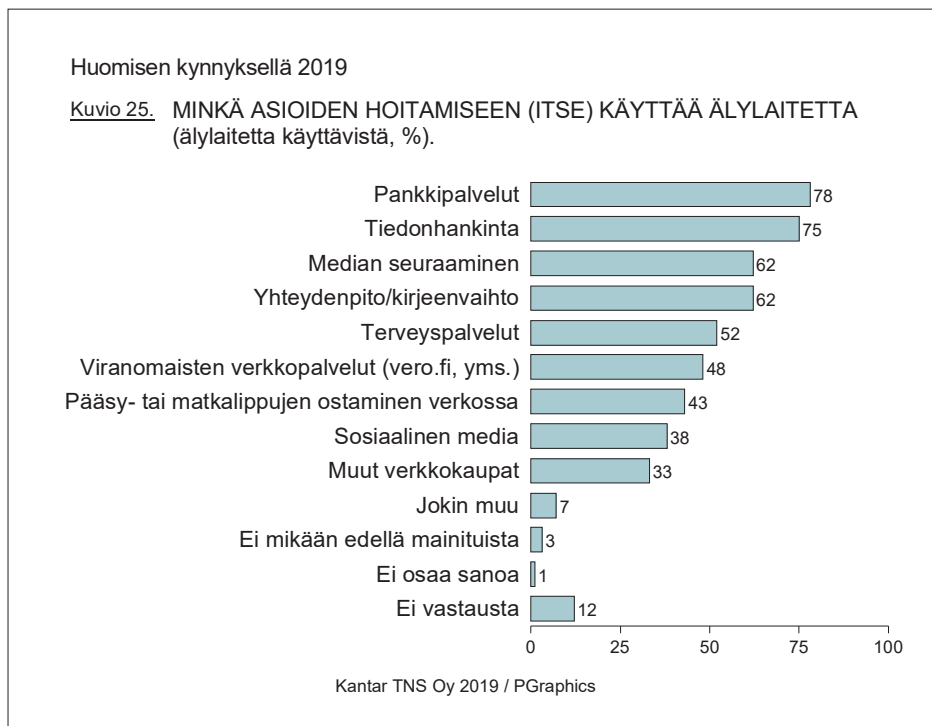
Ikä vaikuttaa toimintaan, erityisesti älylaitteiden käyttöaktiivisuuteen. Tämä pätee jokaiseen tutkimuksessa mukana olleeseen laitteeseen. Mitä nuoremasta henkilöstä on kyse, sitä varmemmin tämä käyttää niitä useita kertoja päivässä. Vastaavasti, kun ikää karttuu, käyttö muuttuu satunnaisemmaksi.

Hyvänä esimerkkinä on älypuhelintaan useita kertoja päivässä käyttävät. 55-59-vuotiaista 80 prosenttia lukeutuu tähän joukkoon, 80-84-vuotiaista ainoastaan 28 prosenttia.

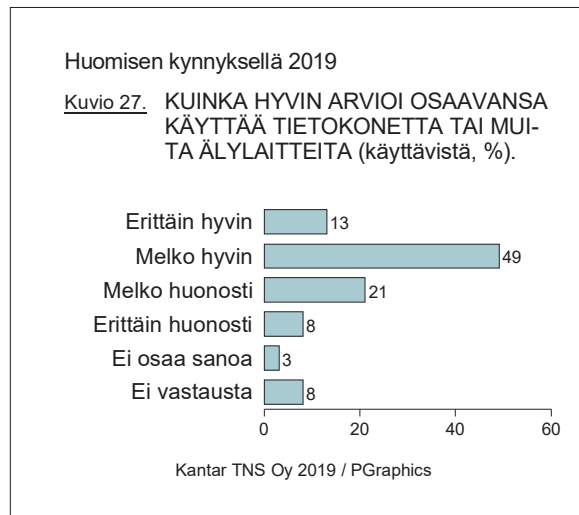

Nuoremmat eivät pelkästään käytä laitteitaan useammin kuin vanhat. Heillä on niille selvästi enemmän käyttötarkoituksia. Peukalosääntönä voi hyvin pitää sitä, että mitä vähemmän ikää, sitä todennäköisemmin hyödyntää älylaitettaan mihin tahansa kysymyksessä mainittuun tarkoitukseen.

Sama pätee varsin hyvin sosiaaliseen mediaan. Joukon nuorimmat sekä käyttävät siellä enemmän aikaansa että hyödyntävät sen palveluntarjoajia laaja-alaisemmin kuin iäkkäämmät.

Yleensä ottaen arviot omista taidoista ovat positiiviset. Vaikka vain 13 prosenttia kokee osaavansa käyttää niitä erittäin hyvin, joka toinen (49 %) pitää omia kykyjään melko hyvinä.

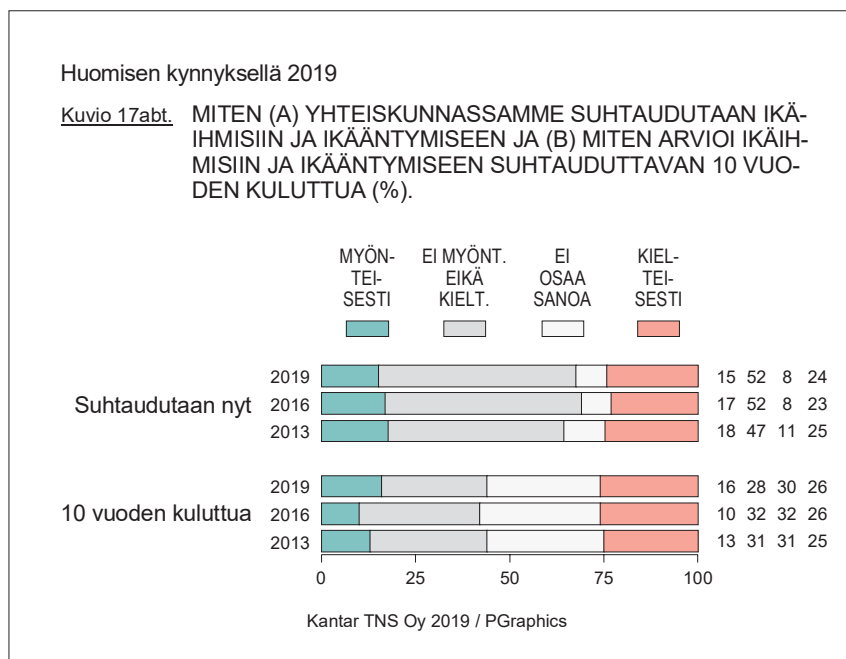
Jonkin verran ikä vaikuttaa näkemyksiin (nuoremmat ovat taitavampia), mutta moni joukon iäkkäimpään osaan kuuluvakin tuntee hallitsevansa kohtuullisen hyvin älylaitteidensa käytön.

Koulutus on toinen asiaan vaikuttava tekijä. Enemmän muodollista koulutusta hankkineista keskimääräistä useampi pitää taitojaan melko hyvinä. Saman voi todeta työelämässä mukana olevista ja pääkaupunkiseudulla asuvista.

Silti mikään väestöryhmä ei erotu erityisen hyvien tai huonojen kykyjensä vuoksi. Kaikista ryhmistä - niin nuorista kuin vanhoistakin, enemmän tai vähemmän koulutetuista, kaupungeissa tai maaseudulla asuvista – löytyä molempia, niitä joiden kyvyt riittävät hyvin tiedon valtatiellä liikkumiseen sekä sellaisia, joiden taidot ovat selvästi heikommat.

16. ARVIOT SUHTAUTUMISESTA IKÄIHISIIN JA IKÄÄNTYMISEEN NYT JA TULEVAISUUDESSA

Huomisen kynnyksellä summautuu kysymyksiin, joissa kysyttiin arviota siitä, miten yhteiskunnassamme suhtaudutaan ikäihmisiin ja ikääntymiseen nyt ja 10 vuoden kuluttua.

Tulos kuvaa hyvin edellä esitetystä muodostunutta yleiskuvaa. Valtaosan mielestä suomalaisten käsitykset ovat varsin neutraaleja.

52 prosenttia ajattelee, ettei ikääntyneisiin ja ikääntymiseen suhtauduta sen enempää myönteisesti kuin kielteisestikään. Jos tähän joukkoon liittävät ne, joiden mielestä suhtautuminen on positiivista, puhutaan jo valtaenemmistöstä.

Tämän perusteella voi sanoa, että ikääntyneiden asema ja asiat ovat Suomessa vähintään kohtuullisella tasolla. Usein – ja edelliset luvut puhuvat sen puolestakin – näin varmasti on.

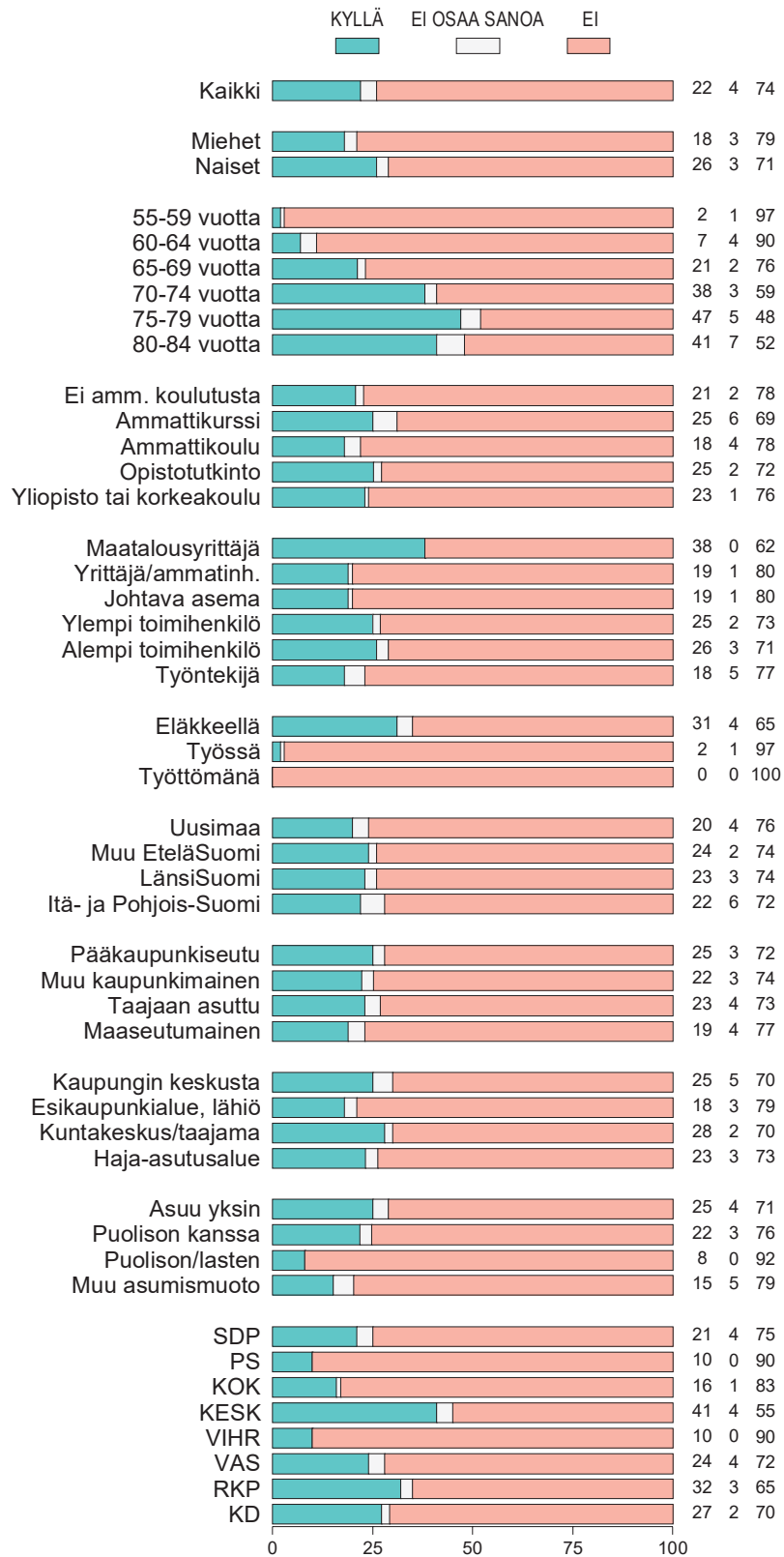
Yhtä lailla totta on kuitenkin sekin, että selvästi suurempi osa pitää suomalaisten ajattelutapaa kielteisenä (24 %) kuin myönteisenä (15 %). Tämä on ollut tilanne jo vuosia.

Vaikuttaa myös siltä, ettei lähitulevaisuus ole tuomassa muutosta asiaan. Edelleen kielteisyyttä korostavien osuus on selvästi suurempi kuin niiden, joiden mielestä ikääntymiseen ja ikääntyneisiin ihmisiin suhtaudutaan Suomessa myönteisesti.

LIITEKUVIOT:

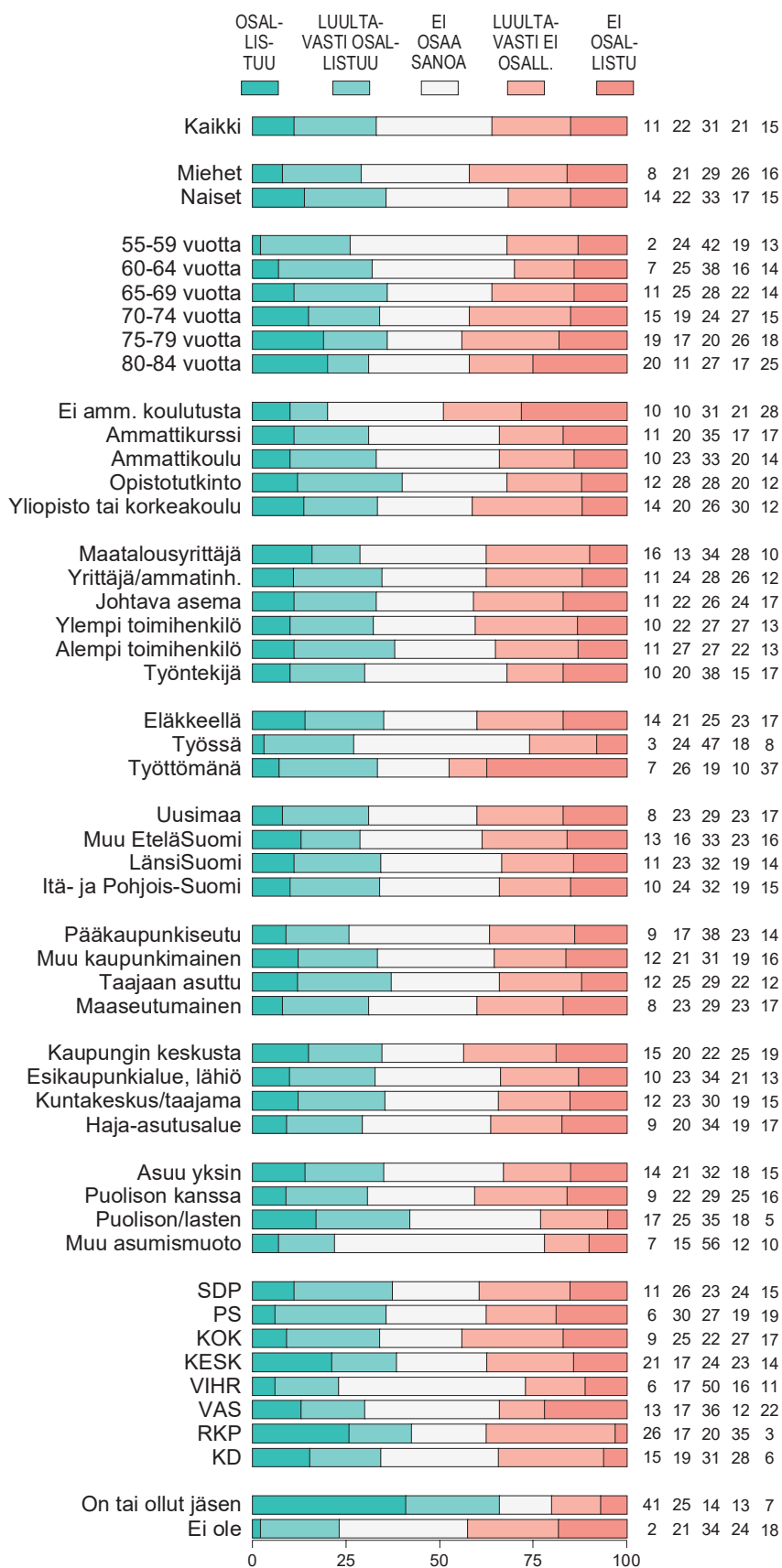
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 6e. ONKO JONKIN ELÄKELÄISJÄRJESTÖN JÄSEN TAI OLLUT MUKANA TOIMINNASSA (%).

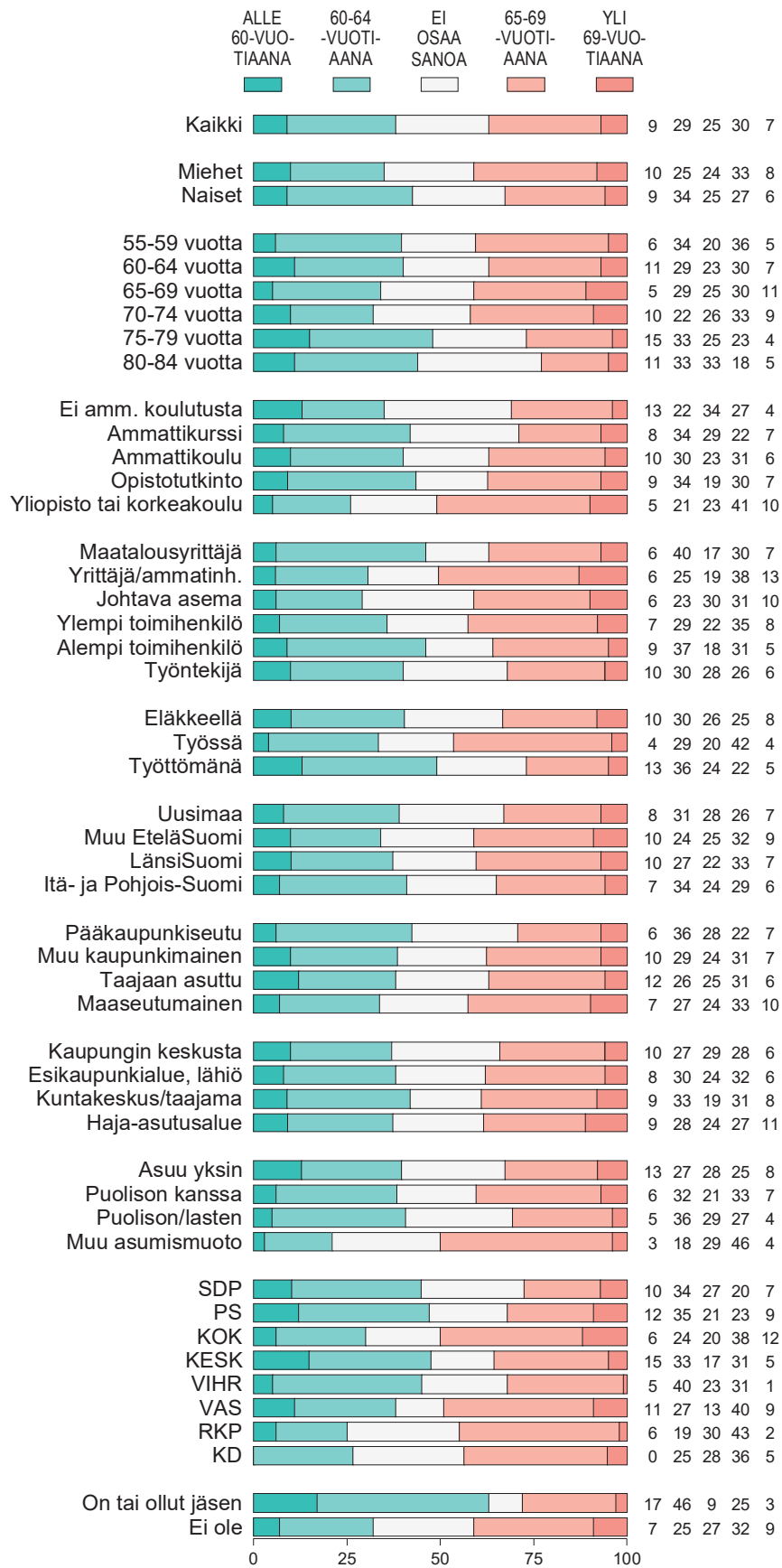
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 7e. AIKOOKO TULEVAISUUDESSA OSALLISTUA JONKIN ELÄKE-LÄISJÄRJESTÖN TOIMINTAAN (%).

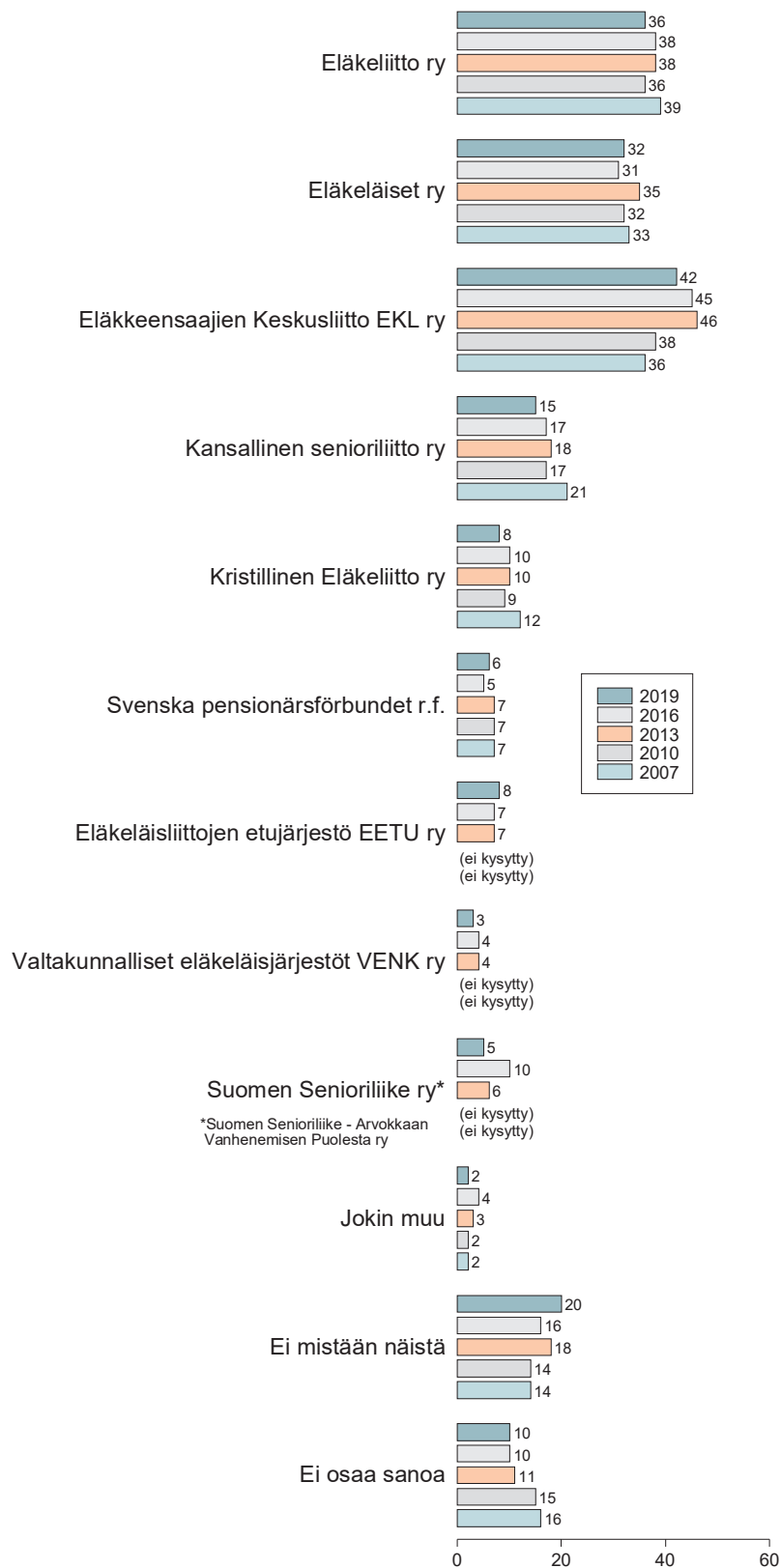
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 8e. MIKÄ ON PARAS IKÄ LIITTYÄ ELÄKELÄISJÄRJESTÖÖN (%).

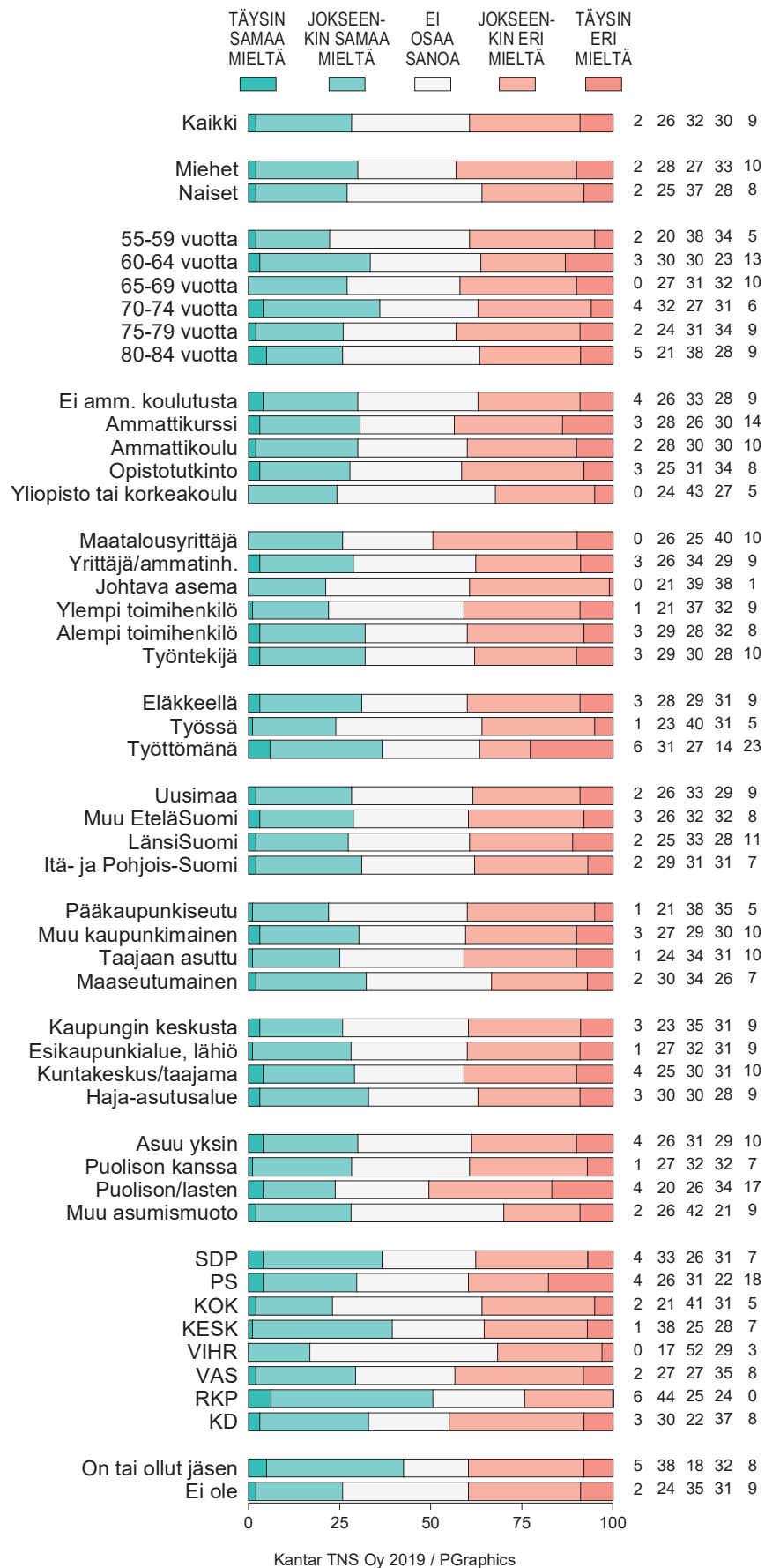
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 9t. ELÄKELÄISJÄRJESTÖT, JOISTA ON KUULLUT TAI LUKENUT JOTAKIN (%).

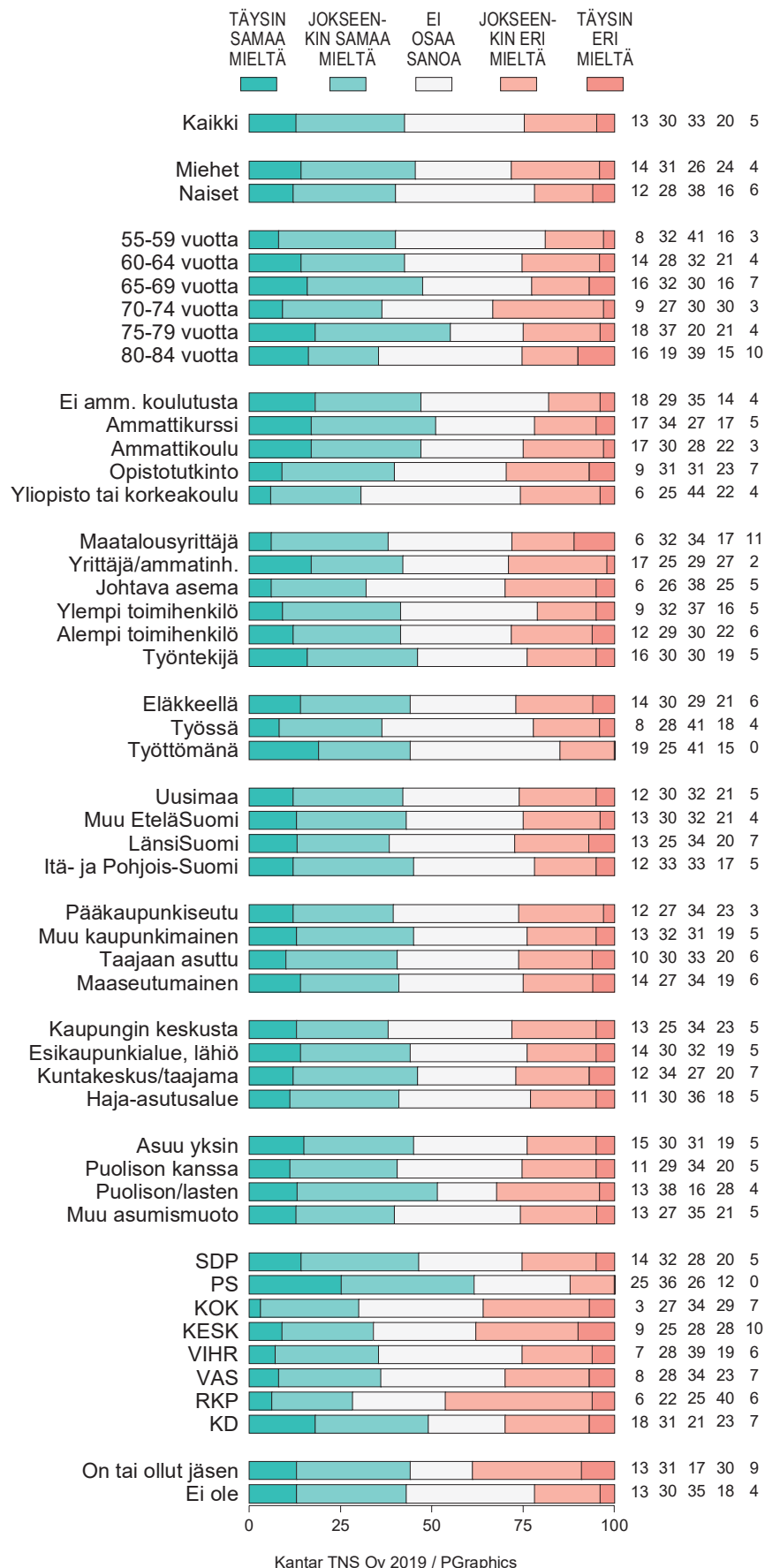
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 4-1. ELÄKEJÄRJESTÖJÄ KOSKEVAT LUONNEHDINNAT: AJAVAT HYVIN ELÄKELÄISTEN ETUJA (%).

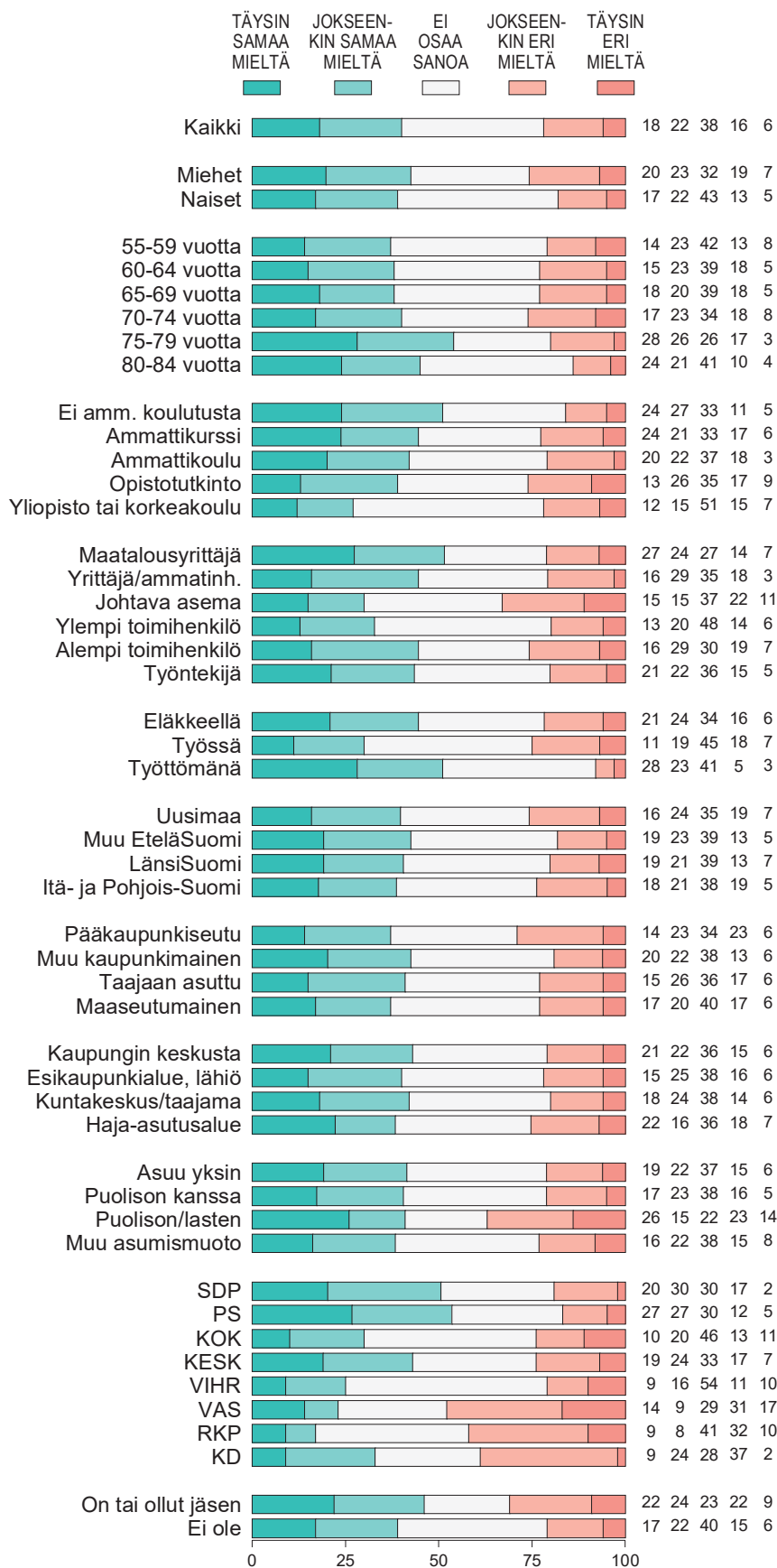
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 4-6. ELÄKEJÄRJESTÖJÄ KOSKEVAT LUONNEHDINNAT: ETÄÄNTYNEET ELÄKELÄISISTÄ JA HEIDÄN TARPEISTAAN (%).

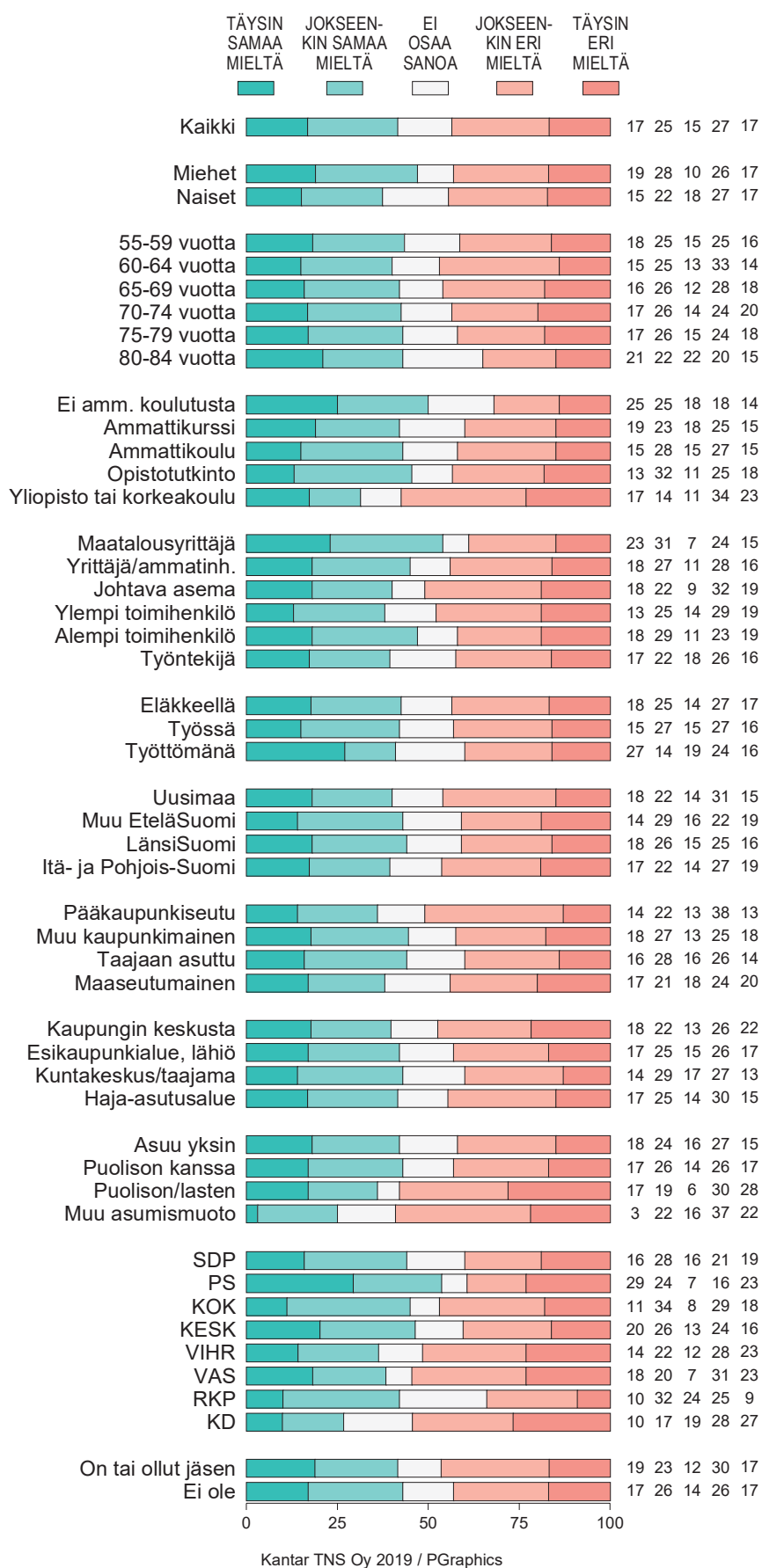
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 4-8. ELÄKEJÄRJESTÖJÄ KOSKEVAT LUONNEHDINNAT: LIIAN POLIITTISIA (%).

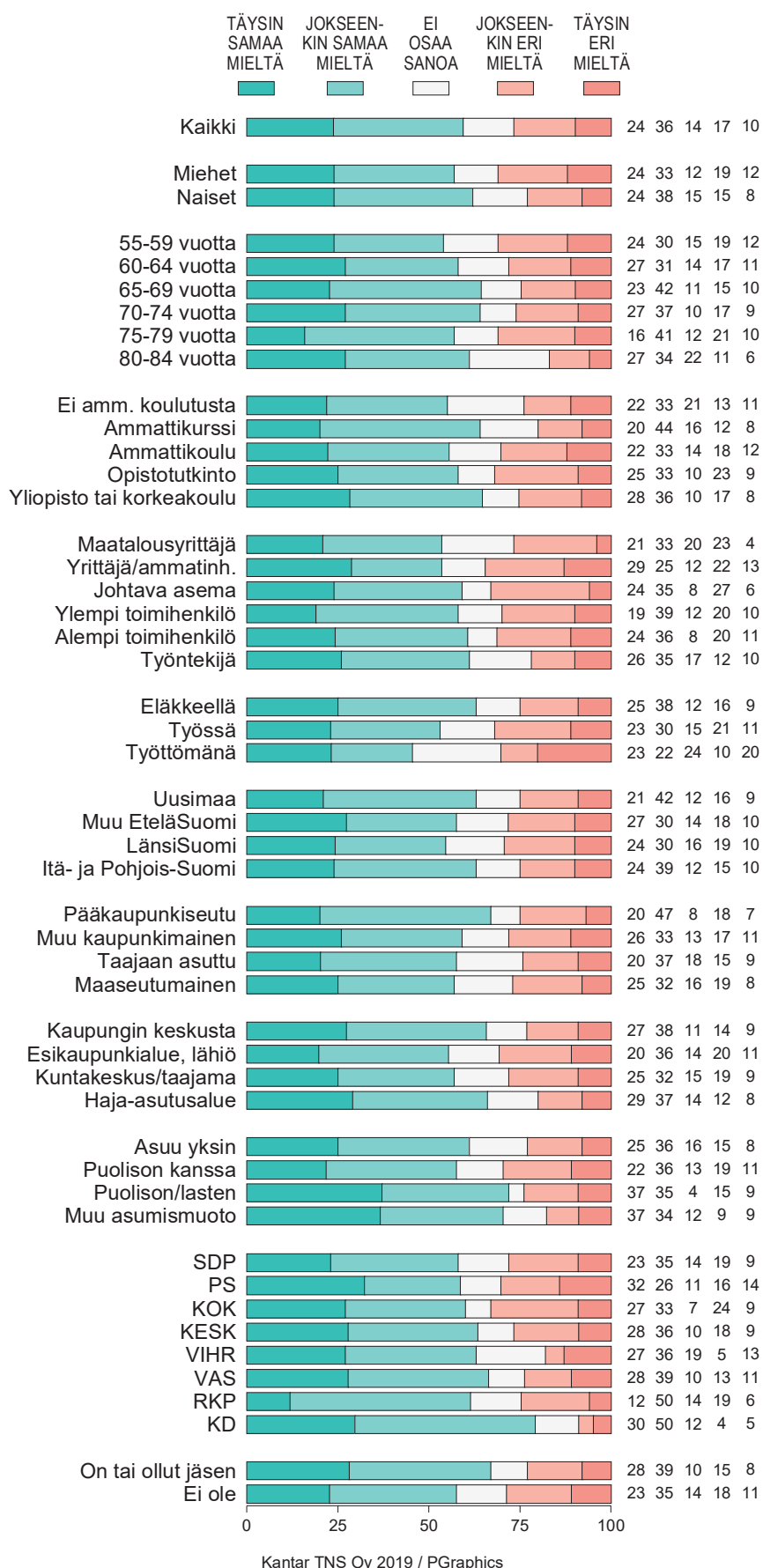
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 1-1. "Eläkeläisten asioiden hoitamiseen riittää yksi eläkeläisjärjestö" (%).

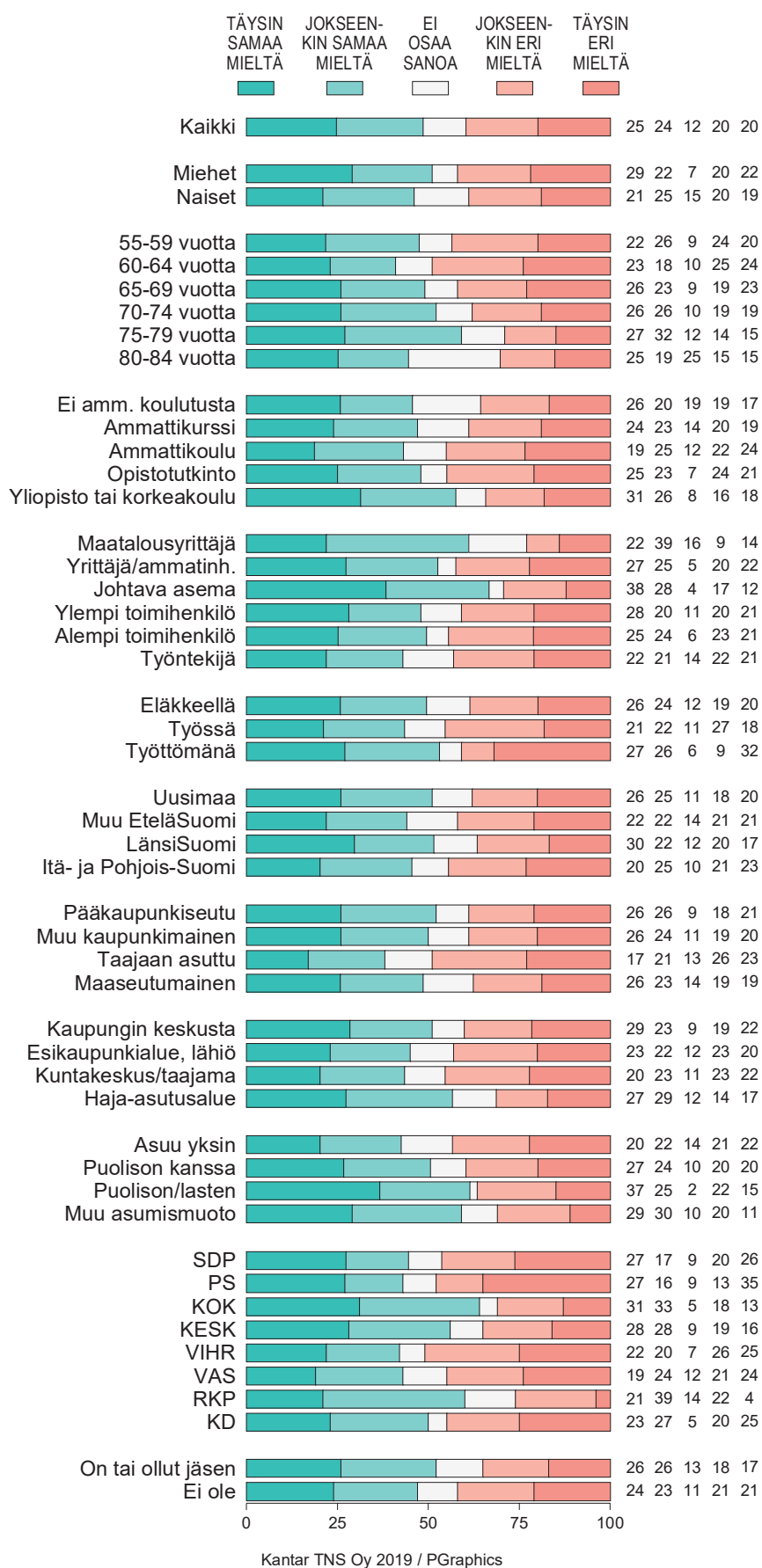
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 1-2. "Useampi eläkeläisjärjestö on hyvä, koska eläkeläisten tarpeet ovat erilaisia" (%).

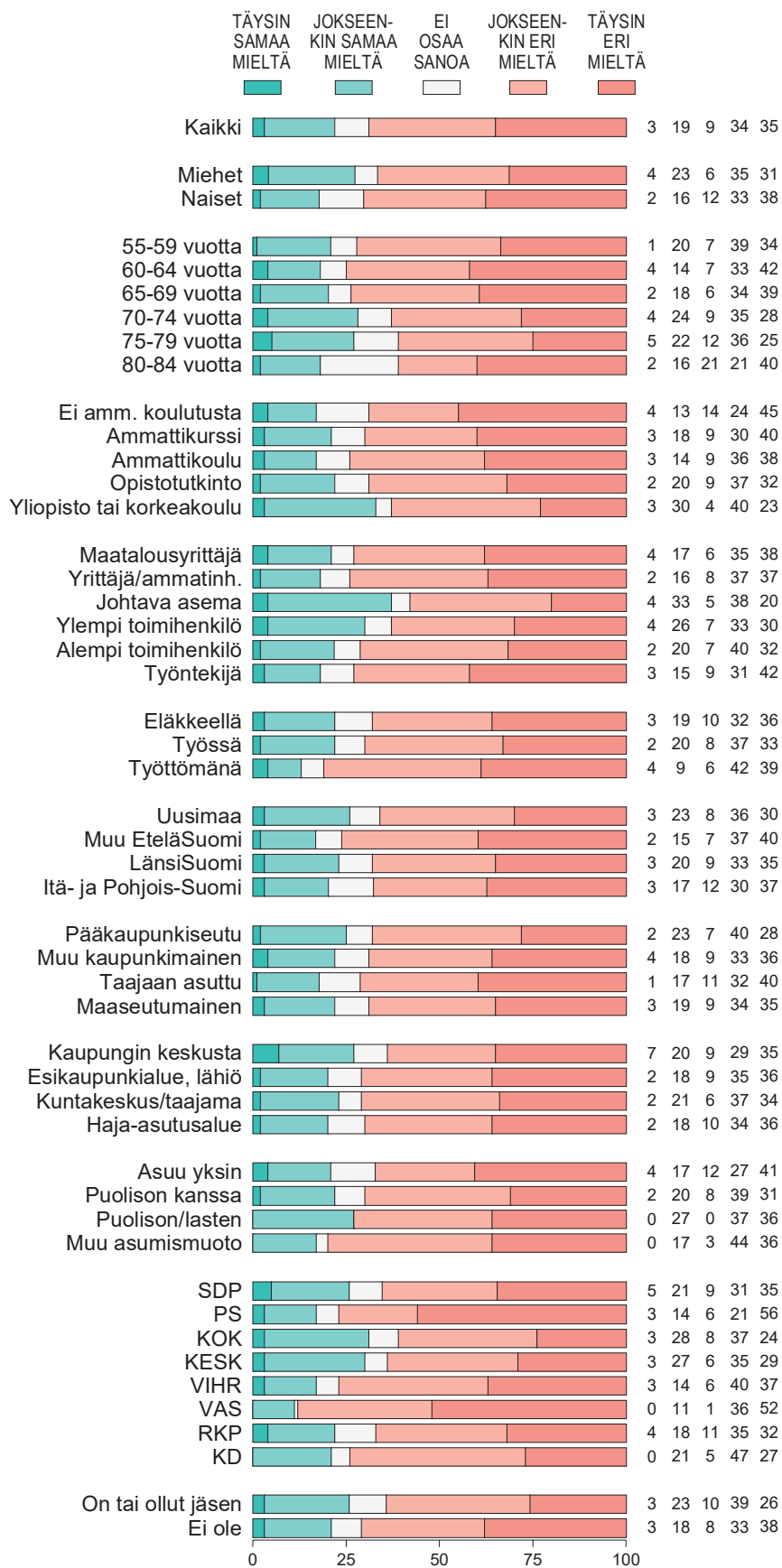
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 1-3. "Puheet eläkeläisten puolueesta ovat turhia, koska eläkeläisillä on erilaisia mielipiteitä" (%).

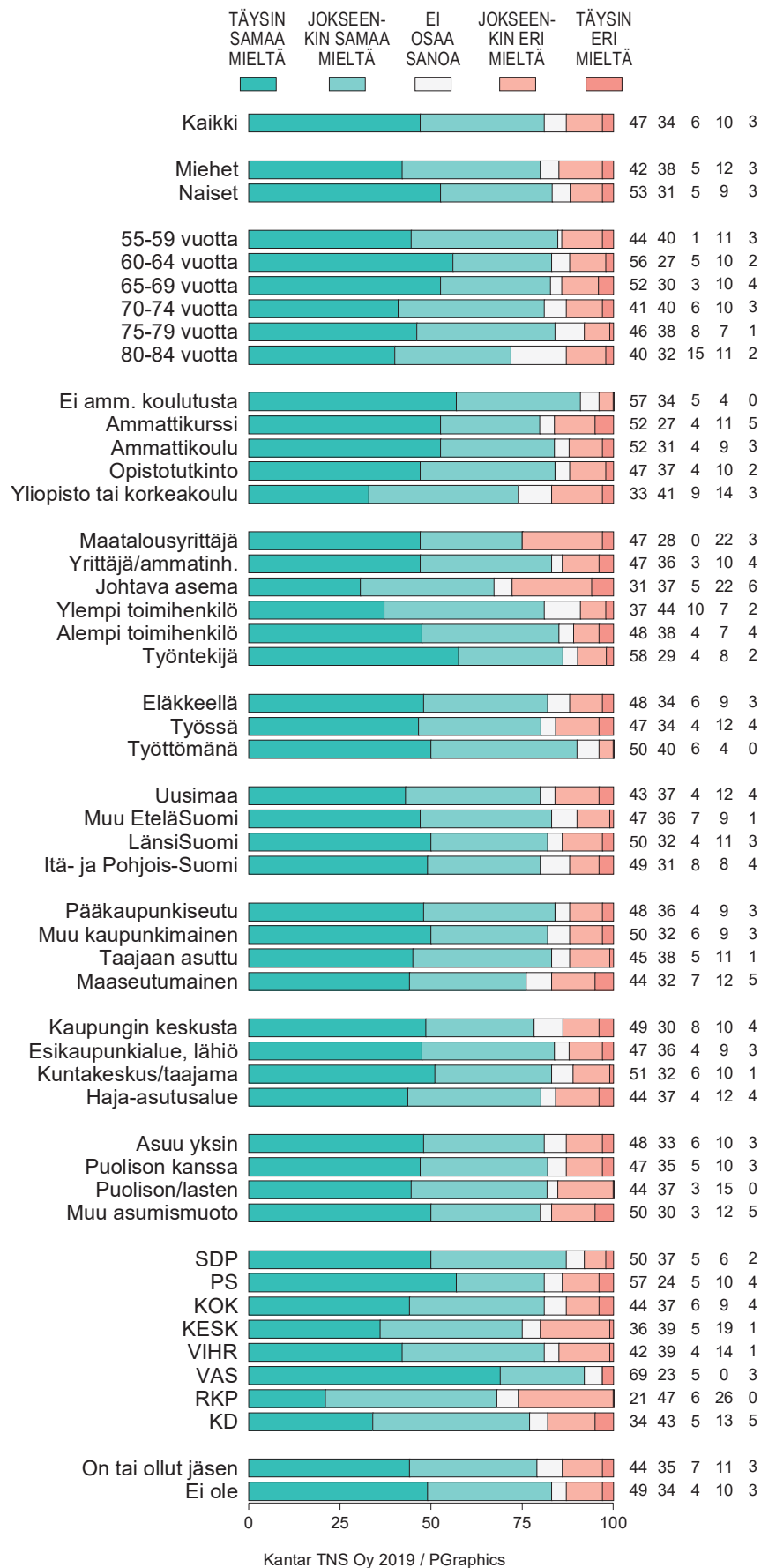
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 1-5. "Eläkejärjestelmämme tarjoaa tarpeeksi kattavan tuen eläkeläisille" (%).

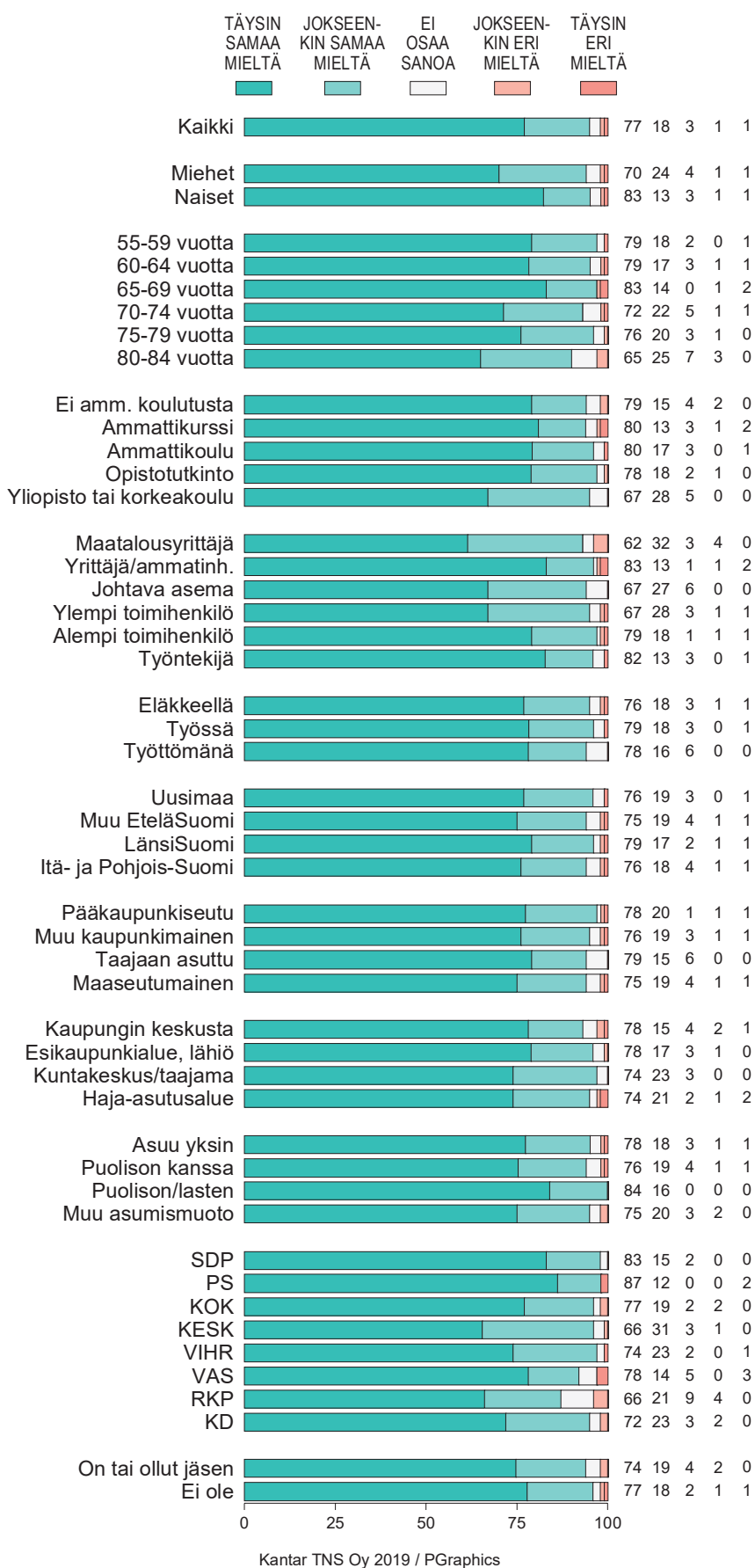
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 1-11. "Ikääntyneiden hoivapalveluiden laatu on luvattoman heikko" (%).

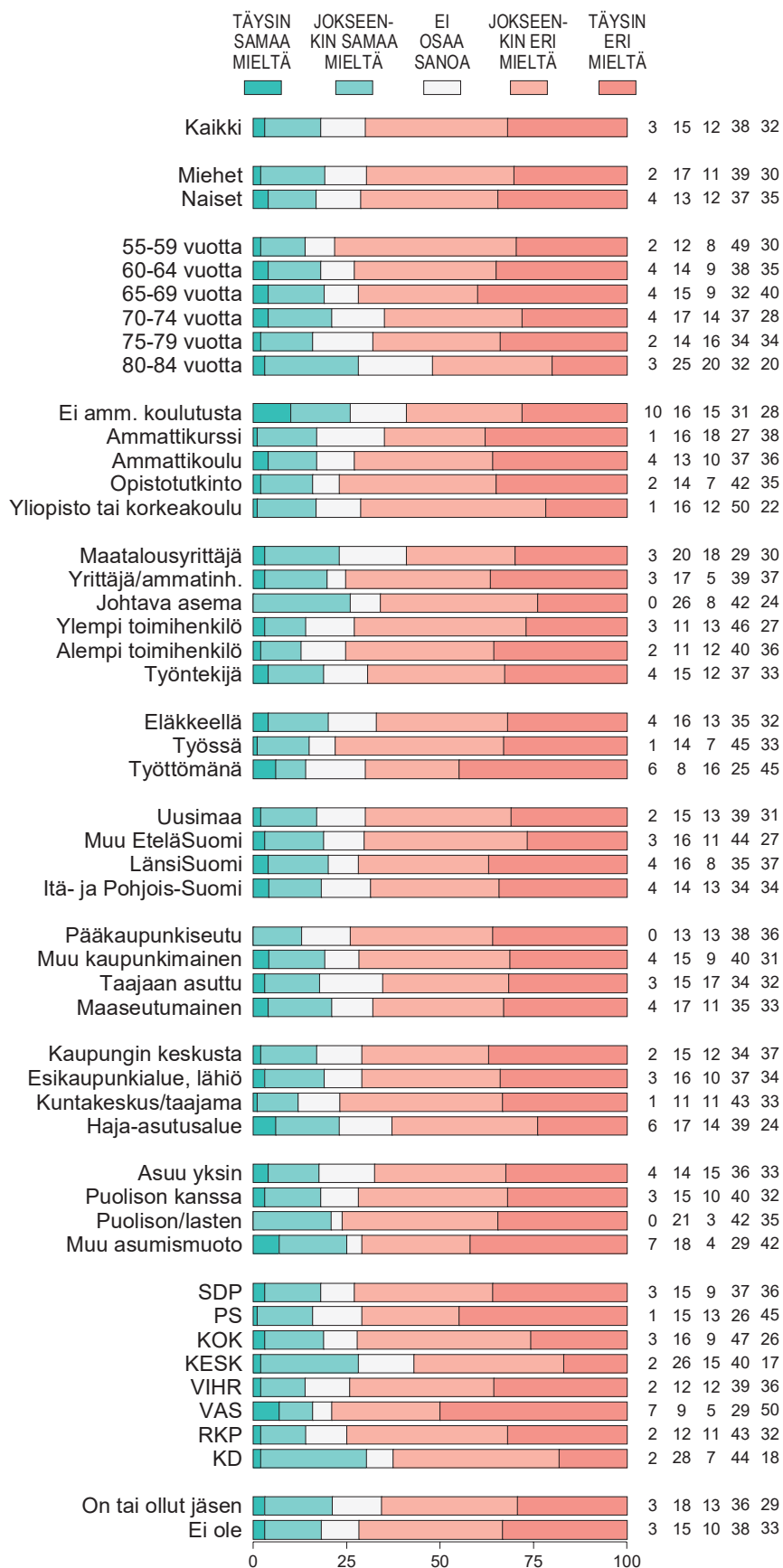
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 1-12. "Hoivapalveluiden laaturikkomuksiin pitäisi puuttua nykyistä herkemmin" (%).

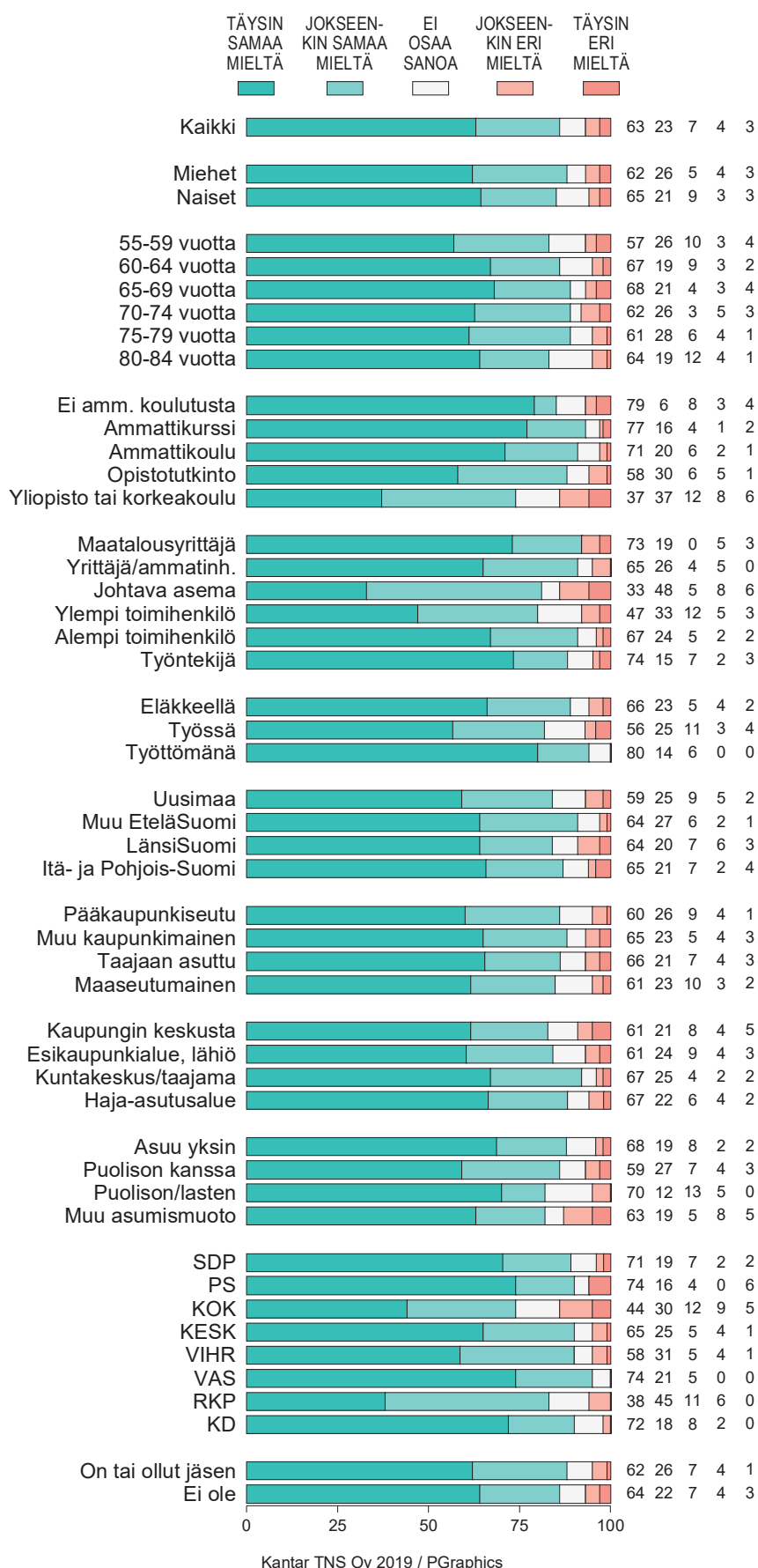
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 1-13. "Ikääntyneet ja heidän läheisensä saavat äänensä kuuluviin hoivapalveluiden asiakkaana" (%).

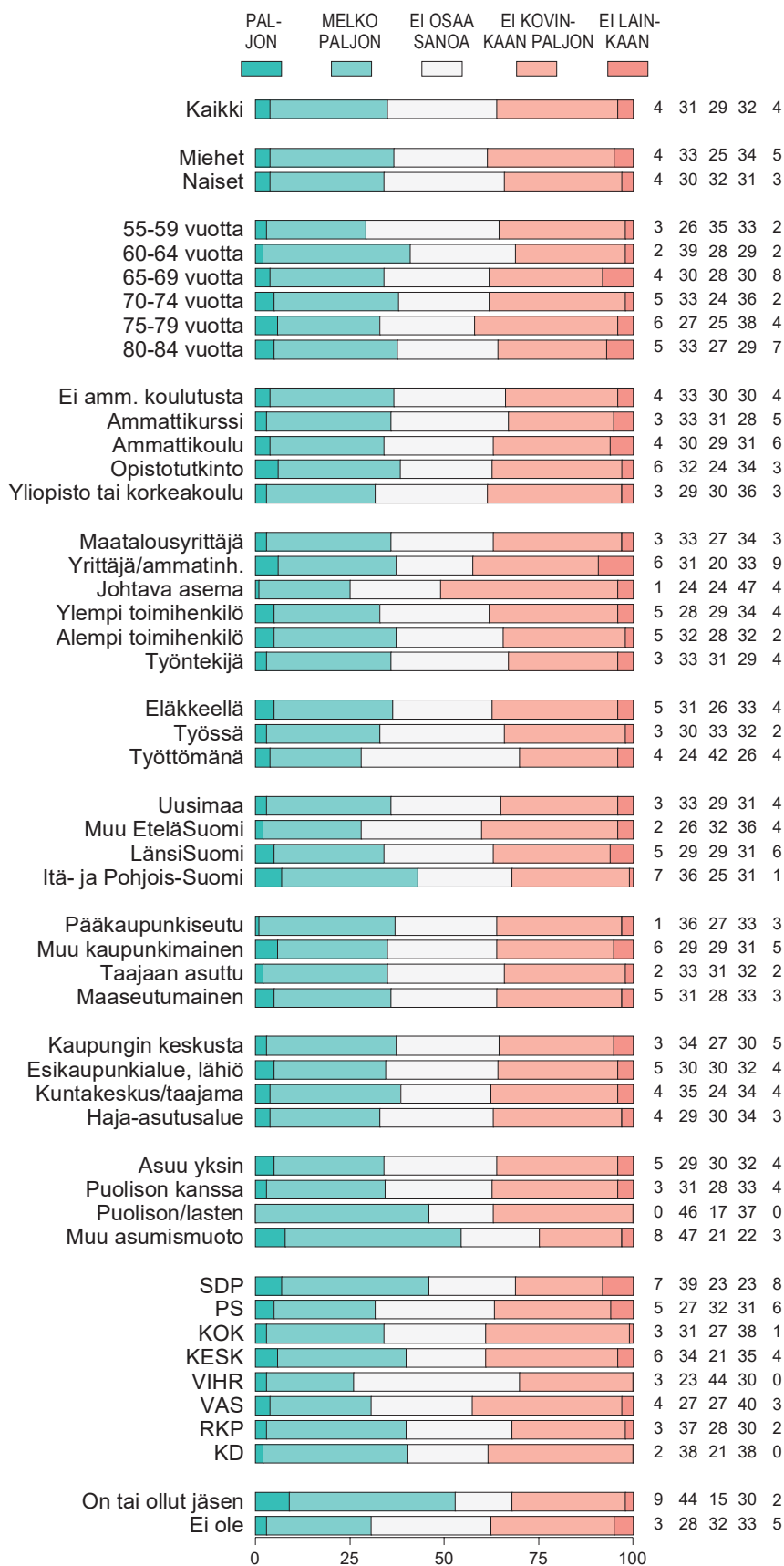
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 1-14. "Eläkeindeksin tulisi nykyistä voimakkaammin suosia pieniä eläkkeitä" (%).

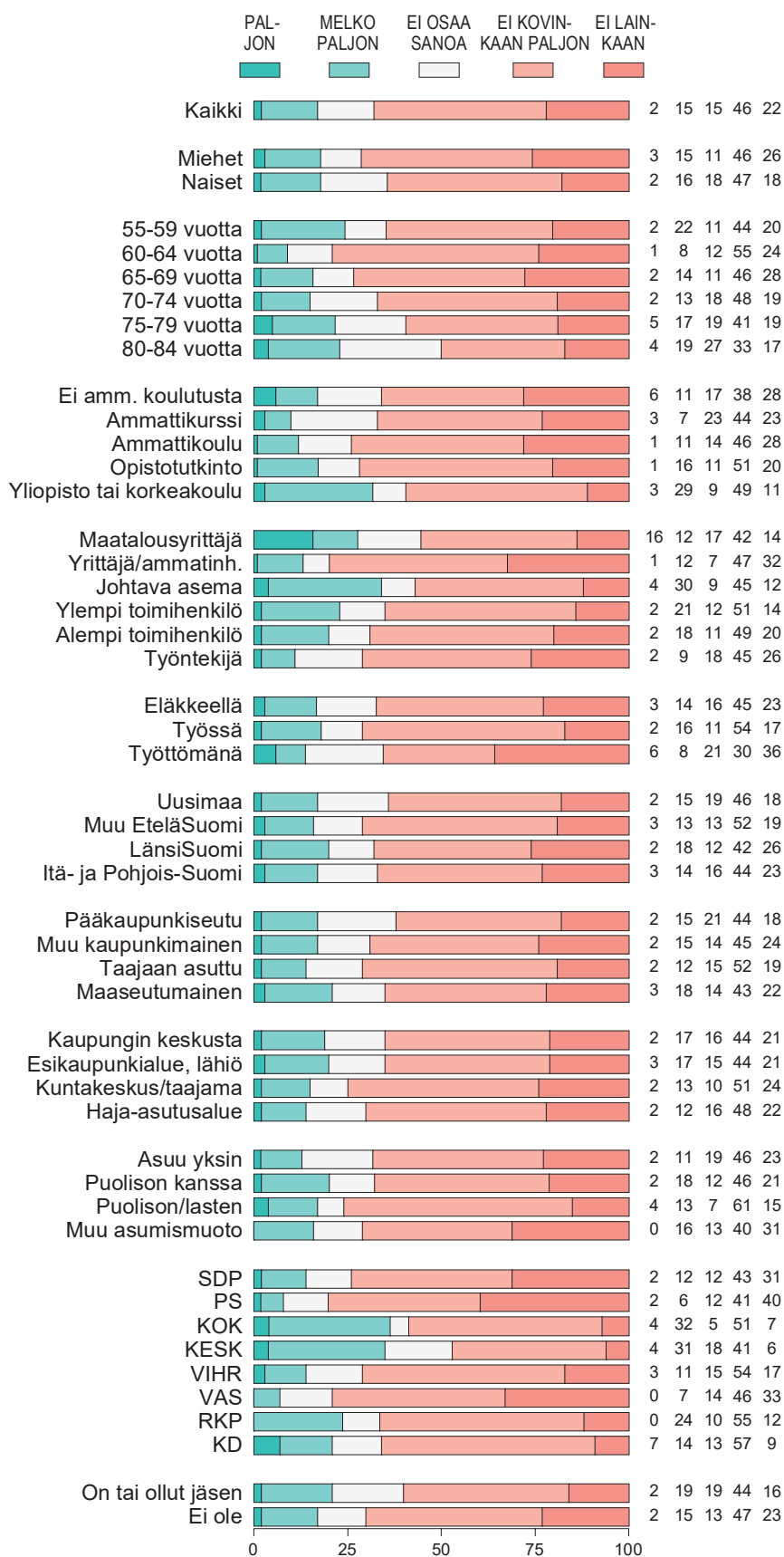
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 12-1. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA: ELÄKELÄISJÄRJESTÖIHIN (%).

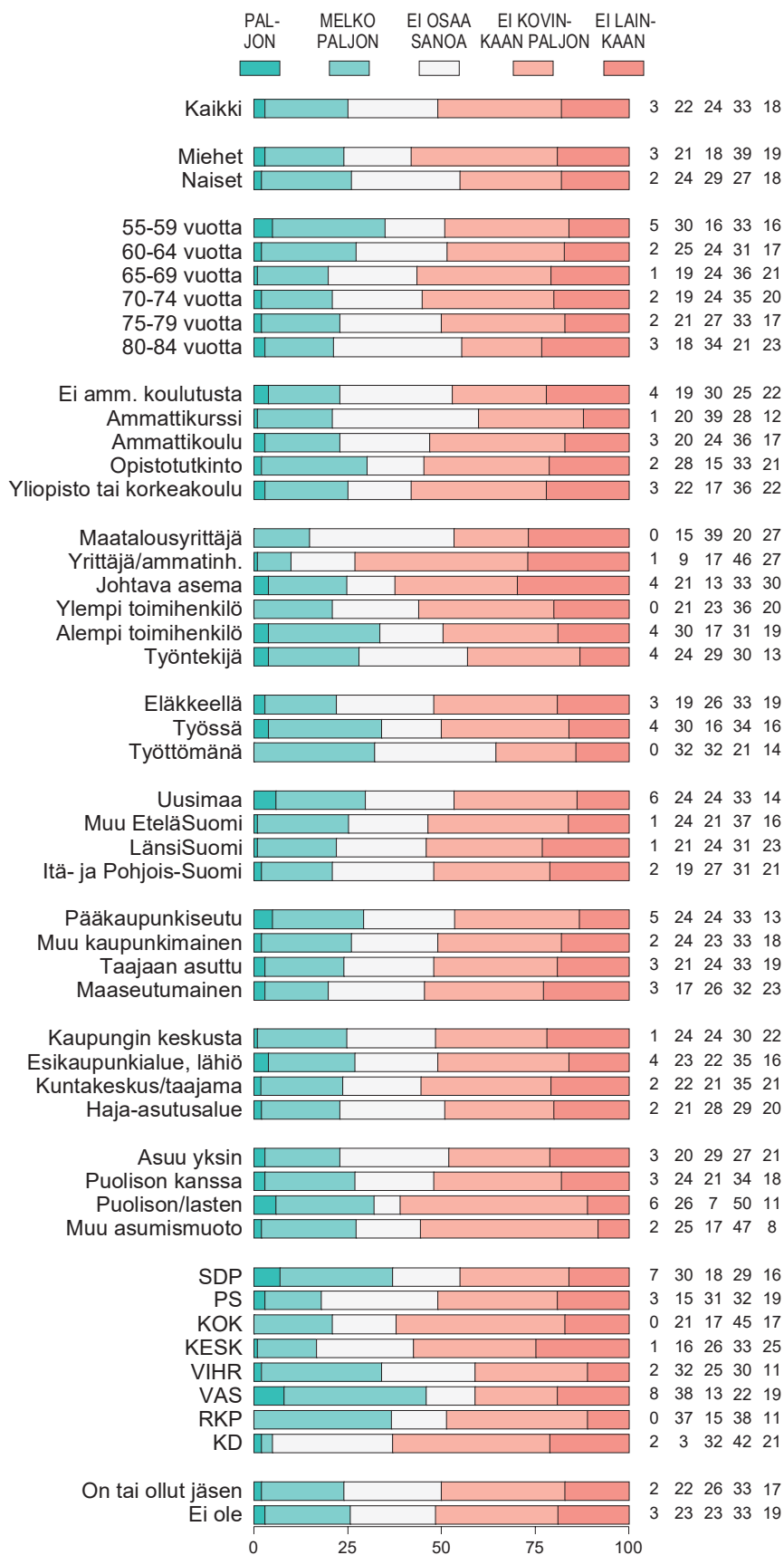
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 12-3. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAA ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA: MAAN HALLITUKSEEN (%).

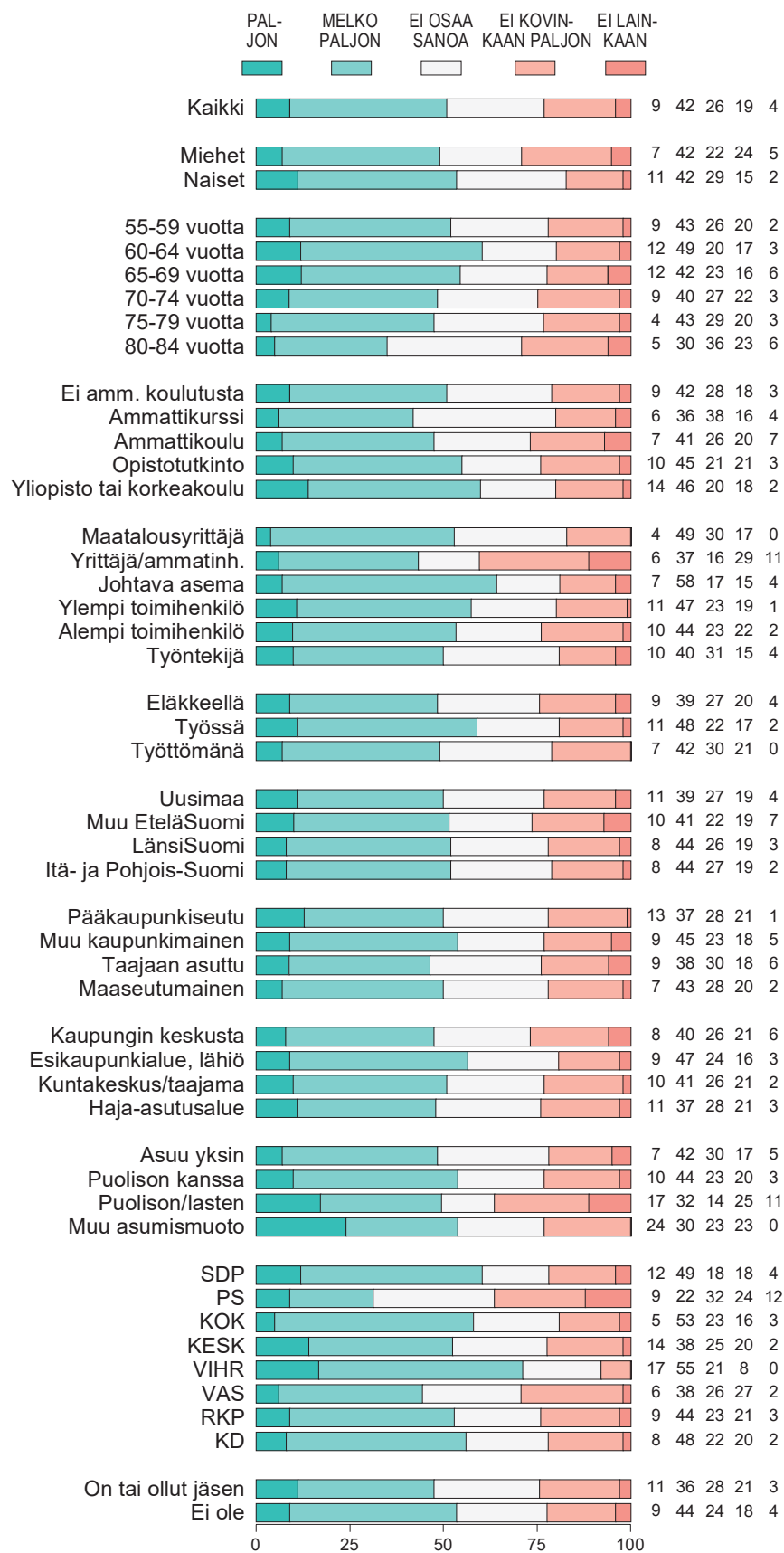
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 12-5. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAA ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA: PALKANSAAJAJÄRJESTÖIHIN (%).

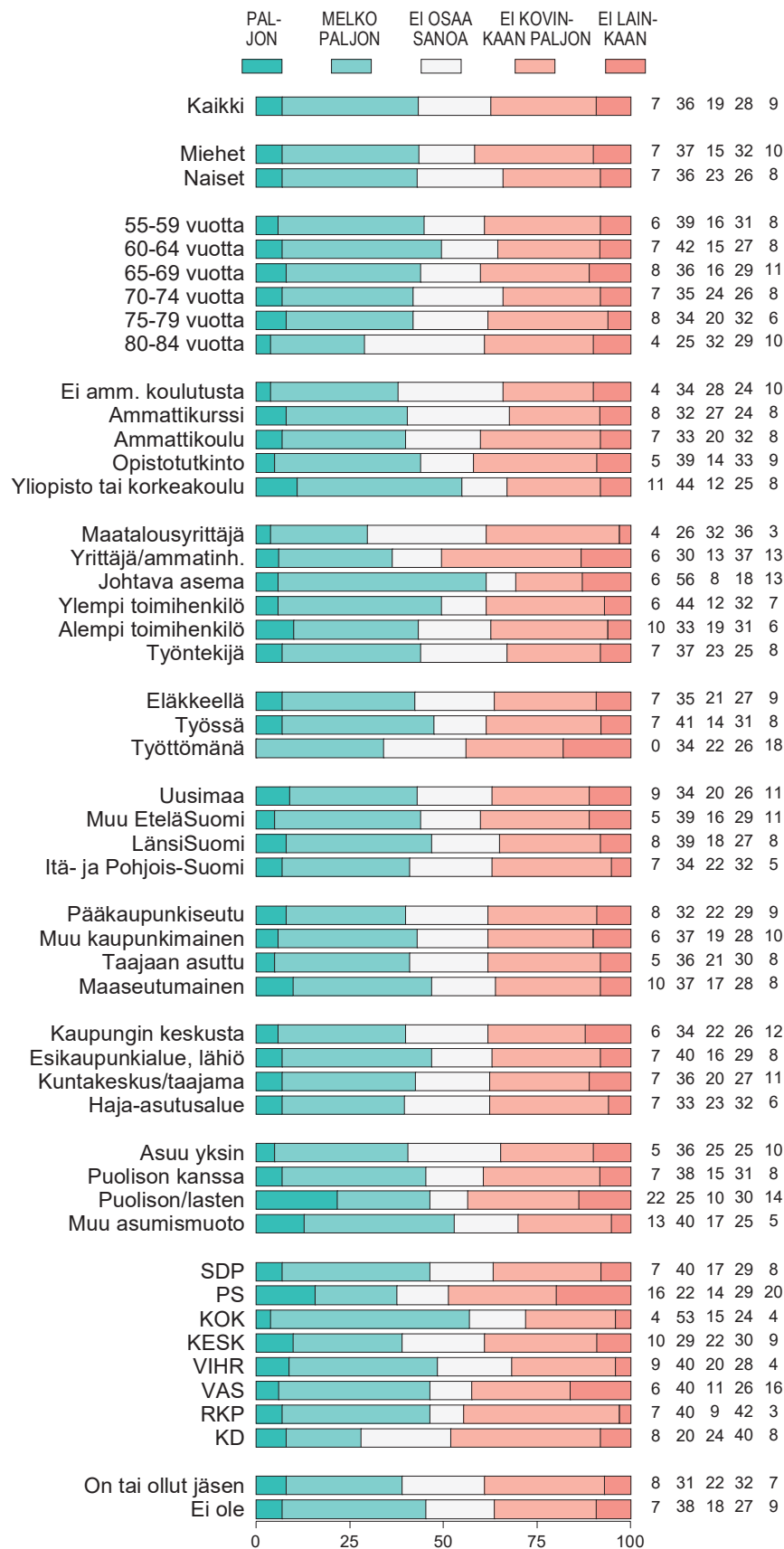
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 12-8. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTAA ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA: ELÄKETURVAKESKUS (%).

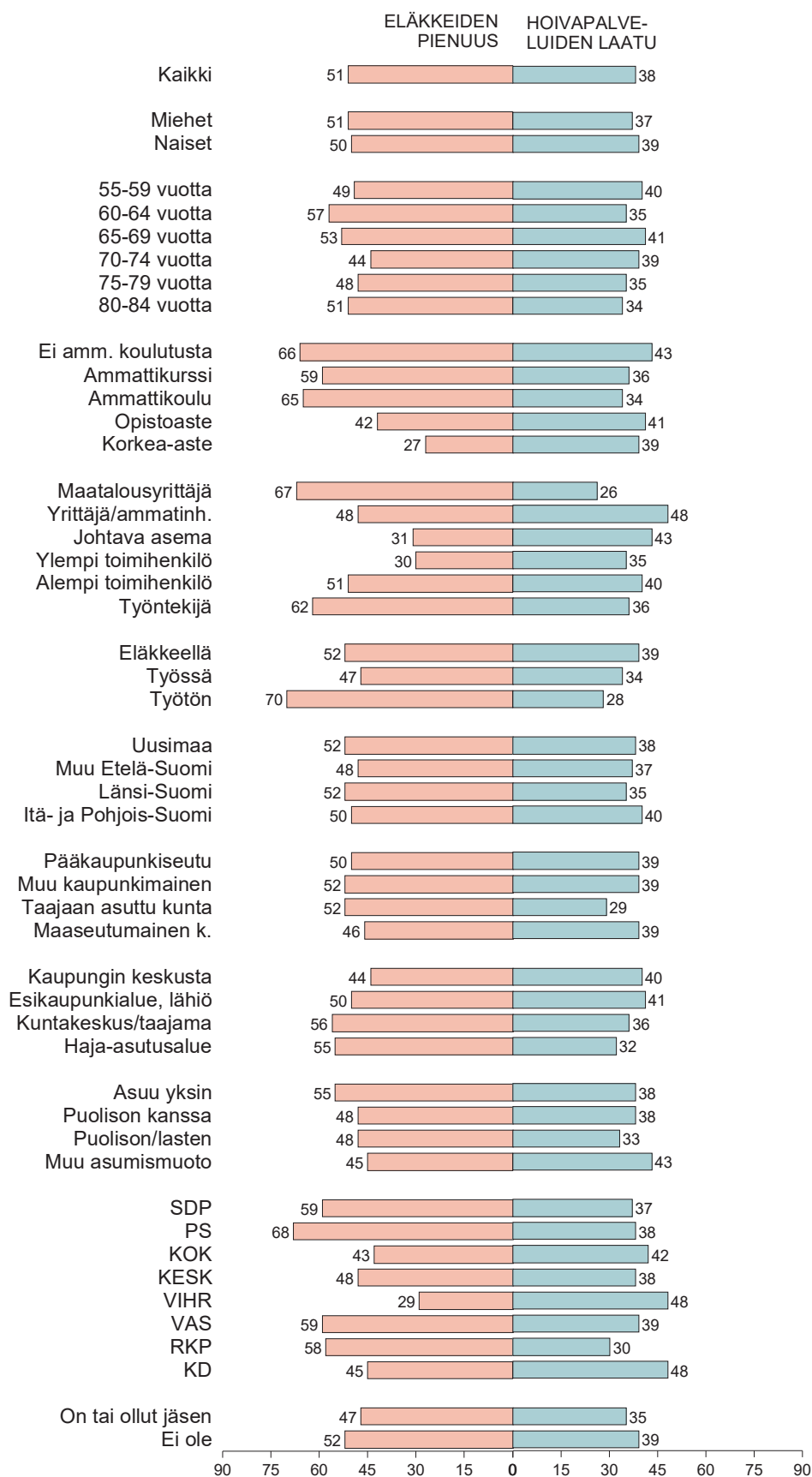
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 12-7. MISSÄ MÄÄRIN LUOTTA A ERI TAHOIHIN ELÄKEASIOITA KOSKEVISSA ASIOISSA: TYÖELÄKEVAKUUTUSYHTIÖIHIN(%).

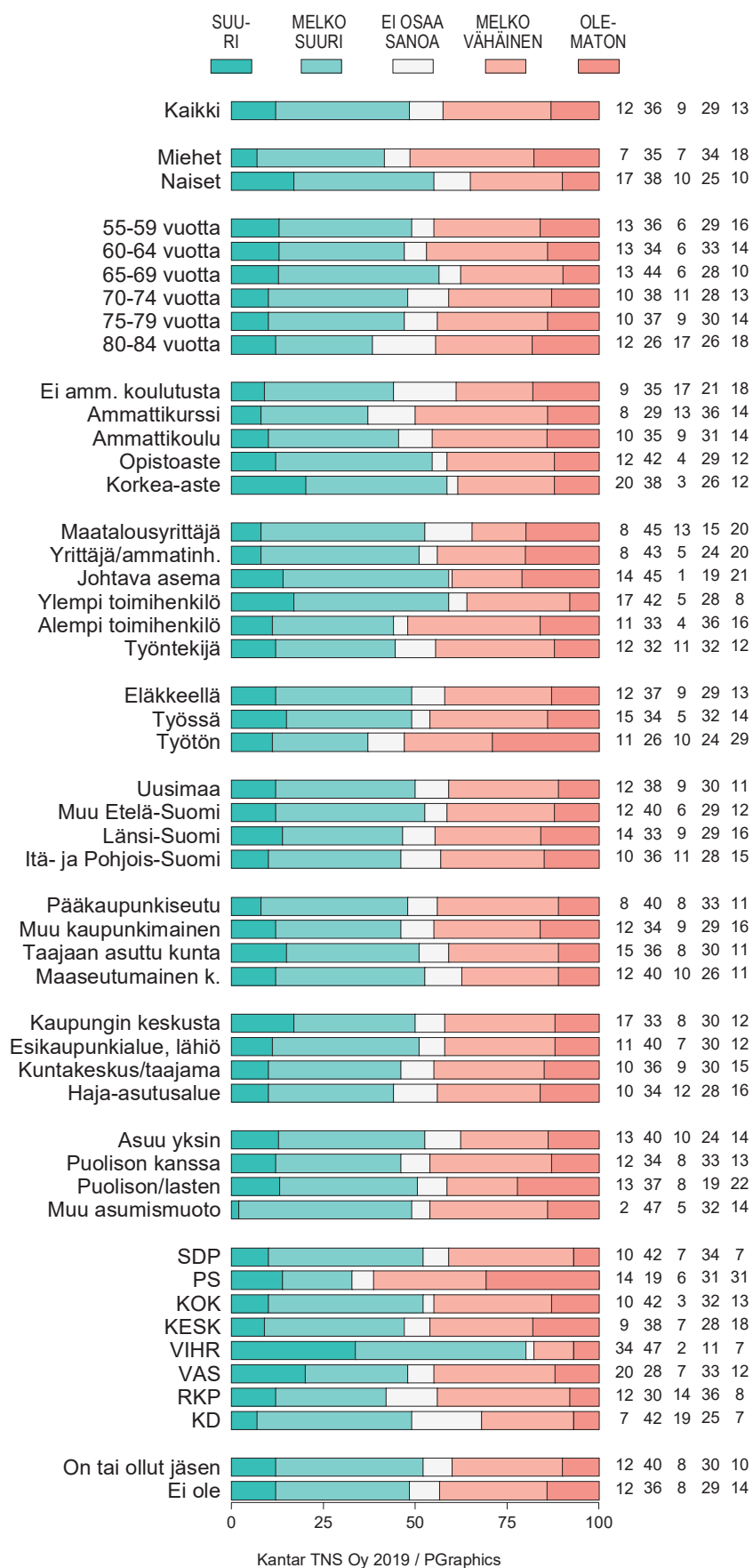
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 2a1n. SUURIMMAT IÄKKÄIDEN IHMISTEN ONGELMAT TÄLLÄ HETKELLÄ: ELÄKKEIDEN PIENUUS vs. IKÄÄNTYNEIDEN HOIVAPALVELUIDEN LAATU (%).

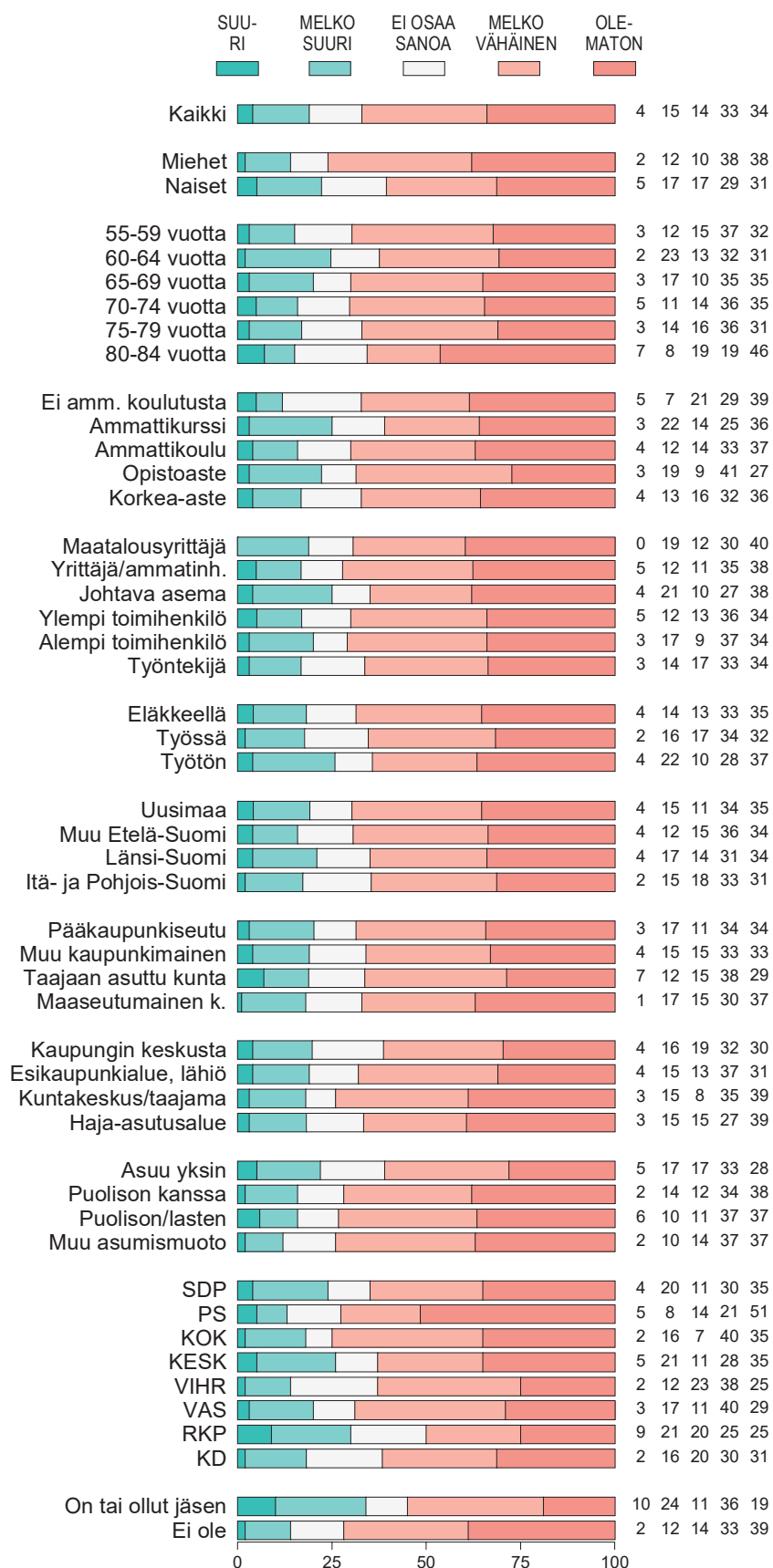
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 14-18. HALU TOTEUTTAA ERI ASIOITA LOPPUELÄMÄNSÄ AIKANA: MUUTTAA ELINTAPOJIA YMPÄRISTÖN JA ILMASTON KANNALTA KESTÄVÄMMIKSI (%).

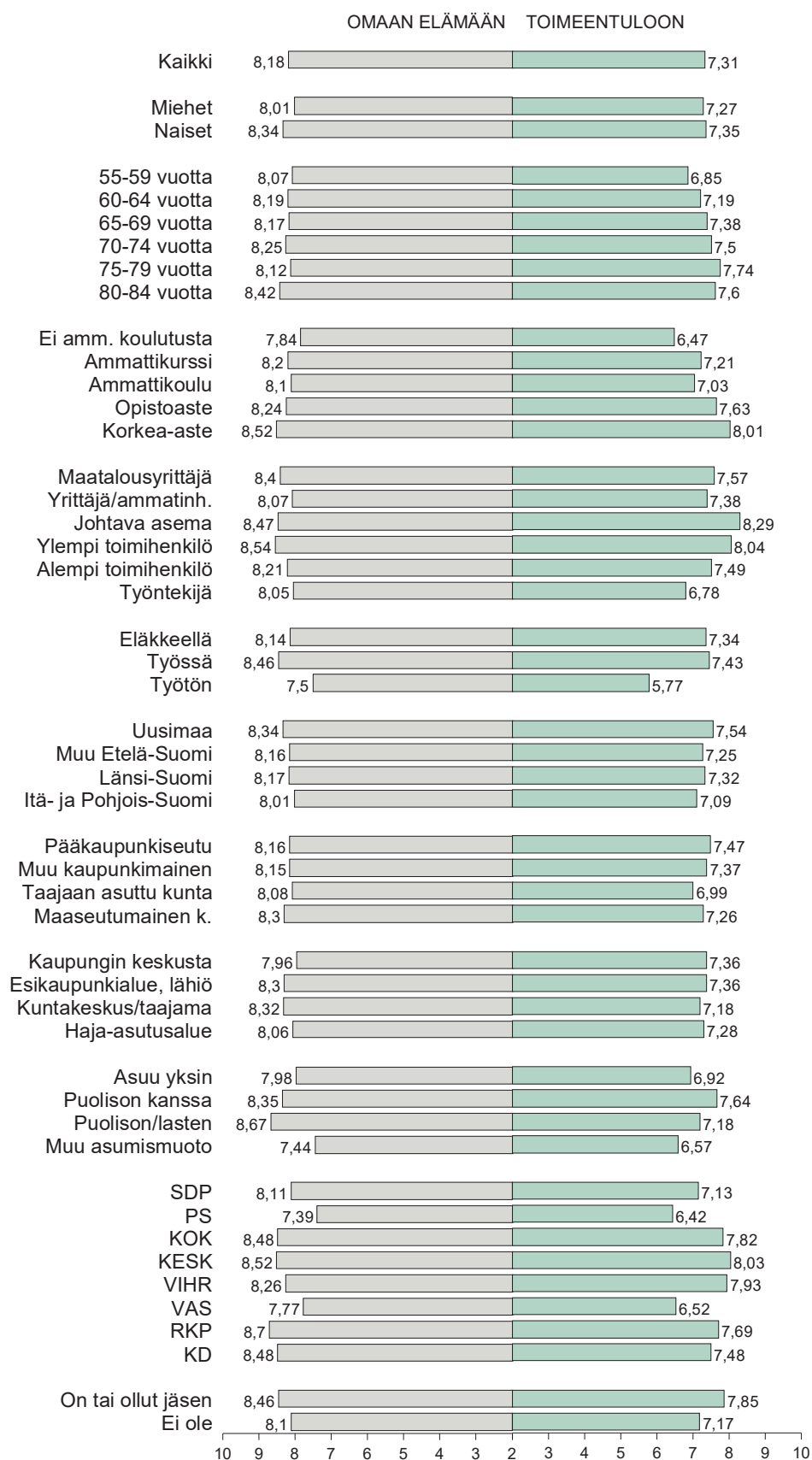
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 14-19. HALU TOTEUTTAA ERI ASIOITA LOPPUELÄMÄNSÄ AIKANA: LÄHTEÄ MUKAAN ELÄKELÄISJÄRJESTÖJEN TOIMINTAAN (%).

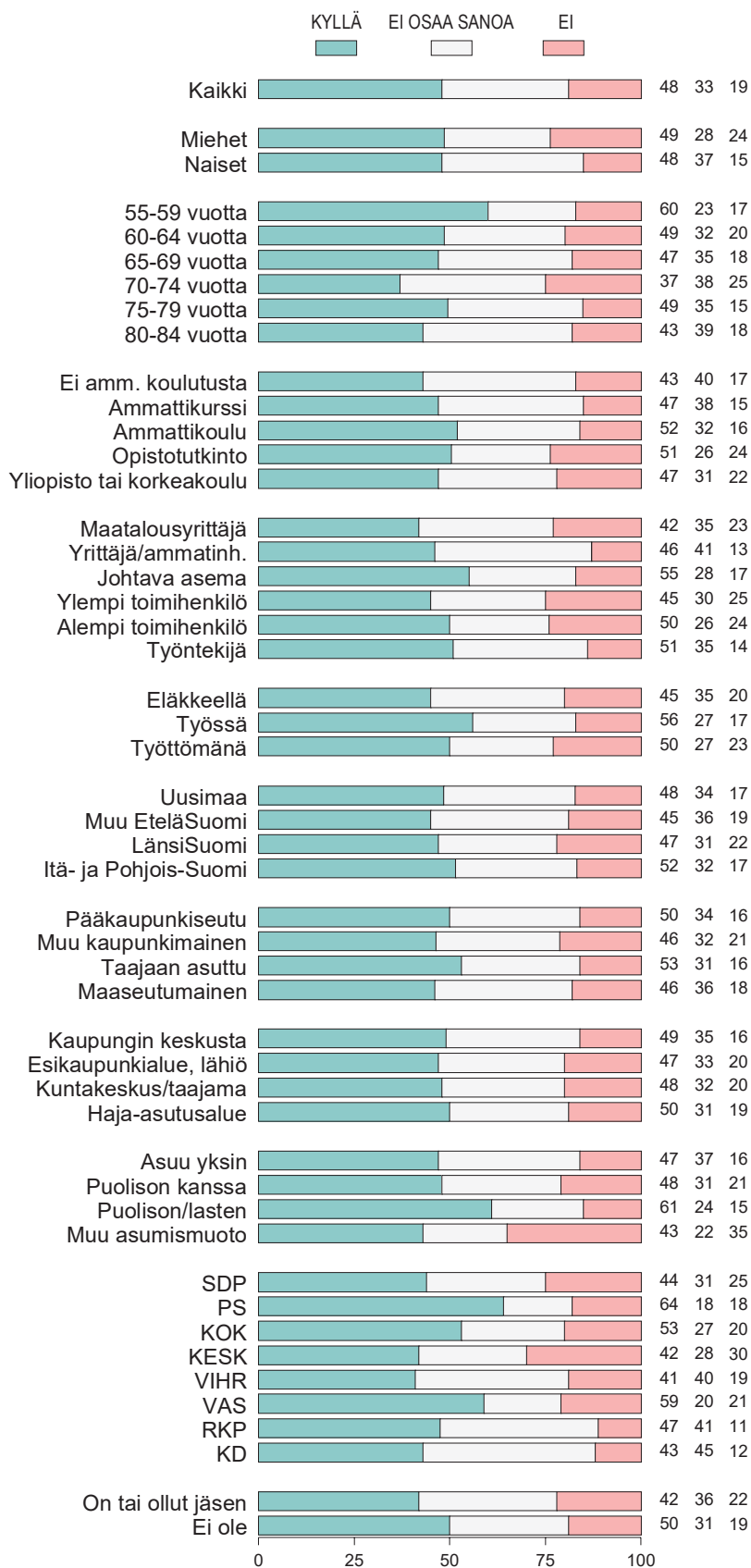
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 18a/19x. TYYTYVÄISYYS OMAAN ELÄMÄÄN vs. TYYTYVÄISYYS TALOUDELLISEEN TILANTEeseen (asteikkokeskiarvot).

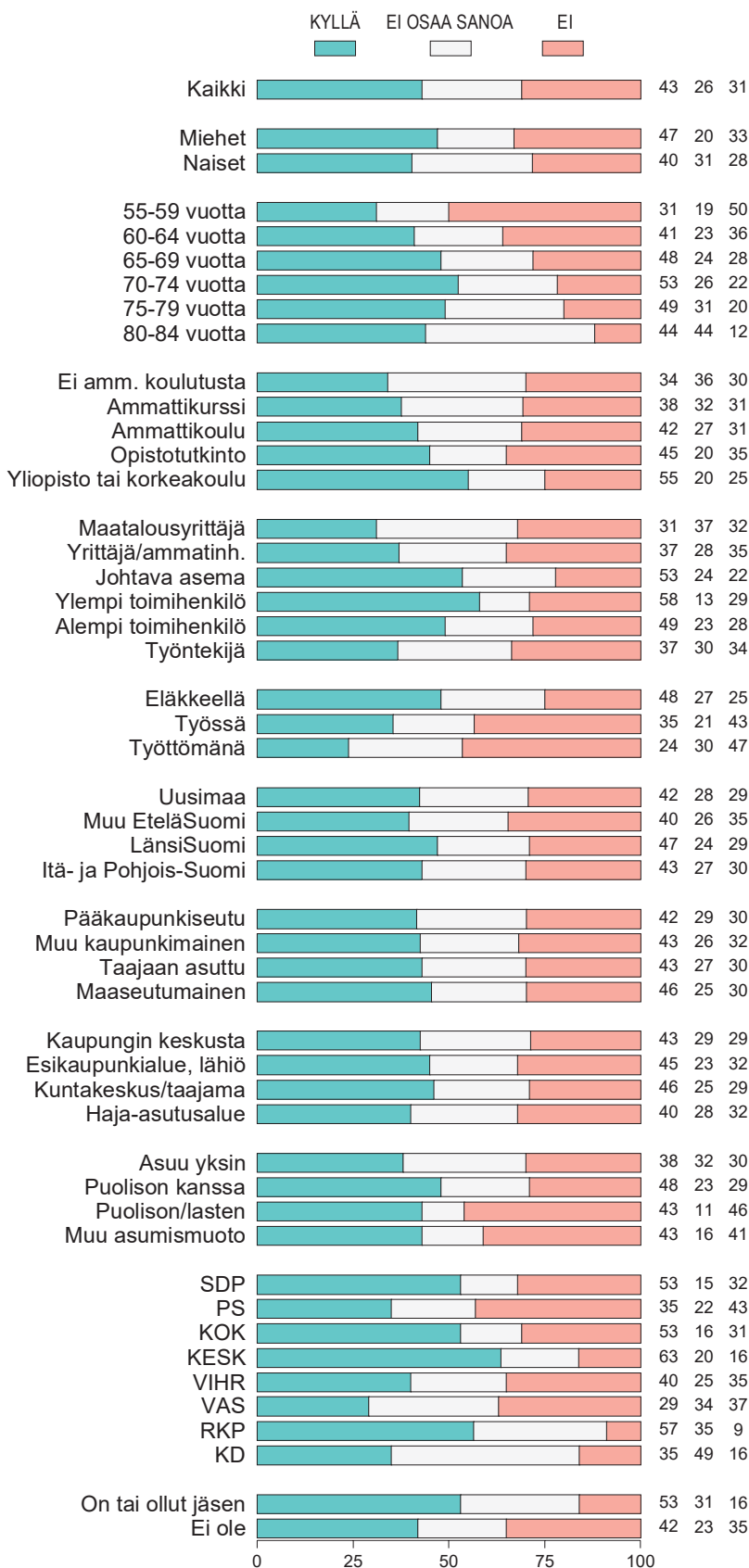
Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 13-3. SUOMEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ 10 VUODEN KULUTTUA: ELÄKKEITÄ TULLAAN ALENTAMAAN OLENNAISESTI NYKYISESTÄ TASOSTA (%).

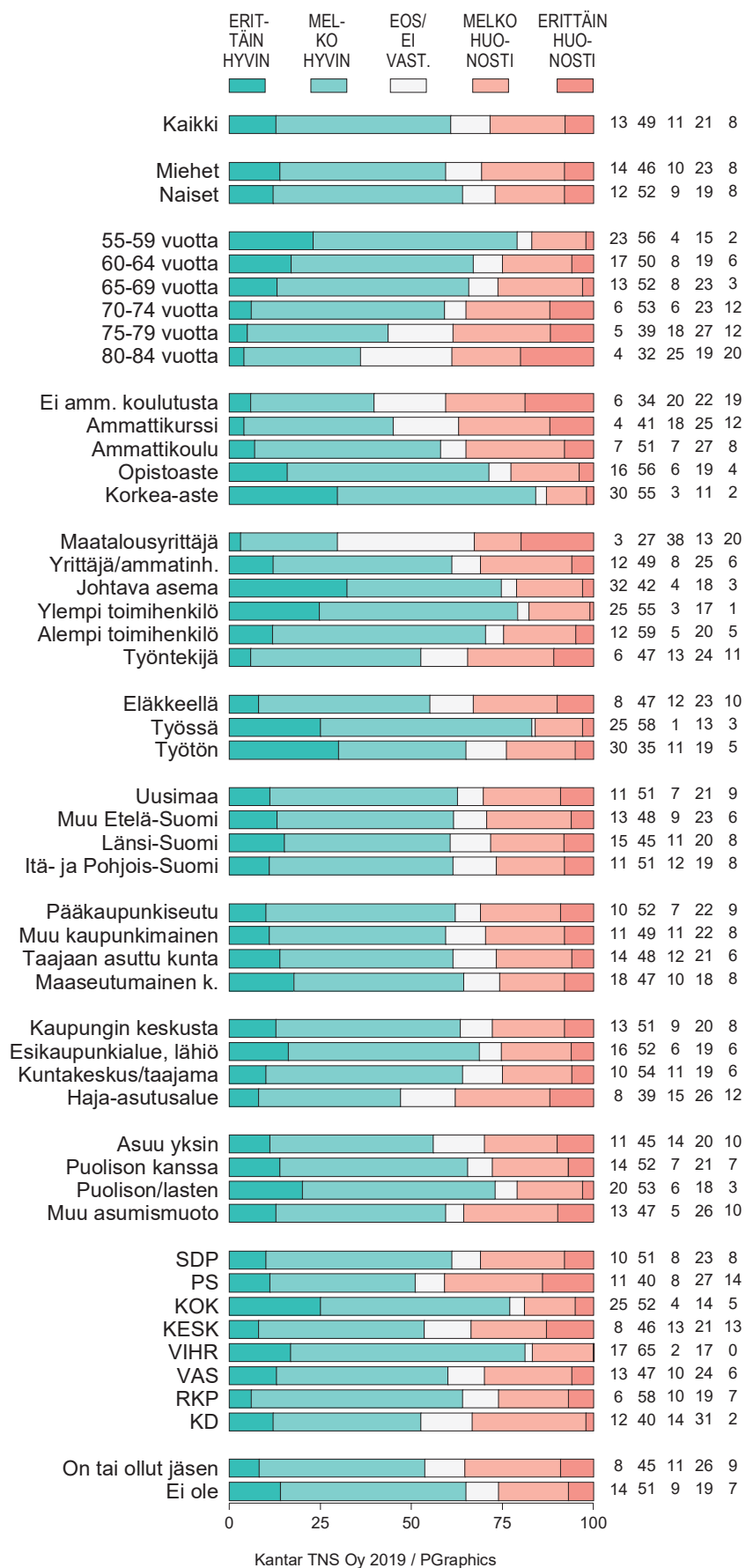

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 13-4. SUOMEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ 10 VUODEN KULUTTUA: ON LUOTTAVAINEN AJATELLEN OMAN ELÄKKEENSÄ TULEVAISUUTTA (%).

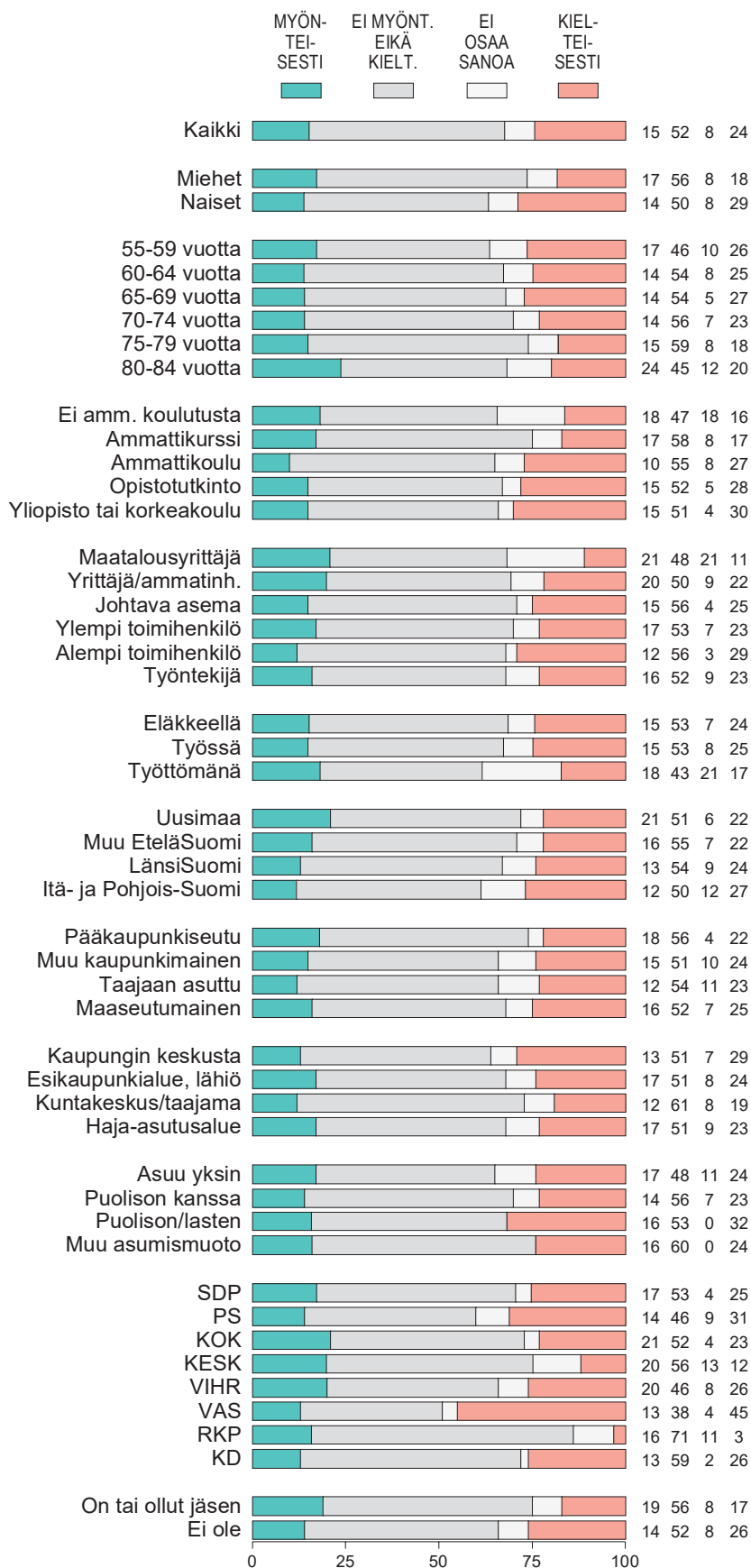

Huomisen kynnyksellä 2019

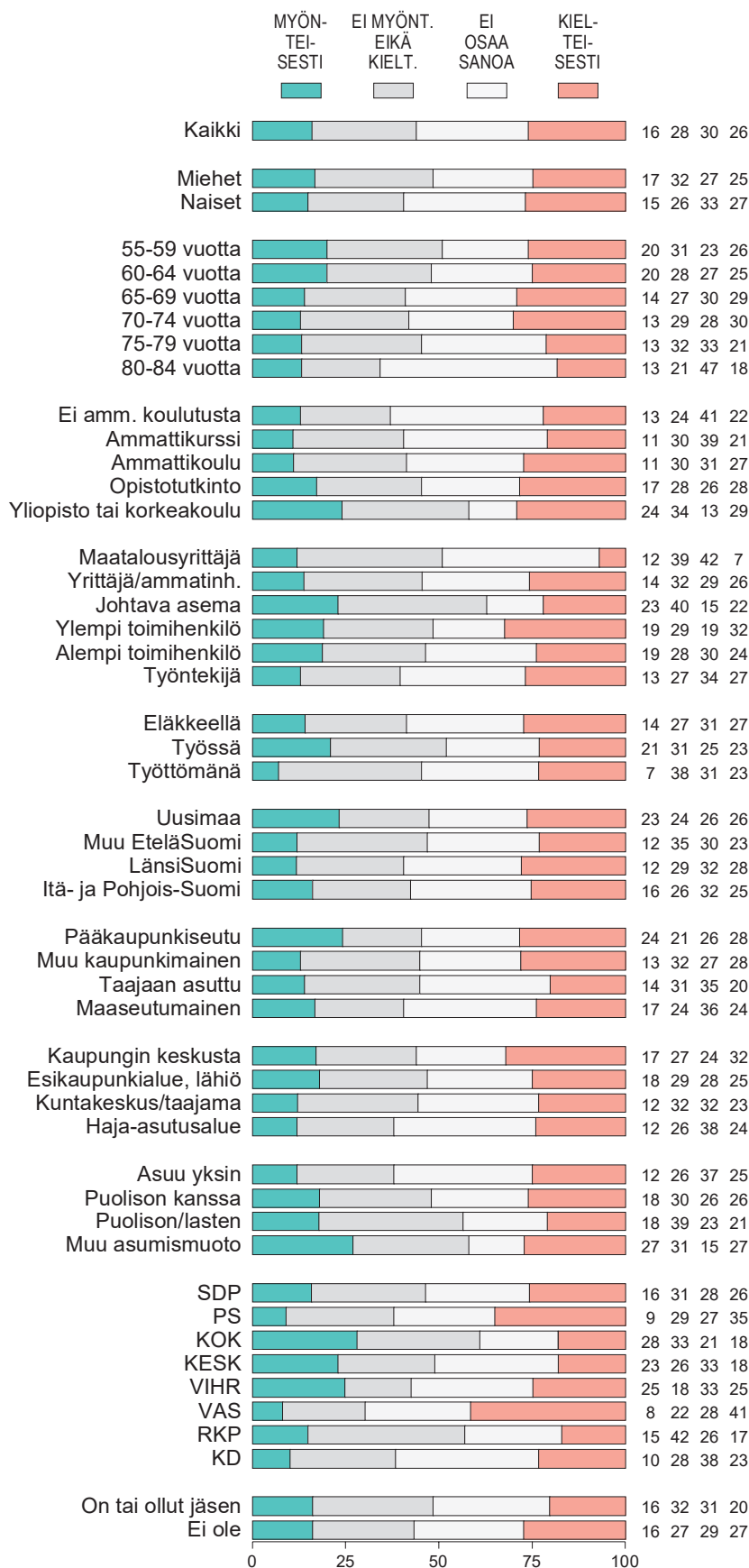
Kuvio 27e. KUINKA HYVIN ARVIOI OSAAVANSA KÄYTTÄÄ TIETOKONET-
TA TAI MUITA ÄLYLAITTEITA (käyttävistä, %).

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 17a. MITEN YHTEISKUNNASSAMME SUHTAUDUTAAN IKÄ-IHMISSIIN JA IKÄÄNTYMISEEN: NYT (%).

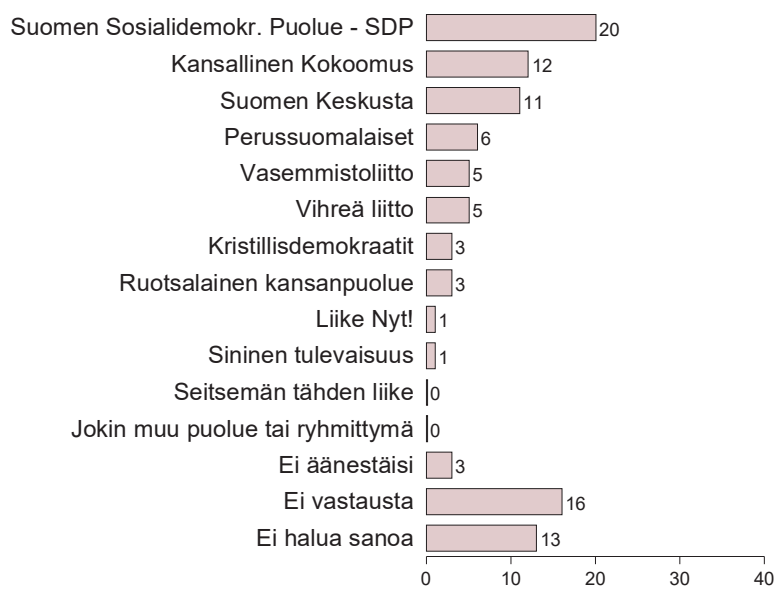

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 17b. MITEN YHTEISKUNNASSAMME SUHTAUDUTAAN IKÄ-IHMI-
SIIN JA IKÄÄNTYMISEEN: 10 VUODEN KULUTTUA (%).

Huomisen kynnyksellä 2019

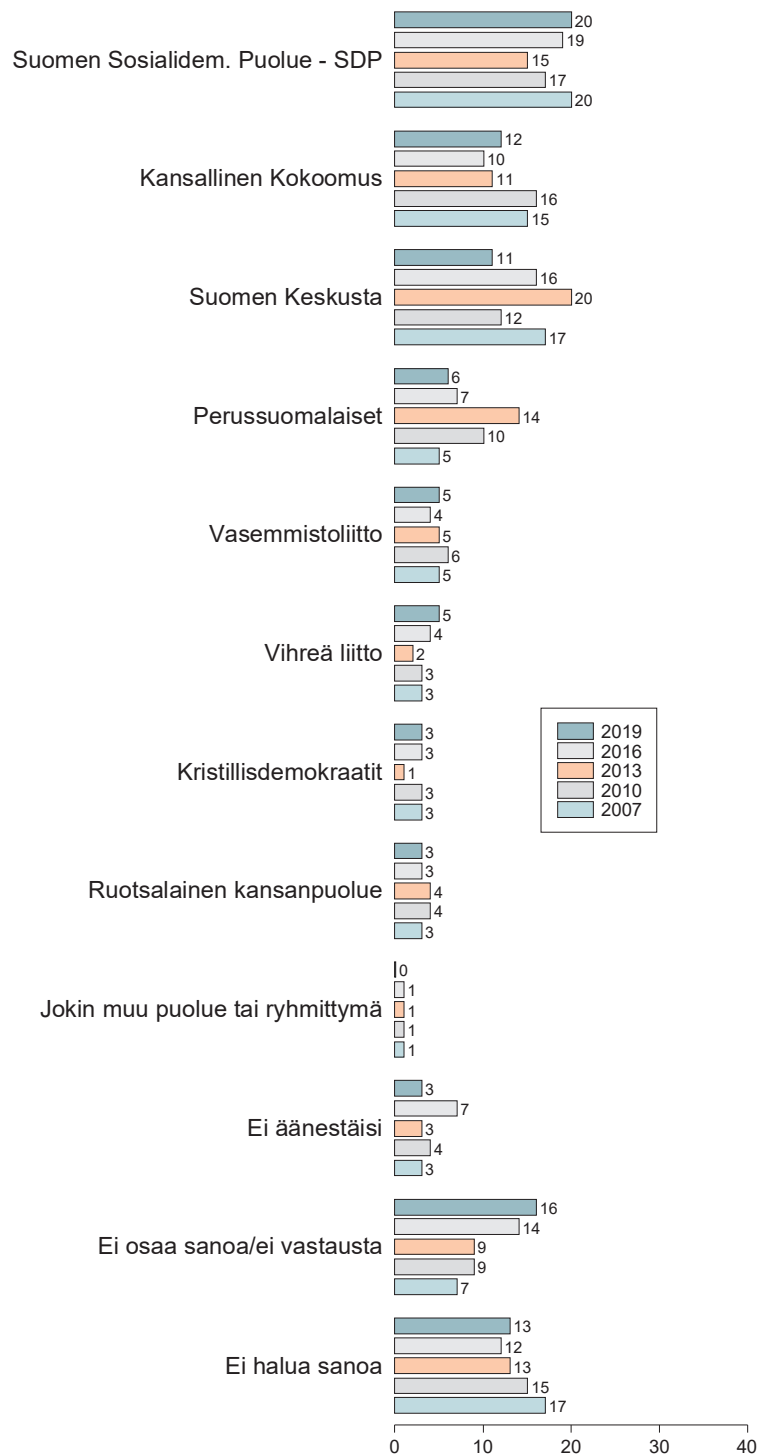
Kuvio 23. MINKÄ PUOLUEEN EHDOKASTA ÄÄNESTÄISI, JOS EDUSKUNTAVAALIT OLISIVAT NYT (%).

Kantar TNS Oy 2019 / PGraphics

Huomisen kynnyksellä 2019

Kuvio 23t. MINKÄ PUOLUEEN EHDOKASTA ÄÄNESTÄISI, JOS EDUSKUNTAVAALIT OLISIVAT NYT (%).

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n jäsenliittoja ovat Eläkeliitto ry, Eläkeläiset ry, Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry, Kansallinen senioriliitto ry, Kristillinen Eläkeliitto ry ja Svenska pensionärsförbundet rf.

EETU ry:n jäsenliitoissa on ympäri Suomea yli

- 1 200 paikallisyhdistystä
- 70 alueyhdistystä ja noin
- 300 000 henkilöjäsentä

Eläkeläisten edunvalvontaa yhteistyönä

EETU toimii eläkeläisten ja ikäihmisten taloudellisten ja sosiaalisten etuuksien ja oikeuksien parantamiseksi. Yhteistyöorganisaationa se kykenee tehokkaasti osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun ja ajamaan eläkeläisten asiaa.

EETU vaikuttaa monin eri tavoin

EETU antaa lausuntoja, julkaisee kannanottoja ja pitää yhteyttä keskeisiin päättäjä- ja vaikuttajatahoihin, kuten Kelaan, eduskuntaan ja ministeriöihin, Eläketurvakeskukseen, Kuntaliittoon ja Työeläkevakuuttajat TELAan.

EETU ry:llä on edustus merkittävimmissä eläkkeensaajien asioihin vaikuttavissa elimissä. Lisäksi EETU järjestää seminaareja ja toteut-

taa ikääntyvien yhteiskunnallista osallisuutta tukevia hankkeita.

Huomisen kynnyksellä -tutkimus

EETU toteuttaa joka kolmas vuosi Huomisen kynnyksellä -kyselytutkimuksen.

Tutkimus antaa tietoa mm. ikääntyneiden odotuksista eläkejärjestelmää kohtaan ja luotamuksesta eri instituutioita kohtaan. Tutkimuksessa kysellään myös onnellisuudesta ja ikääntyneiden peloista sekä esimerkiksi siitä, miten 55-84-vuotiaat suhtautuvat työn tekemiseen eläkkeellä.

Vuonna 2019 tämä jo vakiintunut tutkimus valottaa ensimmäisen kerran myös ikääntyneiden it-taitoja ja osallistumista sosiaaliseen mediaan.

Huomisen kynnyksellä –tutkimus toteutettiin nyt viidennen kerran. Aiemmat Huomisen kynnyksellä -tutkimukset ovat vuosilta 2007, 2010, 2013 ja 2016.

Yhteystiedot

EETU ry:n ja sen jäsenliittojen yhteystiedot löydät tämän vihkosien sivulta 2, eli sisäkannesta.